

Jesús Tté Buaë Kit Mateo tö

Mateo

Wëm bak eköl kiè Mateo e' tö yëkkuö i' kit. Ñies ie' kiè Leví. Ie' dör Israel aleripa eköl. Jesús tö ie' ki' ittökataie (Mateo 9.9 saü), erë e' yöki ie' bak kanëblök inuköl patuëke Roma wökirpa a ese shtök. Erë mik Jesús tö ie' ki' ittökataie, etä ie' mineaie Jesús ta.

Ì o' Jesús tö su' Mateo tö iwák wöbla wa, ese tso' kitule yëkkuö i' ki. Ñies ì su' ie' tö ena ì ttsë'itö Jesús tö s'wöbla'weke e' a, ese kit ie' tö.

Ká iaiaë Skëköl tö iyë' tö wëm döraë eköl Israel aleripa tsatkök e' paneke ie'pa tö. S'tsatkökwak e' kiè Mesías hebreoie ena griegoie ikiè Cristo. Se'ie kiè e' mane'wésöwé *pairine'bitu idi' wa s'blúie e'*. Mateo tö yëkkuö i' kit bua'ie Israel aleripa a ikkachoie tö s'tsatkökwak ñe' dör Jesús.

Jesucristo yépa bak (Lucas 3.23-38)

1 ¹Jesucristo dör se' blú bak kiè David e' aleri, David dör Abraham aleri. Jesucristo yépa bak kos e'pa wëpa kiè dör i' es:

²Abraham alà dör Isaac, e' alà dör Jacob, e' ala'r dör Judá ena iëlpa. ³Judá ala'r dör Fares ena Zérah, e'pa mì dör Tamar. Fares alà dör Hesrón, e' alà dör Aram. ⁴E' alà dör Aminadab, e' alà dör Nahasón, e' alà dör Salmón. ⁵E' alà dör Booz, e' mì dör Rahab. Booz alà dör Obed, e' mì dör Rut. Obed alà dör Jesé, ⁶E' alà dör se' blú bak David e'.

Se' blú bak David, e' alà dör Salomón, e' mì bak Urías ta kewe. ⁷Salomón alà dör Roboam, e' alà dör Abías, e' alà dör Asá. ⁸E' alà dör Josafat, e' alà dör Joram, e' alà dör Ozías. ⁹E' alà dör Jotam, e' alà dör Acaz, e' alà dör Ezequías. ¹⁰E' alà dör Manasés, e' alà dör Amón, e' alà dör Josías. ¹¹E' ala'r dör Jeconías ena iëlpa. E' kéwö ska' ta Israel aleripa kló'wélur Babilonia wakpa tö ta itsémirakitö Babilonia.

¹²Israel aleripa aneyalne Babilonia, e' ukuökí ta Jeconías alà kiè Salatiel e' kune. Ie' alà dör Zorobabel, ¹³E' alà dör Abihud, e' alà dör

Eliaquim, E' alà dör Azor. ¹⁴E' alà dör Sadoc, e' alà dör Aquim, e' alà dör Eliud. ¹⁵E' alà dör Eleazar, e' alà dör Matán, e' alà dör Jacob. ¹⁶E' alà dör José, e' dör María wëm. María dör Jesús mì. Jesús dör wé pairine'bitü idi' wa s'blúie e'.^a

¹⁷Es Abraham kèwö ska' dökä David kune', etä Jesús ditséwö alöne dökä dabom eyök kí tkètökicha (14). Nies David kèwö ska' dökä Israel aleripa minetsër Babilonia, etä Jesús ditséwö alöne dökä dabom eyök kí tkètökicha (14). Nies Israel aleripa minetsër dökä wé pairine'bitü idi' wa s'blúie e' de, etä Jesús ditséwö alöne dökä dabom eyök kí tkètökicha (14).

Jesucristo kūrke e' biyó yēne

(Lucas 2.1-7)

¹⁸I' dör Jesucristo kune' e' pakè: Ie' mì kiè María. E' bakiä busi kam ser wëm tã, erè ittè me'bak senukwã wëm kiè José e' tã. Kam ie'pa serwã ñita, kam ie'pa ñi kowa, etä María buklunekã Wiköl Batse'r diché wa. ¹⁹José dör wëm buaë yësyesë, e' kueki ie' kè éna María jaëwakkã sulitane wörki. E' kueki ie' tö ibikeitsé: “Súyö imèat bèrè.” ²⁰Ie' tso'ia ibikeitsök tã ikapowã tã ikabsué tö Skèköl biyöchökwak de eköl e' tö ie' a iché: “A José, David aleri, María buklunekã e' dör Wiköl Batse'r diché wa. E' kueki kè be' suanuk senukwã ie' tã. ²¹Ie' alà kurdaë eköl wák wëm. Iki múkabö Jesús^b Ie' tö iwakpa tsatkeräë sene sulu nuí yöki, e' kueki iki múka es.” Es Skèköl biyöchökwak tté José tã.

²²E' kos tka es as ì yè'atbak Skèköl tö itteköl wa e' wà tkò, e' tö ichè:

²³“Busi eköl kè wã wëm kaule e' buklurdakã,
e' alà kurdaë wák wëm,
ikirdaë Emanuel.”^c

(s'kiè e' wà kiane chè: “Skèköl tso' se' tã”).

²⁴Mik José tì'nekane, etä ie' tö iwé wës Skèköl biyöchökwak tö ie' a iché es. Ie' ulabatséwã María tã. ²⁵Erè alà kam kur, e' yöki ie'pa kè ñi kànewã. Mik alà kune, etä José tö ikiè mékã Jesús.

Wëpa yöule iyi tötkök bëkwö wa esepa de Jesús sauk

2 ¹Jesús kune' kã kiè Belén atë Judea eë. E' kèwö ska' tã wëm eköl kiè Herodes e' dör kã e' blú. Etä wëpa wëlepa datse kã kamië atë diwö tskirke e' kke, e'pa de Jerusalén. Ie'pa dör iyi tötkök bëkwö wa esepa. ²Ie'pa tö ichaké:

—¿Wé alala kune judiowak blúie e'? Sa' tö ibëkwö su' sa' kaska, e' kueki sa' de íerö idalöiök.

^a 1.16 wé pairine'bitü idi' wa s'blúie: E' dör Mesías si'kuaie. ^b 1.21 Jesús: S'kiè e' wà kiane chè S'tsatkökwa. ^c 1.23 Isaiás 7.14

³Mik Herodes tö ttè e' ttsé, etā e' tö ie' ena Jerusalén wakpa kōs tsiriwékarak taië. ⁴E' kuekī ie' tö sacerdotepa wōkirpa ena s'wōbla'uk ttè dalöiëno wa wakpa kiéttsā seraā tā ichaké ie'pa a:

—¿Ima a' ichè? Wé pairine'bitū idi' wa s'blúie, éwé e' kurmi?

⁵Ie'pa tö iutérak:

—Ie' kurdaë Belén atē Judea eē. Skëköl tteköl tö ikitat i' es:

⁶Skëköl tö ichè:

Belén atē Judea, e' wakpa a ye' ichè tö

a' shua blu' kardakā eköl,

e' tö ye' icha dör Israel aleripa e'pa wëttseraë.

E' kuekī a' ká dör ká bua'ie

wes Judea ká bua'ie malepa tso' es.^d

⁷Mik Herodes tö ttè e' ttsé, etā ie' tö wëpa tö íyi tötkeke bëkwō wa ñe'pa kié akir ijchenowā tö mik ie'pa tö bëkwō e' su'mi, kōs e' kī ká de.

⁸Ie' tö ie'pa a iché:

—A' yú Belén. Alala e' yuló bua'ie. Mik a' tö ikué, etā ibiyó chó ye' a as ñies ye' mi' idalöiök.

⁹⁻¹⁰Mik blu' tö ttè e' ché one, etā ie'pa míyal. Etā bëkwō su' ie'pa tö ikaska', e' suéne ie'pa tö ñalā wa. E' tö ie'pa ttsé'wéne buaë shutē. Wé bëkwō mirwā e' wa ie'pa mi'ke dò wé bëkwō e' wöklö'wéwā eē. Bëkwō e' wöklö'wéwā wé alala e' tso' e' u tsakā. ¹¹E' ukuökī tā ie'pa dewā u a tā ie'pa tö alā ena imi María kué. Ie'pa e' tuléwā kuchē kī tā idalöierakitō. Kalkuöla dérak iwā e' kköyéttsarakitō tā orochka ena ì masmas ña'wé ena mirra, ese mérakitō alā a. ¹²E' ukuökī tā ie'pa a iyène kabsuē a tö ie'pa kè minukne Herodes ska'. E' kuekī ie'pa míyalne iká kī ñalā kuā'kī wa.

José ena María tkashkar míyal Egipto

¹³Wëpa tö íyi tötkeke bëkwō wa e'pa ponemine, e' ukuökī tā José kabsuē tö Skëköl biyöchökwak eköl tö ie' a iché: “Be' e' kōkā, María ena ilā klö'ú tā be' tkóshkar Egipto. Blu' Herodes tö alala se yuleraë ttèwā, e' kuekī be' e' tsúat senuk eē dò mik ye' tö be' a iché etā.”

¹⁴Etā ie' tī'nekā e' kékā tā alā ena María klö'wéitō tā e' nañewe imíyal Egipto. ¹⁵Eē ie'pa sené dò mik Herodes blénewā ekké. E' tka es as itkō wes Skëköl tö iyé' itteköl wa es. Ie' tö iyé': “Ye' alā tso' Egipto, e' kiéne ye' tö.”^e

Herodes tö kawō mé ala'rla ttökulur

¹⁶Mik Herodes wā ijchenewā tö wëpa tö íyi tötkeke bëkwō wa, e'pa kè wā ie' ttò dalöiëne', etā e' tö ie' uluwéka taië. Belén ena ká tso' ipamik

^d 2.6 Miqueas 5.2 ^e 2.15 Oseas 11.1

e' a ala'rla wëpa kūrke kōs, e'pa ttökulur patké ie' tō seraq kam kī duas dō bōk e' yōkī. Wëpa tō íyī tōtkeke bēkwō wa e'pa tō bēkwō su' kōs e' kī ká de, e' yē' ie'pa tō Herodes a. E' wa ie' tō ikéwō yē'ttsa tō duas dōketke bōk e' kī. E' kuekī ie' tō ala'rla wëpa kūrke e' kēwō ulatōk, esepa kōs ttökulur patké.

¹⁷Es ì yē' Skëkōl ttekōl kiè Jeremías e' tō, e' wà tka. Ie' tō iyē':

¹⁸“Ká kiè Ramá eē ittšene tō taië ie'pa iuke aneule kkōchōke siarë.

Eē alakōlpa dōr Raquel aleripa e'pa iuke ila'rla ieitsōk.

Ila'rla kōs ttélur, e' kuekī ie'pa kē er pablërta'.”

María ena ilà ena José e' yéttša Egipto biteyalne Israel

¹⁹Blu' Herodes blënewa, e' ukuōkī tã José tso' Egipto, e' kabsué tō Skëkōl biyōchōkwak ekōl tō ie' a iché: ²⁰“Wëpa éna alà ttakwa, e'pa blërulunetke. E' kuekī be' e' kōkã tã María ena ilà klō'ú tã a' yúshkane Israel.”

²¹Etã José e' kékã tã María ena ilà klō'wéitō tã ie'pa biteyalne Israel.

²²Erë mik ie' wã ijchenewa tō Herodes alà kiè Arquelao e' tso'ne Judea blúie iyé skéie, etã ie' suane senuk eē. Etã ie' kabsué tō Skëkōl tō ie' a iché: “A' yúshkane Galilea.” E' kuekī ie'pa míyalne Galilea. ²³Mik ie'pa de Galilea, etã ie'pa míyal senuk ká kiè Nazaret eē. E' tka es as ì yē' Skëkōl ttekōlpa tō e' wà tkō wé ichéitō: “Ie' kirdaë Nazaret wak.”

Juan S'wōskuōkwak tō s'patté

(Marcos 1.1-8; Lucas 3.1-9, 15-17; Juan 1.19-28)

3 ¹E' kēwō ska' tã Juan S'wōskuōkwak de Skëkōl ttè pakōk ká sir poë wé kē yi serku' atë Judea eē. ²Juan tō ie'pa a icheke: “Í blúie Skëkōl tso' e' kēwō dewatke tsinet, e' kuekī a' er mane'ú ie' a.”

³Skëkōl tō Juan yē' ittekōl Isaiás wa i' es:

“Ká sir poë wé kē yi serku' taië,

eē yile ttōraë aneule, e' tō icheraë:

'A' er mane'ú Skëkōl datše e' yōkī,

e' dōr wēs ñala yuèsō yēsýsë ie' yōkī es.’ ”^f

Es Isaiás tō iyē'at.

⁴Juan datsi' yöule kameio köyök wa; ikipamo e' dōr iyiwak kkuölit. Ie' chkè dōr ditski ena bulalí. ⁵Jerusalén wakpa ena ká malepa tso' Judea e' wakpa de taië ie' ttōke e' ttsök. Nies ká tso' di' Jordán kkōmik, e' wakpa de. ⁶Í sulu kōs wambleke ie'pa tō e' chekekarakitō tã Juan tō iwōskueke Jordán a.

⁷Erë mik Juan tō isué tō fariseowakpa ena saduceowakpa de taië as ie' tō ie'pa wōskuòlor etã ie' tō ie'pa a iché: “IA' dōr s'kítō'ukwakpa suluë

^fIsaiás 40.3

wes tkabè es! ¿Yi tò a' a iché tò a' tkömishkar Skèköl tò a' we'ikeraè siarè e' ulà a? ⁸A' senú yësyësè, e' wa iwërwami tò mokì a' er mane'wétke Skèköl a. ⁹Kè a' tò ibikeitsök tò a' dör Abraham aleripa, e' è kuëkì Skèköl kè tò a' we'ikepa. Ye' tò a' a ichè tò Skèköl kì ikiane, e' tã ie' tò ák ikkè yuèmi Abraham aleripaie. ¹⁰Ie' dör wes kal bikökwaq es. Ie' tso'tke kal ulitane kè wörtã' ese qos bikökök ña'wëwa bö' a. ¹¹Mokì ye' tò a' wöskueke di' a iwà kkachoiè tò a' er mane'wétke Skèköl a. Erè ye' itökì idatse eköl, e' tò a' ierawa Wiköl Batse'r a ena bö' a. Ie' dör kèkëpa tajè ye' tsata, e' kuëkì ie' klökkuö è tsèmi e' kè dör ye' siarla e' a. ¹²Ie' tò s'wöpperaè wes iyiwö wöppèsö es. Idua'buwa bleraëitö idichakuö a, erè isulusi uyerawaitö bö' kè wöittã'wa e' a."

Jesús wösune

(Marcos 1.9-11; Lucas 3.21-22)

¹³Jesús e' yéttsa Galilea demi Jordán di'kka wé Juan tso' ee as e' tò iwöskuö. ¹⁴Kewe tã Juan kè éna ie' wöskuak, ie' tò iché ia:

—Warma be' kawötã ye' wöskuök. ¿Wes be' do ye' ska' as ye' be' wöskuö?

¹⁵Ie' tò iüté:

—Ì dör yësyësè Skèköl wöa, ese qos kawötã wè se' tò es, e' kuëkì imuatsö es i'ñe tã.

Etã Juan tò ie' ttö iüté. ¹⁶Jesús wösune e' e' duékane di' a e' wöshã tã kã jaì kköbunane tã ie' isué tò Skèköl Wiköl bitè ie' kì nuböl sù. ¹⁷Etã ttö ttsène datse kã jaì a e' tò iché: “Sè dör ye' alà dalër tajè ye' éna, e' wër buaè shütè ye' wa.”

Bé tò Jesús erkiöwé

(Marcos 1.12-13; Lucas 4.1-13)

4 ¹E' ukuökì tã Skèköl Wiköl tò Jesús tsèmi kã sir poè wé kè yi serku' ee as bé tò ie' erkiöü ì sulu wamblök. ²Ee ie' sené dökã kã dabom tkëyök (40), kè chkane yës. Ekkè tã ie' dué bli wa. ³Bé debitü ie' ska' tã ichéitö ia:

—Be' dör Skèköl Alà, e'ma ichó ák sekkëpa a tò a' yönú chkeie.

⁴Jesús tò iüté:

—Au. Skèköl yëkkuö tò ichè: ‘Kè se' senuk chkè è mik. E' skéie ì qos cheke Skèköl tò e' mik se' serke.’[§]

⁵E' ukuökì tã bé wa ie' mítser Jerusalén dör kã batse'r ee tã itsémikaitö Skèköl wé kakkë e' bata kì ⁶tã ichéitö ia:

—Be' dör Skèköl Alà, e'ma be' e' batróömi döttsa iski. Skèköl yëkkuö tò ichè:

§ 4.4 Deuteronomio 8.3

‘Skèköl tō ibiyöchökwakpa patkeraè be' kkö'nuk.

Ie'pa tō be' klò'weraḡ iulà ḡ as be' klò kè tērwa ak kḡ yēs.^h
E' kuèḡ be' e' batróomi döttsa isḡ.

⁷Età Jesús tō iüté:

—Au. Nies Skèköl yèkkuō tō ichè: ‘A' kè kawō ta' Skèköl dör a' Kèköl e' wötsiriuk.’ⁱ

⁸E' ukuōḡ ta' bé tō ie' tsémi kabata kakkeè a, ta' ee' ká kos wes ká tköke ekkè, nies íyi bua'buæ tso' iki, ese kkachéitō ie' a' seraḡ bet. ⁹Ie' tō iché ia:

—Be' e' tkéwa kuchewō kḡ ye' wörḡ ye' dalöiök Skèkölíe, e' ta' i' kos sué be' tō e' meraëyō be' a.

¹⁰Erè Jesús tō ie' iüté:

—A Satanás, Skèköl yèkkuō tō ichè: ‘Skèköl dör a' Kèköl, e' è dalöiō a' tō Skèkölíe, ie' è a' senú.’^j E' kuèḡ be' yúshka.

¹¹Età bé tō Jesús méat wák mīa bánet. Ta' Skèköl biyöchökwakpa de Jesús ska' ikimuk.

Kanè mène Jesús a e' tsá wéitō Galilea

(*Marcos 1.14-15; Lucas 4.14-15*)

¹²Mik Jesús wa' ijchenewa tō Juan S'wöskuökwak wötéwarakitō s'woto wé a, etā ie' dene Nazaret atē Galilea ee. ¹³Erè kè ie' atē senuk Nazaret. Ie' mīa senuk Cafarnaúm, e' atē batsöri kiè Galilea e' kkömik. Cafarnaúm atē zabalónwak ena neftalíwak e'pa ké a. ¹⁴Itka es as i' kit Skèköl tteköl Isaías tō yèkkuō kḡ e' wà tkò es. Ie' tō iyè':

¹⁵“Zabalónwak ena neftalíwak,

e'pa serke di' kiè Jordán e' wíshet batsöri kkömik.

Ie'pa serke Galilea wé nies pé' kè dör judiowak esepa serke ee.

¹⁶Ie'pa serke wes se' serke stui a es e' kè wa' Skèköl suule.

Ie'pa dör wes s'duulewa es.

Erè eköl doia, e' tō ie'pa er' nī'weraè Skèköl ttè wa

wes ká olo tō ká nīwe es.”^k

Es Isaías tō iyè'at.

¹⁷E' ukuōḡ ta' Jesús tō s'pattémitke ta' ichéitō: “Í blúie Skèköl tso' e' kéwō dewatke tsinet, e' kuèḡ a' er' mane'ú ie' a.”

Jesús tō nima klò'ukwakpa dōka tkél e'pa kié ittökatapaie

(*Marcos 1.16-20; Lucas 5.1-11*)

¹⁸Jesús shkōrami batsöri kiè Galilea e' kkömik, ee' ie' tō wēpa sué böi ñi' elpa. Eköl kiè Simón, e' kiè nies Pedro. Ièköl kiè Andrés. Ie'pa kanè dör

^h 4.6 Salmo 91.11-12 ⁱ 4.7 Deuteronomio 6.16 ^j 4.10 Deuteronomio 6.13

^k 4.15-16 Isaías 9.1-2

nima klö'uk. Ie'pa tso' ikla' uyök batsöri a nima klö'woie. ¹⁹Ie' tö ie'pa a iché:

—A' shkó ye' tã. A' yueraëyö s'ditsö klö'uk ye' a ye' ttökataie.

²⁰E' bet tã ie'pa tö ikla' tuléat tã imíyal ie' tã.

²¹E' wí'kie ie' tö wëpa skà sué böl ñi ëlpa kiè Santiago ena Juan, e'pa dör Zebedeo ala'r. Ie'pa tulur kanò a iyé tã kla' wöyuök, ie'pa kiémi ie' tö e' tã. ²²E' wöshã tã ie'pa tö ikanò ena iyé méat tã imíyal ie' tã.

Jesús tö s'wöbla'wé taië

(Lucas 6.17-19)

²³Jesús shké Galilea kòs a s'wöbla'uk judiowak ñi dapa'wo wé kòs a. Ì blúie Skéköl tso', e' tté buaë pakekeitö, ñies s'duöke kòs, ì dalërke s'mik kòs, ese bua'wëkeitö. ²⁴Ie' tté bunekã Siria kòs a. E' kuekí pè' wã taië iyamipa duöke duè daklilië wã ese debitu ie' ska'. Wëlepa a aknama tso', wëlepa siwã' arke iröirö, wëlepa kraulewã, esepa kòs bua'wëneitö.

²⁵Eta pè' datse Galilea, Decápolis, Jerusalén, Judea ena kã atë Jordán wishet, e'pa mi'ke taië ie' tã.

Jesús tö ittökåtapa wöbla'wé kabata a

5 ¹Mik Jesús tö isuë tö pè' dapane taië, eta ie' mĩa kabata tukir kí tã eë ie' e' tkésër tã ittökåtapa de ie' ska'. ²Ie' tö ie'pa wöbla'wëmitke ttè i' wa:

Ì wër buaë Skéköl wa

(Lucas 6.20-23)

- ³“Wépa morke Skéköl è mik,
esepa tso' ì blúie ie' tso' e' a, e' kuekí ayëcha buaë esepa.
- ⁴“Wépa eriarke siarë,
esepa er pablërdaë, e' kuekí ayëcha buaë esepa.
- ⁵“Wépa e' wöökewa diöshet,
esepa a kã i' merdaë, e' kuekí ayëcha buaë esepa.
- ⁶“Wépa tö sene yësyësë ese kòs iëitseke chkè ena di'yè tsatã,
esepa ulà a iwã döraë, e' kuekí ayëcha buaë esepa.
- ⁷“Wépa tö s'malepa suëke er siarë wa,
esepa suëraë Skéköl tö er siarë wa, e' kuekí ayëcha buaë esepa.
- ⁸“Wépa er maneneë,
esepa tö Skéköl suëraë, e' kuekí ayëcha buaë esepa.
- ⁹“Wépa tö s'er bua'wëkene ñi kí,
esepa kieraë Skéköl tö ila'r, e' kuekí ayëcha buaë esepa.
- ¹⁰“Wépa weirke isërke yësyësë e' kuekí,
esepa tso' ì blúie Skéköl tso' e' a, e' kuekí ayëcha buaë esepa.

11 “Ayëcha buaë mik pè' tò a' cheke suluë, a' we'ikeke, a' kkateke kachè wa ye' dalèrmik. 12 Ká jai a ì buaë merdaë a' a' iskéie, e' kuëkì mik ese tkòke a' ta, età a' ttsè'nú buaë kaneë. Es ñies Skèköl ttekölpa bak a' yöki kewe e'pa weine.

A' dör wes dayë katanoie es
(*Marcos 9.50; Lucas 14.34-35*)

13 “A' dör wes dayë es ká i' wakpa a. Erè dayë kè kke ta'ia, e' ta kè ibuarpaiane. Kè ià iie bua' ta ikeükemi ñala ki ta pè' dakòlor iki.

A' dör wes bö'wö es

14 “A' dör wes bö'wö es ká i' wakpa a. U tso' tajë kabata ki, e' kè blënkwa, e' wëne kamië. 15 Kè yi tò bö'wö tskepaka ta ibléwaitö ö ipatkéwaitö kalkuö dikia. E' skéie itkekekaitö kákke sulitane tso' u a esepa wö a ká ñi'woie. 16 Es ñies a' senú buaë yësyësë sulitane wörki as e' saü ie'pa tò ta a' Yé tso' ká jai a e' kikarka.

Ttè dalöiëno kit Moisés tò e' ché Jesús tò

17 “Kè a' tò ibikeitsök tò ye' dè'bitü ì kit Moisés ena Skèköl ttekölpa tò yëkkuö ki, e' wöshtökwa. E' skéie ye' dè'bitü as iwà tkò wes itso' kitule es. 18 Mokì ye' tò a' a' ichè tò ttè e' kè watèrpattsa etkla wè'ia kam ká jai ena ká i' erwa e' yöki; ttè e' kos wà tköraë. 19 E' kuëkì yi tò ttè e' wele dalösewëkewa, eré ttè tsir idir, ena o'ka wöbla'wekeitö idalöseukwa, ese döraë s'ësela imalepa blúie Skèköl tso' esepa dikia. Erè yi tò ttè e' dalöieke ena o'ka wöbla'wekeitö idalöiök, ese döraë kékë tajë imalepa blúie Skèköl tso' esepa tsata. 20 E' kuëkì ye' tò a' a' ichè tò a' kè ser yësyësë tkòka s'wöbla'uk ttè dalöiëno wa wakpa ena fariseowakpa tsata, e' ta a' kè döpa ì blúie Skèköl tso' e' a.

S'ulurke ñi ki ese ché Jesús tò
(*Lucas 12.57-59*)

21 “A' wà ittseüle tò iyënebak ká iaiaë a' yépa a: ‘Kè a' kawö ta' sttökwa,’ ñies ‘Yi tò sttëwa, ese wák kichatërdaë.’ 22 Erè ye' tò a' a' ichè tò yi uluneka iyami ki, ese kichatërdaë. E' kije ta yi tò iyami ché suluë, ese kichatërdaë. Ñies yi tò iyami kichatëttsa, ese ki inuí tso' taië tò ipatkerami bö' ké a.

23 “E' kuëkì a' wà ilè mí mè ka' tso' íyi moka Skèköl a e' ki ta eë a' éna ianewa tò a' yami wele wà ilè tté tso' a' ki, 24 e' ta ì mí a' wà mè e' múat eë, kè imar. A' yú a' yami er bua'ukne a' ki. E' ukuöki ta a' yúne ì meke a' tò e' mú.

25 “Yile wà a' mí kkatè s'shulo wé a, e' ta mik a' dami ñala ki ie' ta, età ishuló ie' ta as ie' kè tò a' mùttsa s'shulökwak ulà a. A' kè tò iwé es,

e' tã s'shulökwak tö a' merattsa s'shkëkipa ulà a tã esepa tö a' wöterawa s'woto wé a. ²⁶Mokj ye' tö a' a ichè tö a' kè döpattsa dô mik a' tö inuî patuéttsa seraa eta.

S'senewabak dalösewëwã ese ché Jesús tö

²⁷“A' wã ittseüle tö iyënebak: ‘Kè a' kawö tã' s'senewabak dalöseukwa.’ ²⁸Erë ye' tö a' a ichè tö yi tö o'ka alaköl sué tã ikkechéitö, e' tã e' wa isenewabak dalösewëwaitö ier a.

²⁹“E' kuëkj a' wöbla bua'kka tö a' keke ì sulu wamblök, e' tã iyóttsa kóumi bánet. A' yese alè kéu a' tö, e' dör bua'ie a' uyëwã bö' ké a' wa'ñe e' tsata. ³⁰A' ulà bua'kka tö a' keke ì sulu wamblök, e' tã itóó uyómi bánet. A' yese alè kéu a' tö, e' dör bua'ie a' uyëwã bö' ké a' wa'ñe e' tsata.

Se' ñi òwa ese ché Jesús tö

(Mateo 19.9; Marcos 10.11-12; Lucas 16.18)

³¹“Ñies iyënebak: ‘Wëm tö itayë éwa, ese wák kawöta ñi owa yëkkuö muk ia.’ ³²Erë ye' tö a' a ichè tö wëm tö itayë éwa, kè dör itayë trër kuëkj, e' tã e' wa ese tö itayë wömëttsami isenewabak dalöseukwa' Ñies wëm wele senëwã tayë ese tã, e' wa e' tö tayë senewabak dalösewëwã.

S'ttè mè ñi a Skëköl wörkj ese ché Jesús tö

³³“Ñies a' wã ittseüle tö iyënebak kã iaiaë a' yépa a: ‘A' ttè mé Skëköl wörkj, eta' e' wà uk a' kawöta mokië.’ ³⁴Erë ye' tö a' a ichè tö kè a' kawö tã' ttè muk ñi a kã jaì wa, e' dör wé Skëköl tkër s'blúie e' kuëkj. ³⁵Kè a' kawö tã' ttè muk ñi a kã i' wa, e' dör Skëköl klò tkokaie e' kuëkj. Kè a' kawö tã' ttè muk ñi a Jerusalén wa, e' dör Skëköl dör s'blú, e' ké, e' kuëkj. ³⁶Ñies a' wakpa kè a' tsà è manenuk saruru ö dalolo, e' kuëkj a' kè kawö tã' ttè muk ñi a' es: “Ì chéyö e' kè yëne, e' tã ye' wökir tóó.” ³⁷E' kuëkj mik a' ttè meke ñi a, tã a' tö icheke, “tó”, eta' e' dör tó; mik a' tö icheke, “au”, eta' e' dör au. A' tö ì skà chéne bánet, e' tã e' dör suluë.

Se' e' tsatkò s'sulusipa yökj ese ché Jesús tö

(Lucas 6.29-30)

³⁸“A' wã ittseüle tö iyënebak: ‘Yi tö o'ka wöbla tskëwã, ese wák kawöta wöbla ské tskëwã. Yi tö o'ka kà péwã, ese wák kawöta kà ské péwã.’ ³⁹Erë ye' tö a' a ichè tö kè a' e' tsatkök pè' sulusipa yökj. E' skéie yi tö a' ppé a' aswö bua'kka kj, e' tã a' aswö etta mú ia ppè. ⁴⁰Yi tö a' kkaté s'shulökwakpa wörkj a' paio kiane iki e' kuëkj, e' tã a' paio mú ia, ñies a'

¹5.32 itayë wömëttsami...e' dalöseukwa: Ttè i' wà armi se' éna ñies i' es: “e' tã ie' tso' itayë sauk wës alaköl trërta' es.

paio kíkke mú iá. ⁴¹Yi tò a' ké idali tsúkmi kësik wa dò kilómetro et^m, e' tã ikí tsúmi dò kilómetro böt. ⁴²Yi tò a' a ilè kak kié, e' tã imú iá. Ñies yi tò a' a íyi kié peitule, e' tã ipeitú iá.

S'bolökpa ché Jesús tò

(Lucas 6.27-28; 32-36)

⁴³“Ñies a' wã ittsëule tò iyënebák: ‘S'yamipa dalëritsó erë s'bolökpa saú sulu.’ ⁴⁴Erë ye' tò a' a ichè: A' bolökpa dalëritsó. Wépa tò a' we'ikeke, esepa kí ikió S'yé a' tò ikímú. ⁴⁵A' tò iweke es, e' tã e' wa a' tso' ikkachök tò mokí a' dör a' Yé tso' ká jai a' e' ala'r. Ie' tò diba patkeke s'ser buaé ena s'ser sulu esepa kí. Ñies ie' tò kalí patkeke s'ser yësyësë ena s'ser sulu esepa kí. ⁴⁶Wépa tò a' dalëritseke esepa è ské dalëritseke a' tò, e' tã çwes Skëköl tò ì buaé mèmi a' a' iskéie? Ñies inuköl shtökwapka Roma wókirpa a' e'pa tò iweke es. ⁴⁷A' tò a' yamipa è shke'weke, e' tã çì buaé weke a' tò s'sulusipa tsata? Ñies pè' kè tò Skëköl dalöie esepa tò iweke es. ⁴⁸A' senú buaé yësyësë wes Skëköl dör S'yé tso' ká jai a' e' ser buaé yësyësë es.

Jesús tò s'wöbla'wé tò wes se' ké s'siarëpa kímuk

6 ¹“IA' e' kkö'nú! Mik a' tò ì buaé weke s'kimoie, etã kè iwar sulitane wörkí as ie'pa tò a' kkeòka. A' tò iwé es, e' tã Skëköl dör S'yé tso' ká jai a, e' kè tò ì mepa a' a' iskéie.

²“E' kuëkí mik a' tò s'siarëpa kimeke, etã kè e' tté pparaká sulitane kukua wes e' ökwakpa es. Ie'pa tò iweke ie'pa ñì dapa'wo wé a' ena ñalã wa as sulitane tò ie'pa kkeòka. Mokí ye' tò a' a' ichè tò pè' tò ie'pa kkeekëka e' è dör ie'pa icha ské. ³Erë mik a' tò s'siarëpa kimeke, etã a' tò iú bèrè, kè ichar yi a. ⁴Es Skëköl tò ì kos tso' blëule ese suëke, e' tò ì buaé meraé a' a' iskéie.

Jesús tò s'wöbla'wé tò wes se' ké ttök S'yé tã

(Lucas 11.2-4)

⁵“Mik a' ttöke S'yé tã, etã kè a' ttök sulitane wörkí wes e' ökwakpa es. Sulu ie'pa wöbatsö e' duökser ttök S'yé tã ie'pa ñì dapa'wo wé a' ena wé pè' daparke taijë ká áie ese ska' as ikkearká. Mokí yö ichè a' a' tò ie'pa icha ské detke iulà a' seraa. ⁶Erë mik a' ttöke S'yé tã, etã a' yúwa a' úshu a, ukkö wótówa eë a' ttó Skëköl dör a' Yé e' tã bèrè. A' tò iweke es, e' tã Skëköl tò ì kos tso' blëule ese suëke, e' tò ì buaé meraé a' a' iskéie.

⁷“Ñies mik a' ttöke S'yé tã, etã kè a' ttök wes pè' kè tò ie' dalöie ie'pa ttöke ie'pa këkölpá tã es. Ie'pa ttöke tté etkè wa taijë batsjë kè wà tã'. Ie'pa tò ibikeitseke tò ikëkölpá tò ie'pa ttò ttsèmi ie'pa tté taijë e' kuëkí. ⁸Kè a'

^m 5.41 E' kèwö skà tã Roma ñippökwapka wã kawö tã' judiowak kók idali tsúkmi dò kilómetro etk.

tö iük wēs ie'pa es. Ì kiane a' k_i e' jcher Skëköl wā kām a' tö ie' a ikiò e' yöki. ⁹A' ttó ie' t_a i' es:

- 'A Sa' Yé tso' ká jaì a,
 as be' dalöiò sa' tö ì ulitane tsat_a.
¹⁰As be' dò sa' blúie da'ae.
 Ì kiane be' k_i as e' or ká i' k_i
 wēs iorke ká jaì a es.
¹¹Chkè kiane sa' k_i ì'ñe sēnoie e' mú sa' a.
¹²Sa' nuì olo'yó sa' k_i
 wēs sa' tö s'malepa k_i inuì olo'yeke es.
¹³Kè sa' marttsa tö ì sulu tö sa' erkiöù,
 e' skéie sa' tsatkó yi dör sulu ichókⁿ e' yöki.'

¹⁴“S'malepa nuì olo'yeke a' tö ie'pa k_i, e' t_a ñies S'yé tso' ká jaì a, e' tö a' nuì olo'yeraè a' k_i. ¹⁵Erè a' kè tö s'malepa k_i inuì olo'yè, e' t_a S'yé kè tö a' nuì olo'yepa a' k_i.

Jesús s'wöbla'wé tö wēs se' ké batsök

¹⁶“Mik a' batsöke Skëköl a, et_a kè a' e' ök siarè wēs e' ökwakpa es. Ie'pa e' öke siarëla as s'malepa tö isaù t_a ikkeökarakitö ibatsökerak e' kuek_i. Moki ye' tö a' a ichè tö ie'pa icha ské detke ie'pa ulà a. ¹⁷Erè mik a' batsöke, et_a a' wöskuóö, a' tsaiklóö, ¹⁸as s'malepa kè tö isaù tö a' tso' batsök. S'yé kè wërta' e' tö íyi ulitane tso' blëule e' sueke. A' batsó ie' è wöa t_a ie' tö iské meraè a' a buaè.

Íyi bua'buá bló ká jaì a (Lucas 12.33-34)

¹⁹⁻²¹“Wé a' íyi bua'buá tso' blëule eē a' er me'rie. E' kuek_i kè a' tö íyi bua'buá blök ká i' k_i. Ká i' k_i powak se' íyi sulu'wëkewa, ñies akblökwakpa tö iekibleke. E' skéie, a' íyi bua'buá e' bló ká jaì a. Eē powak kè dòpa íyi sulu'ukwā ñies akblökwakpa kè dòpa íyi ekiblök.

S'wöbla buä ena s'wöbla suluë (Lucas 11.34-36)

²²“S'wöbla dör wēs bö'wö es s'chkà kōs a. E' kuek_i s'wöbla dör buä, e' t_a se' chkà kōs e' a ká olo t_a buä. E' dör wēs se' er dör buä es, ì kōs dör buä yēsýesè ese k_i se' er me'rie. ²³Erè s'wöbla kè dör bua', e' t_a s'chkà kōs e' tso' stui a. E' dör wēs se' er suluë es, ì sulu kōs ese k_i se' er me'rie. Erè se' er buä e' mífane suluë stuiie, e' t_a e' dör suluë ichökle.

ⁿ 6.13 Yi dör sulu ichók: E' dör bé kiè Satanás e'.

¿Yi dör a' wökir?*(Lucas 16.13)*

24 “Wé klöulewá kanè mésoie, ese kawötá iwökir è ttò dalöiök. Ie' wökirpa chópa böl, e' ma ie' kawötá eköl è dalöiök ena iëköl watöktsá. Es a' kè a' er menukwá Skëköl kî ena inuköl kî ñita.

Kè a' tkinuk ì kî*(Lucas 12.22-31)*

25 “E' kuëkî ye' tó a' a' ichè: Ì kiane a' kî sènoie chkeie, di'ie, datsi'ie ñie, ese kôs kè kî a' tkinuk. S'tso' ttsè'ka e' kè dör chkök ème, ñies s'chkà kè dör datsi' è ioie. 26 Dù saú a' tó. Ie'pa kè tó ì kuatketá' ì wöshetá', ie'pa kè tó chkè bletá', erè S'yé tso' ká jai a' e' tó ie'pa tieke. Ie' éna a' dalér tajë dù kôs tsata. 27 A' tkirke tajë e' kî, e' kè tó a' a' kawö kî mepa sènoie ekuölò è.

28 “¿Ì kuëkî a' tkirke datsi' kî? Ma'ma wörkua bua'buuála ese saú wës italar, kè kanëblöta', kè datsi' yueta'. 29 Eré blu' bak kiè Salomón, e' wá íyi ulitane bua'buuá bak tajë, erè ye' tó a' a' ichè tó ie' datsi' bua'buuá kè wër buuá wës ma'ma wër es. 30 Kákò suésö ñ'ne, bule tá ñanewa, erè Skëköl tò ikítkeke buuála iwörkua wa. Ie' tò kákò kítkeke es, ie' yitá ie' tò a' kianeia erblök buuá ie' mik, esepa paieraé! 31 E' kuëkî kè a' tkinuk. Kè a' e' chakök, ¿Ì ñèmi sa' tó? ö ¿Ì yèmi sa' tó? ö ¿Ì wa sa' e' paiömi?” 32 Pé' kè tó Skëköl dalöie esepa tkirke tajë íyi kôs ekkè kî. Erè ì kôs kiane a' kî e' jchertke a' Yé tso' ká jai a' e' wá. 33 E' kuëkî ì kôs blúie ie' tso' ena ì dör yësyesè ie' a' ese kî a' er múwá kewe. A' tò iweke es, e' tá ñies íyi ñekkè kôs dóraè a' ulá a'. 34 Diwö bit ekkè íyi tso' kî tkine e' dör wè' se' a'. Buleböc se' tkirmi ì tkömi eë e' kî, e' kuëkî kè a' tkinuk ikî ì' tá.

Kè a' tò s'kichatök*(Lucas 6.37-38; 41-42)*

7 1-2 “Ttè wa a' tò s'malepa kichaté e' è wa Skëköl tò a' kichateraé. Wës a' tò s'malepa weke e' sù a' weraé Skëköl tò. E' kuëkî kè a' s'kichatök as Skëköl kè tó a' kichatò. 3 Kaltak jchëla tsir tso' a' yami wöbla a, e' sué a' tó, erè ¿ì kuëkî kaltak bërie tso' a' wák wöbla a, e' kè sune a' wá? 4 ¿Wës a' tò ichèmi a' yami a: ‘súyö be' wöbla a kaltak jchëla tsir tso' e' yëttsá?’ Erè kaltak bërie tso' a' wöbla a, ¿e' kè sune a' wá? 5 ¡A' e' öke sulué! Kaltak bërie tso' a' wöbla a e' yótttsá kewe, es a' yami wöbla a kaltak jchëla tsir tso' e' wërmi a' a' buuá yëttsá.

6 “Ì dör batse'r ese kè tularrttsá chichi a' dö' ie'pa bitüne a' jchöklor. Ñies a' íyi bua'buuá, ese kè tularrttsá köchi a, ie'pa tò ñaneraé ikla'tska wa.

° 7.6 íyi bua'buuá: E' dör perla si'kuuáie.

Ì kiane a' k_i, ese kió Skéköl a
(Lucas 11.9-13; 6.31)

7-8 “Wépa tò íyi kieke Skéköl a, esepa a imeraë ie' tò; wépa tò íyi yuleke ie' ska' esepa tò ikueraë; wépa tò ie' chakeke, esepa kierawa ie' tò weshke. E' kuek_i ì kiane a' k_i e' kió ie' a, eta' ie' tò a' a imeraë; e' yulò ie' ska', eta' a' tò ikueraë; ie' chakó, eta' ie' tò a' kierawa weshke.

9 “Kè a' wéne tò ák mepa ilà a pan kiéitò e' skéie. 10 Nies kè a' tò tkabè mepa a' alà a nima kiéitò e' skéie. 11 A' dör pè' suluë erë e' tò íyi buaë meke a' alà a. I'É yita buaë S'yé tso' ká jai a, e' tò íyi buaë meraë yi tò ie' a ikiye ese a!

12 “A' senú s'malepa ta wes a' k_i ikiane tò ie'pa ser a' ta es. Ttè e' a ì kit Moisés ena Skéköl ttekölpa tò yekkuò k_i e' kos wöieulewa. E' kuek_i a' senú es.

Sene michoë wékkö e' dör tsir
(Lucas 13.24)

13 “Sene michoë e' wékkö dör tsir, e' a a shkówa. S'weir micho e' ñalé ena iwékkö dör shoë; taië s'mi'ke iki. 14 Erë sene michoë e' wékkö dör tsir ena ñalé k_i darërë shka', wépa tò ikué esepa kè dör taië.

Kal buaë ena kal suluë
(Lucas 6.43-44)

15 “A' e' kkö'nú kachökwakpa e' chò tò ie'pa dör Skéköl ttekölpa esepa yöki. Ie'pa e' ò tò ie'pa dör buaë wes obeja urula es, erë ie'pa er suluë wes iyiwak sulusi es. 16 Wes ie'pa e' wamblöke, e' wa a' tò isuerawa pè' wése idir. ¿Wé a' wa isuule tò uvawö ö higowö e' shteta'sö dika' kicha mik? 17 Kal buaë kos ese wö dör buaë, erë kal sulusi kos ese wö dör suluë. 18 Kal bua' bua kè wörta' kalwö sulusiie. Nies kal sulusi kè wörta' kalwö bua' buaie. 19 Kal kos kè wör buaë, ese bikeeke ta ña'wékewa bö' a. 20 Es a' tò kachökwakpa suerawa wes ie'pa e' wamblö e' wa.

Jesús tò icheraë 'kè ye' wa a' suule'
(Lucas 13.25-27)

21 “Wépa tò ye' a icheke: ‘A Skékëpa, a Skékëpa’, kè esepa döpa_wa s_{er}aa ì blúie Skéköl tso' e' a. Erë wépa serke wes ye' Yé tso' ká jai a e' k_i ikiane es, esepa è dörawa. 22 Aishkuò ta mik a' wöchakirketke a' nu_i k_i e' kéwö de, eta' taië ie'pa tò ye' a icheraë i' es: ‘A Skékëpa, be' ttò wa sa' ut Skéköl ttekölöie, be' ttò wa sa' tò aknama uya'lur, be' ttò wa ì kè or yi a ese o' sa' tò taië.’ 23 Erë ye' tò ie'pa iuteraë: ‘Kè ye' wa a' suule yës. A' e' wamblö suluë. iA' yúshka bánet ye' yöki!’

U yuökwak böi
(Marcos 1.22; Lucas 6.47-49)

24 “E' kuek_i yi tò ye' ttò ttsé ta iwà iuteke, ese dör wes wëm eköl tò u yué es. E' tò u chkí töbié iskië ká dör ák è ese a. 25 Kal_i yéne taië, di' pone

tajë, sèrkë tka tajë, e' kòs tëne u e' mik, erë u kè ǵnerö, ichkí tuluulewǵ ák a e' kuëkí. ²⁶Erë yi tò ye' ttò ttsé, erë kè iwà iuteku', ese dör wes wëm eköl kè kabikeitsöta' es. E' tò u yué tsa'wö a tǵ chkí atë jalëjalë. ²⁷Kalí yëne tajë, di' pone tajë, sèrkë tka tajë, e' kòs tëne u e' mik tǵ ñanerö iskí tǵ kè ì tǵ'ia iwǵ.”

²⁸Mik Jesús tté one tǵ wes ie' tò s'wöbla'weke e' tò sulitane tkiwéwǵ. ²⁹Ie' tò ie'pa wöbla'weke ttè moki, diché tǵ' tajë, ese wa. E' kè dör wes s'wöbla'uk ttè dalöiëno wa wakpa s'wöbla'weke es. E' kuëkí ie'pa wökranewǵ ittsök.

Wëm eköl kiri'weke lepra tò e' bua'wé Jesús tò
(*Marcos 1.40-45; Lucas 5.12-16*)

8 ¹Mik Jesús biteatkene kabata a, etǵ tajë pè' dami ie' itöki; ²e' shüǵ wëm debitu eköl ie' ska' kiri'weke lepra' tò. Ie' e' tkéwǵ kuchë kí Jesús wörki tǵ ichéitö:

—A kékëpa, be' kí ikiane, e' tǵ be' a ye' buarmine ǵs ye' batse'rne.

³Jesús tò ikéwǵ ulǵ wa tǵ ichéitö iǵ:

—Tó, ye' kí ikiane. Be' dene batse'r.

E' wöshǵ tǵ ie' buanene, kè kí lepra ku'ia. ⁴Jesús tò iché ie' a:

—Ittsó, kè ichar yi a. Be' yú e' kkachök sacerdote a. Ì muk Moisés tò a' ka' e' batse'woie, e' tsúmi mè Skëköl a iwà kkachöie tò be' buanene.

Kanè méso eköl bua'wéne Jesús tò
(*Lucas 7.1-10; Juan 4.43-54*)

⁵Mik Jesús de Cafarnaúm, etǵ Roma ñippökwakpa dökǵ cien ese wökir de eköl ie' ska' kköchök, ⁶tǵ ichéitö iǵ:

—A kékëpa, ye' kanè méso duladula eköl kirinewǵ tajë. Ie' me'r u a ka' kí pa dalërke tajë kranewǵ.

⁷Jesús tò iuté:

—Ye' mí ibua'ukne.

⁸Ñippökwakpa wökir tò iuté:

—A kékëpa, be' döwǵ ye' u a e' kè dör ye' sǵarla e' a. Erë ikéwö è mú tǵ ye' kanè méso buardane. ⁹Ye' wökirpa tǵ', e'pa ttò iütök ye' kawötǵ. Nies ye' dör ñippökwakpa tajë e'pa wökir, ie'pa kawötǵ ye' ttò iütök. Mik ye' tò eköl a icheke: 'Be' yú', tǵ imí. Eköl a ye' tò icheke: 'Be' dou', tǵ ide. Nies ye' tò icheke ye' kanè méso a: 'Íyi ú' tǵ iwéitö. Ye' iklö'wé tò be' wǵ kawö tǵ' íyi ulitane tsǵta, e' kuëkí ye' wǵ ijcher tò be' tò ikéwö mé, e' tǵ ye' kanè méso buardane.

^p8.2 *Lepra*: E' dör duè s'méwöie ese. Judiowak tò iklö'wé tò duè e' tò yi tteke ese dör ñá. Esepa bateskettǵ bǵnet kè a kawö tǵ' senuk pé' malepa shüǵ. Nies ie'pa kè a kawö tǵ' shkökwǵ Skëköl wé a.

¹⁰Mik Jesús tò e' ttsé tã e' tò ie' tkiwéwã. Ichéitö pë' dami ie' itöki e'pa a:

—Moki ye' iché a' a tò Israel aleripa kôs shuã kè ye' wã yi kune erblök ye' mik wës wëm i' es. ¹¹Ye' tò a' a iché tò mik ì blúie Skëköl tso' e' kèwö de da'äie, etã pë' kè dör judiowak tso' kã wa'ñe, esepa döraë taië e' tkökser chkök se' yépa bak kiè Abraham ena Isaac ena Jacob e'pa tã. ¹²Erë warma wépa e' tulökeseer ee esepa uyardattsa bánet stui ké a. Eë ie'pa iuraë siarè ikà yilitdawa weine kueki.

¹³Etã Jesús tò iché ñippökwa kpa wökir a:

—Be' yú u a tã itköraë wës be' erblé ye' mik es.

E' wöshã tã ikanè méso buanene.

Jesús tò Pedro yàk bua'wéne
(*Marcos 1.29-31; Lucas 4.38-39*)

¹⁴Jesús miã Pedro u a tã ie' isué tò Pedro yàk me'r kã kï kiri'wëke duè dalölö tò. ¹⁵Ie' tò iké iulã kï tã duè dalölö tò iéwa tã ie' e' kéka tã ilè yuléitö ie' a nè.

Jesús tò s'duöke taië esepa bua'wéne
(*Marcos 1.32-34; Lucas 4.40-41*)

¹⁶Kã tuirketke tã taië ie'pa wã pë' a aknama tso' esepa debitu Jesús ska'. Ittò è wa ie' tò wimblupa ñe' tré'wéyal sërãã. Ñies s'kirirke e'pa bua'wéneitö sërãã. ¹⁷E' tka es as ì yë'at Skëköl tteköl kiè Isaías e' tò, e' wã tkö. Ie' iyë':

“Se' duè kôs e' yéttsã ie' tò se' kï,

Se' weirke kôs e' mítser ie' wã se' yöki bánet.”^a

Wépa böi e' yuak Jesús ttökatapaie
(*Lucas 9.57-62*)

¹⁸Mik Jesús tò isué tò pë' dapanekã taië ipamik, etã ie' tò iché ittökatapa a: “Mishka batsöri wishet.” ¹⁹Etã s'wöbla'ukwak ttè dalöiëno wa eköl de ie' ska' tã ichéitö ia:

—A S'wöbla'ukwak, ye' shkak be' tã be' ttökataie kã wa'ñe wé be' mîró ee.

²⁰Jesús tò iikuté:

—Bakli' u tã ñies dúla u tã', erë ye' dör S'ditsö Alà e' kè wã u tã' senoie.

²¹Etã wëm skà dör ie' klé eköl e' tò ie' a iché:

—A kékëpa, kawö mú ña, mik ye' yé blënewã tã inú wötökwa, e' ukuöki ye' mi'ke be' tã.

^a 8.17 Isaías 53.4

22 Jesús tò iitüté:

—I' tã be' shkó ye' tã. Wépa dör wes s'duulewã es Skëköl wöã, as esepa tò iyamipa nu blò.

Sërkë wöklö'wé Jesús tò
(*Marcos 4.35-41; Lucas 8.22-25*)

23 Etã Jesús e' iéka kanò a ittökatapa tã tã imíyal batsöri ki. 24 Ie'pa mirwãia e' shua siwã' batsineka taië tò di' uyéka taië tã kanò a di' iënekãmi. Erë ie' kapöme'r. 25 Etã ittökatapa de ie' ska' tã iti'wéka tã ichéitörak iã:

—iA Skëképa, se' tsatkó! iSe' duölurmi!

26 Ie' tò ie'pa iüté:

—ÿI kueki a' suane sekkë? Wësua a' kè erblöku' ye' mik bua'ie.

Etã ie' e' kéka tã siwã' ena di' yöli uñéitò tã iwöklönewa míãne alamië.

27 Ie'pa tkinewa taië tã ini chakéka:

—ÿYi dör wëm wí? iE' ttò dalöieke siwã' tò ena di' tò!

Jesús tò wëpa böi a aknama tso' e'pa bua'wé
(*Marcos 5.1-20; Lucas 8.26-39*)

28 Mik Jesús demi batsöri wishet kã kië Gadara ee tã wëpa böi a aknama tso', e'pa e' yëttsã pö ké a de ie' ska'. Ie'pa e' wamblörak suluë e' kueki kè yi shkötã' ñalã e' wa. 29 Ie'pa tò ichémi aneule:

—Be' dör Skëköl Alà. ÿIók be' de sa' tsiriuk? ÿBe' debitu sa' we'ikök kam sa' kéwö dö e' yöki?

30 Eë tsinet köchi iëter taië chkök. 31 Aknamapa tso' taië e'pa kköché Jesús a:

—Be' tò sa' uyekettsã, e' tã kawö mú sa' a e' tiukwã köchi tso' taië jai a.

32 Ie' tò iché ie'pa a:

—A' yúshka ee.

Etã aknamapa kos e' yélur wëpa a tã e' tiélur köchi a. E' bet tã köchi kos poneka tunemirak kã spé mik brutolonemi batsöri a tã ee iduolur.

33 Köchi kkö'nukwakpa tkayalmi. Mik ie'pa de kã kibi ki, etã ie'pa tò i kos tka wëpa a aknamapa bak e'pa tã, e' tté ppéka. 34 Etã kã e' wakpa kos mía Jesús ska'. Mik ie'pa de, etã ie'pa kköché ie' a: “Be' e' yótttsã sa' kã a.”

Jesús tò wëm eköl kraulewã e' bua'wéne
(*Marcos 2.1-12; Lucas 5.17-26*)

9 1 E' ukuökí tã Jesús e' iéka kanò a tã imíãne itò wa demi Cafarnaúm wé ie' serke ee. 2 Etã ee ie'pa wã wëm kraulewã eköl mítser Jesús ska' ka'la ki. Mik Jesús tò isuë tò mokí ie'pa erblé ie' mik, etã ie' tò iché wëm kirirke e' a:

—A yami, be' er kuú, ì sulu qos wamblébö, e' nuí olone be' kî.

³Etä s'wöbla'uk ttè dalöiëno wa wakpa wëlepa tö ibikeitseke: “Ì ché ie' tó e' wa ie' tso' Skëköl chök suluë.” ⁴Erë ì bikeitsök ie'pa tso' e' suëwa Jesús tö bet. E' kuëkî ie' tö ie'pa a ichaké:

—Ì kuëkî a' tso' ÿi sulu bikeitsök? ⁵Ye' tö wëm i' bua'wëmine as ishköne, e' ta çwes a' tö iklö'wëmi tö ye' kè a nuí olonuk ikî? ⁶Ye' dör S'ditsö Alà, sù e' tö a' a ikkachè tö ye' wa kawö ta' ká i' a nuí olo'yoie.

Etä ie' tö iché wëm kraulewa e' a:

—Be' e' kóka, be' ka'la kóka ta be' yúne be' u a.

⁷Etä ie' e' kéka ta imíane iu a. ⁸Mik e' sué pë' tso' ee e'pa tö, etä ie'pa suane taië. Ie'pa tö isuë tö Skëköl tö diché taië mé s'ditsö eköl a, e' kuëkî ie'pa tö Skëköl kíkékä taië.

Jesús tö Mateo kié ittökataie

(*Marcos 2.13-17; Lucas 5.27-32*)

⁹E' ukuökî ta Jesús e' yéttsa ta imía, e' tö wëm sué eköl kié Mateo, e' dör inuköl shtökwak Roma wökirpa a. Ie' tkër ikaneblöke e' wé a. Ta Jesús tö ie' a iché:

—Be' shkó ye' ta ye' ttökataie.

Etä ie' e' kéka ta imía Jesús ta.

¹⁰E' ukuökî ta Jesús de ittökatapa ta Mateo u a chkök. Ie'pa tulur chkök, e' dalewa inuköl shtökwakpa Roma wökirpa a esepa taië ena pë' sulusipa skà deyalñak e' tulésër chkök Jesús ta. ¹¹Mik e' sué fariseowakpa tö, etä ie'pa tö Jesús ttökatapa a ichaké:

—Íók a' wöbla'ukwak chköke inuköl shtökwakpa ena pë' sulusipa skà ta?

¹²Jesús tö ittse ta ichéitö iarak:

—Wépa kè kirirku' esepa kè kî s'kapeyökwak kiane. Erë wépa kirirke, esepa kî ikiane. ¹³Skëköl tö iyë' iyëkkuö kî: 'Iyiwak jchëule mè ye' a, ese kè kiane ye' kî. Ye' kî ikiane tö a' nì saù er siarè wa.'^s A' e' yuó ttè e' wa. Ye' kè dë'bitü wépa e' ttsò tö ie'pa ser buaë yësyësè esepa kiök ye' ttökataie; ye' dë'bitü pë' sulusipa kiök ye' ttökataie.

Ì kuëkî Jesús ttökataie kè batsöta'

(*Marcos 2.18-22; Lucas 5.33-39*)

¹⁴Juan S'wöskuökwak ttökataie de Jesús ska' ta ichakérakitö ie' a:

—Sa' ena fariseowakpa batsöke taië. Í kuëkî be' ttökataie kè batsò?

¹⁵Jesús tö ie'pa iüté:

—Mik s'kiule ulabatsè ese kéwö tkö'uk ta çwes ie'pa eriarmi wëm ulabatske e' tso'ia ie'pa ta e' dalewa? Erë ikéwö döraë etä ie' miratser ie'pa yökî. E' je' ta ie'pa batsöraë.

^r9.9 Mateo: E' dör yëkkuö i' shtökwak. Ie'pa wöblane e' chök wes o'ka chë es, e' kuëkî ie' kè wa iyëneye! ^s9.13 Oseas 6.6

16 “Kè yi tò datsi' kèchke wöyuepawā datsi'tak pa'alī wa. Datsi'tak pa'alī wöklōnekā, e' tò datsi' kèchkela shūkuēēke tā ikī jcheeke taiē. 17 Nies vino kè tērtā'kā iyiwak kkuölit yöule ibloie ese kèchke a. Itēkasō es, e' tā mik ibacha'nebitū, etā ikkuölit kèchke jchēemiitō. Es vino ena ikkuölit weirwami éme. E' kuēkī vino tekeka ikkuölit pa'alī a, es vino ena ikkuölit kè weirpawa.”

Jesús tò Jairo alà busi shkē'wékane ñies alaköl eköl bua'wéneitō
(*Marcos 5.21-43; Lucas 8.40-56*)

18 Jesús tso'ia ttök, e' dalewa judiowak wökir debitu eköl ie' ska' tā ie' e' tkēwā kuchē kī tā ichéitō:

—Ñiköl ye' alà busi blēnewā. Erē be' shkó, be' ulà múkā ikī tā ishkerdakane.

19 Jesús e' kéka tā imiā ittökātapa tā judiowak wökir itōkī. 20-21 E' shūa alaköl eköl dewā tsinet Jesús tsī kker. E' du'mi alakōlpa duē wā e' kī duas de dabom eyök kī bök (12). Ie' tò ibikeitseke: “Jesús datsi' bata è kéwayō, e' tā ye' buanene.” E' kuēkī idatsi' bata kéwaitō. 22 Erē Jesús wötrée tā isuētō tā ichéitō iā:

—A alà busi, be' er kuū. Be' erblé ye' mik, e' kuēkī be' buanene. E' wōshā tā ie' buanene buaē.

23 Mik Jesús de Jairo u a, etā ie' tò isué tò ma'ma bla'ukwakpa detke s'nu blērketke e' kuēkī, ñies pē' iūke taiē. 24 Ie' tò ie'pa a iché:

—A' e' yólur, busila kè du'wā, ikapōme'r è.

Ie'pa tò Jesús jāñeitséka taiē, 25 erē ie' tò ie'pa ké e' skökmi bánet. E' ukuökī tā ie' dewā weshkē tā busila ulà klō'wēwaitō tā busila e' kéka. 26 E' tté bunekā ká e' qos a.

Wēpa böl kè wöbla wawēr e'pa bua'wéne Jesús tò

27 Jesús e' yéttsā eē tā wēpa böl kè wöbla wawēr mirwā ie' itōkī, e'pa arke:

—iA Jesús, s'blú David bak e' aleri,^t sa' saū er siarē wa!

28 Mik Jesús de u a, etā ie'pa böl de ie' ska'. Ie' tò ie'pa a ichaké:

—¿A' tò iklö'wé tò ye' a a' buarmine?

Ie'pa tò iiüté:

—A kēkēpa, tó, sa' tò iklö'wé.

29 Etā Jesús tò ie'pa wöbla ké tā ichéitō ie'pa a:

—Wes a' erblōke ye' mik es iwā ordaē.

30 Etā ie'pa wöbla buanene. Tā Jesús tò iché ie'pa a:

—Kè a' kàne ichök yi a yēs.

^t9.27 David aleri: Es ie'pa tò wé pairine'bitū idi' wa s'blúie kitulebak tò idatse e' è kiè. E' wà kiane chē s'ikuaie*El Mesías*.

31 Erè ie'pa míyal t̄à ì wé Jesús tò e' paké ie'pa tò ká e' wakpa ulitane a.

Wëm kè tto eköl e' bua'wé Jesús tò.

32 Wëpa bøl wöbla buanene e'pa míyal, e' bet t̄à pè' wëlepa w̄a wëm kè tto, ese debitu eköl Jesús ska', e' a aknama tso'. 33 Mik Jesús tò aknama trè'wëshkar, et̄a wëm ttékane buaë. Pè' tso' eë e'pa tkirulune t̄a ichérakitö:

—Kè yi w̄a íyi wíse suule Israel aleripa shua.

34 Erè fariseowakpa tò iché:

—Bé, e' wák diché wa ie' tò ie'pa trè'wéyal.

Jesús tò pè' sué er siarè wa

35 Jesús shköke ká k̄os tso' Galilea blublu ñies tsitsir e' a. Ie' s'wöbla'wëke judiowak ñi dapa'w̄o wé k̄os tso' e' a. Ì blúie Skököl tso' e' tté buaë pakekeitö. Ñies s'kirirke k̄os, idalërke s'mik k̄os, e' bua'wëkeitö. 36 Ie' tò isué tò ie'pa eriarke siarè, weinetke siarè wes obeja kè kkö'nukwak t̄a' es, e' kuëk̄i ie'pa suéitö er siarè wa. 37 Ie' tò iché ittökatapa a:

—Mok̄i, ye' a t̄a ie'pa dör wes iyiwö tso'tke wè'iaè shtè es, erè ishtökwakpa kè dör taië. 38 E' kuëk̄i a' tò ikió kanè wák a tò ishtökwakpa patkó.

Jesús tò ittekölpa tsá e'pa a kawö mé

(Marcos 3.13-19; Lucas 6.12-16)

10 1 Jesús tò ittökatapa dabom eyök k̄i bøl (12), e'pa kié e' ska' t̄a kawö méitö ie'pa a wimblupa sulusi trè'woyal ñies s'kirirke dué ulitane w̄a esepa bua'wone.

2 Ie'pa ekkëpa dör ñies Jesús ttekölpa tsá, e'pa kiè i' es: kewe dör Simón, e' kiè ñies Pedro ena ie' èl kiè Andrés; Santiago ena ièl kiè Juan, ie'pa dör Zebedeo ala'r; 3 Felipe ena Bartolomé; Tomás ena Mateo dör inuköl shtökwak Roma wökirpa a e'; Santiago dör Alfeo alà, ena Tadeo; 4 Simón Celote ena Judas Iscariote tò Jesús wömeketsa aishkuö t̄a ibolökpa a e'.

Jesús tò ittökatapa patkémí s'wöbla'uk

(Marcos 6.7-13; Lucas 9.1-6)

5 Wëpa dabom eyök k̄i bøl (12), ñe'pa patkémí Jesús tò t̄a ipattéitö i' es: “Kè a' minuk pè' kè dör judiowak esepa ká a. Ñies kè a' minuk Samaria. 6 A' yú Israel aleripa ká a, ie'pa dör wes obeja chöwa es. 7 A' yú ipakök tò ì blúie Skököl tso' e' kèwö dewatke. 8 S'kirirke bua'üne, s'duowa shké'úkane, s'kiri'wëke lepra tò, esepa bua'üne as ibatse'rne. Ñies aknamapa yótsa. E' diché mène a' a éme, e' kuëk̄i kè yi ña'war iki.

9-10 “Kè ì tsarmi. A' kè kawö tã' inuköl tsukmi yës. Nies sku', datsi' skà, klööküö, shko kéli ese kos kè tsarmi. Kaneblökwak chkömi ì kanewekeitö e' ské wa, e' kuëkì kè ì tsarmi.

11 “Mik a' demi ká tsitsir ö ká blublu a, etã yi tö a' kiëwami er bua' wa ese yulö. Mik a' ikué, etã e' è u a' kapóro a' tso' ee e' dalewa. 12 Mik a' dewa u e' a, etã ie'pa kos serke ee e'pa shke'ú er bua' wa. 13 Ie'pa tö a' kiëwa er bua' wa, e' ta Skëköl er buaë chöraë ie'pa a. Erë ie'pa kè wa a' kinewa er bua' wa, e' ta kè Skëköl er buaë chöpa ie'pa a. 14 U wele wakpa ö ká wele wakpa kè wa a' kinewa buaë ö kè éna a' ttö ttsak, e' ta a' e' yólur u e' a ö ká e' a ta kapo tso' a' klöttö mik e' ppöö iwà kkachöie ie'pa a tö ie'pa dör Skëköl bolökpa. 15 Moki, ye' tö a' a ichè tö aishkuö ta mik a' wöchakirketke a' nuì kì, etã ká e' wakpa wömerdattsa weinuk taië Sodoma ena Gomorra wakpa bak senuk suluë e'pa tsata.

Jesús ttökatapa weirdaë ie' kuëkì

16 “iYe' ttö ttsó! Ye' tö a' patkekemi pè' shua wes obejala èmi namu tso' taië, e' shua es. E' kuëkì a' senú wösh wa wes tkabè es; erë nies a' senú bèrè wes nuböl es. 17 A' tso' erkì. A' miraë ie'pa wa s'shulökwakpa ulà a, nies a' burdaë siarè judiowak ñi dapa'wo wé a. 18 Ie'pa wa a' miraë duëser s'wökirpa ena s'blúpa wörkì ye' tté kuëkì. Es a' tö ye' tté pakeraë ie'pa a, nies ká ulitane wakpa a. 19 Mik ie'pa tö a' méttsa s'shulökwakpa ulà a, etã kè a' tkinuk ì chëmi a' tö e' tsatkoie. E' wöshã ta Skëköl tö tté eraë a' er a chè ie'pa a. 20 Es kè a' ttöpa a' wák er wa, e' skéie S'yé Wiköl tö tté eraë a' er a chè.

21 “Mik e' kèwö de, etã welepa tö iël wömerattsa ttëwa, iyé tö ilà wömerattsa, nies ala'r e' kórakã iyé ena imì kkatök as ittöwa. 22 Sulitane tö a' sueraë suluë ye' tté kuëkì. Erë a' isie e' tkéwa darërèë dökã bata ekkè, e' tsatkërdaë. 23 Mik ie'pa tö a' we'ikeke ká wele kì, etã a' tkóshkar iyöki, a' yú ká kuak'kì a. Moki ye' tö a' a ichè tö kam ye' dör S'ditsö Alà e' döne, e' yökì a' kè döpa Israel ké kos a.

24 “Wé wöblarke e' kè dör iwöbla'ukwak tsata. Nies kanè méso kè dör iwökir tsata. 25 E' dör wè' wé wöblarke e' a tö idò wes iwöbla'ukwak es. Nies e' dör wè' kanè méso a tö idò wes iwökir es. U wökir kiérakitö Beelzebú“ ie' yitã iyamipa cherarakitö suluë!

Yi yökì se' ké suanuk

(Lucas 12.2-7)

26 “E' kuëkì kè a' suanuk ie'pa yökì. Kè ì ku' blëulewa e' kè kkayërpa aishkuö ta, ese kos jcherdane. 27 Ì chéyö a' a akir bèrè, e' chöne sulitane kukua. Nies ì kos chéyö bèrè asas a' kukuò a, e' chöne aneule sulitane a. 28 Kè a' suanuk yi tö

^u 10.25 Beelzebú: E' dör bé, e' è kiè Satanás.

s'tteta'wə esepa yöki. Ie'pa tö s'chka è ttèwami erè ie'pa kè a s'wiköl duökwa. E' skéie Skéköl yöki a' suanú. Ie' tö s'chka ñies s'wiköl ewèwami bö' ké a.

²⁹“Dúla böt tuè tottola inuköl etk wöshkila è, erè dúla kè arta'wa iski S'yé kè wə ikéwö mène e' ta. ³⁰E' yita a' kkö'neraëitö buaè dò a' tsakö bitö tso' shtaoule ie' wa. ³¹Ie' a' ta a' tuè taiè tkòka dúla tso' taiè ese tsata. E' kueki kè a' suanuk.

Wépa kè jaëne Jesús ki

(Lucas 12.8-9)

³²“Yi e' chò sulitane wörki tö ie' dör ye' ttökata, e' ta ñies ese cheraëyö ye' Yé tso' ká jai a' e' wörki tö ie' dör ye' ttökata. ³³Erè yi tö iblé s'malepa wörki tö ie' kè dör ye' ttökata, e' ta ñies ibleraëyö ye' Yé tso' ká jai a' e' wörki tö ie' dör ye' ttökata.

Jesús tté kueki se' ñi blabatsölordaë

(Lucas 12.51-53; 14.26-27)

³⁴“Kè a' tö ibikeitsök tö ye' dè'bitu as a' ser bèrè ñita ká i' ki. Ye' kè dè'bitu as a' ser bèrè ñita, e' skéie ye' dè'bitu a' mukka ñippök. ³⁵Ye' dè'bitu as ilà wëm ñippò iyé ta, as ilà busi ñippò imi ta ena as iyäk ñippò iyäk ta. ³⁶Es yamipa ekka dóraë ñi bolókpaie ye' tté kueki.

³⁷“Yi éna iyé ö imi dalër tkòka ie' éna ye' dalër e' tsata, ese kè dòpa ye' ttökataie. Ñies yi éna ilà wëm ö ilà busi e' dalër tkòka ie' éna ye' dalër e' tsata, ese kè dòpa ye' ttökataie. ³⁸Yi kè e' chò weinuk dò ittèwa krus mik ta iser wes ye' ttökata es, ese kè dòpa ye' ttökataie. ³⁹Yi e' tsatkak ittèwa yöki, ese kè ulà a' sene michoë dòpa. Erè yi e' mettsa ttèwa ye' dalèrmik, ese ulà a' sene michoë dóraë.

Wes Skéköl tö iské meraë se' a

(Marcos 9.41)

⁴⁰“Yi tö a' kiéwa er bua' wa, e' dör wes ye' kiéwaitö er bua' wa es. Ñies yi tö ye' kiéwa er bua' wa, e' dör wes yi tö ye' patké' e' kiéwaitö er bua' wa es. ⁴¹Yi tö Skéköl tteköl kiéwa er bua' wa Skéköl tteköl idir e' kueki, e' ta ese a' i' meraë Skéköl tö ittekölpa a, ese merdaë ñies. E' sù yi tö s'ser yësyësë ese kiéwa er bua' wa iserke yësyësë e' kueki, e' ta ese a' i' meraë Skéköl tö s'ser yësyësë esepa a, ese merdaë ñies. ⁴²Yi isie tö di' kakla è mé ye' ttökata esela a' yè, ye' ttökata idir e' kueki, e' ta mokí ye' tö a' a' ichè tö ese a' iské patordaë buaë.”

Juan S'wöskuökwak ttökatapa e'pa de ilè chakök Jesús a

(Lucas 7.18-35)

11 ¹Mik Jesús tö ittökatapa dabom eyök ki böi (12) e'pa wöbla'wé one, eta ie' míá ká tso' tsinet ese a' s'wöbla'uk ena Skéköl tté buaë e' pakök.

² Juan S'wöskuökwak tso' wötëule s'wöto wé a, ee ie' tö ì wëke Cristo tö e' tté ttsé. E' kuëkì ie' tö ittökätapa wëlepa patké iska'. ³ Ie'pa tö ichaké ia: “¿Be' dör wé pairine'bitü idi' wa s'blúie yëule idatse e' ö yi skà panèia sa' tó?”

⁴ Jesús tö ie'pa iüté: “A' yúne Juan ska' tã ì kôs sué a' tö, ì kôs ttsé a' tö, e' pakóne ie' a. ⁵ Ipakò ie' a tö s'wöbla kè wawër, esepa wöbla wawënëne; s'kraulewã kè shko, esepa shkéne; wépa kiri'wëke lepra tö, esepa buanene batse'nene; s'kukuò kè watsër, esepa watsënene; s'duowã shkenekane; ñies Skëköl ttè buaè e' pakane s'siarëpa a. ⁶ iYi kè yökì ye' sulune, ayëcha buaè ese!”

⁷ Mik ie'pa míyalne, etã Jesús tö Juan tté pakémitke pè' a, tã iché ie'pa a: “Mik a' dè'rö ká sir poè wé kè yi serku' ee Juan sauk, etã çíma a' erbikò wëm wése suëmi a' tó? A' kè dè'rö wëm èse, kabikeitsò wì a dià a wës kua'kò wöppè siwã' tó es, ese sauk. ⁸ A' kè dè'rö wëm ese sauk, e' tã çwëm wése sauk a' dè'rö? A' kè dè'rö wëm e' paiò datsi' bua'buwa wa ese sauk. A' wa ijcher tö wépa e' paiò es esepa serke blu' u a. ⁹ Erè çwëm wése sauk a' dè'rö? A' dè'rö wëm dör Skëköl tteköl ese sauk. Ye' tö a' a' ichè tö mokì Juan dör Skëköl tteköl, erè ie' kè dör ese è. Ie' dör Skëköl tteköl tsatã. ¹⁰ Skëköl yëkkuò kì itso' kitule wé Skëköl tö ichè wé pairi'bituitò idi' wa s'blúie e' a:

“Ye' tso'tke ye' ttè pakökwak patkòk be' yökì kewë be' ñalé yuók.” Skëköl ttè pakökwak e' dör Juan. ¹¹ Mokì, ye' tö a' a' ichè tö s'ditsö ulítane tso'tke dò ikké tã, e'pa shua kè yi ku' Juan S'wöskuökwak tsatã. Erè ì blúie Skëköl tso' e' a wé dör èsela shütëè e' dör Juan tsatã.

¹² “Mik Juan S'wöskuökwak s'tsá pautmi dò ikké tã, wépa blúie Skëköl tso' esepa weirke siarë. Pè' kësik sulué esepa éna ie'pa ewakwa. ¹³ Kam Juan tö s'pattòmi e' yökì Skëköl ttekölpa kôs ena Moisés, e'pa tö iyè'bak tö Skëköl datse se' blúie. ¹⁴ A' éna iklö'wãk es, e' tã Juan dör Skëköl tteköl kiè Elías yëuletke tö idatskene e'. ¹⁵ iA' éna ye' ttò ttsak, e'ma ikukuebló bua'ie!

¹⁶ “¿Íma a' chëmi ye' tó? ¿Wës a' dör? A' dör wës ttè i' tö ichè es: Ala'rla tso' inuk u itökì. Shãbötspa arke tajë tã icheke iyamipa a: ¹⁷ Sa' tö pulè bla'wé, erè a' kè klötène!; sa' tö s'eriar ttseitssé, erè a' kè iine!.' ¹⁸ E' wà dör tö Juan de batsöta', blo' kè yötã', tã a' tö iché tö aknama tso' ie' a. ¹⁹ E' ukuökì tã ye' dör S'ditsö Alà, e' de kè batsöta', blo' yetã', tã a' ye' cheke tö ye' chkò tajë, ye' blo' yè tajë ñies tö ye' dör inuköl shtökwakpa ena pè' sulusipa malepa, esepa sini'. A' tö ye' cheke es, erè isuerasò bulebök tã tö wépa serke wës Skëköl siwé tö ichè es esepa dör yësyësë.”

Ká mañat wakpa weirdaë siarë

(Lucas 10.13-15)

²⁰ Etã ká wépa kì Jesús tö ì kè or yi a ese o' tajë ká malepa tsatã, e' wakpa kè er maneone Skëköl a. E' kuëkì ie' tö ie'pa ché ttè i' wa: ²¹ “A

† 11.10 Malaquías 3.1

Corazín wakpa, a Betsaida wakpa, iwěstela ina a' ta! Ì kè or yi a ese o' ye' tò tajè a' wörki, erè a' kè er maneone. E' úpa ye' tò Tiro ena Sidón wakpa wörki, e'ma ká iaiäe ie'pa er maneobak. Ie'pa tò eriane datsi' ajaë iè'kabak, ñies ie'pa e' tkè'kabak muluchka kī iwà kkachoiè tò ie'pa er mane'wé Skèköl a. ²²E' kueki ye' tò ichè tò aishkuö ta mik a' wöchakirketke a' nuì kī, etä a' wömerdattsa weinuk tajè shute Tiro ena Sidón wakpa tsata. ²³A Cafarnaúm wakpa, kè a' tò ibikeitsök tò Skèköl wa a' mi'mitser ká jai a. Ie' tò a' patkerami diöshet wé s'wimblu weirke ee. Ì kè or yi a ese wéyö tajè a' wörki, erè a' kè er maneone. E' úpa ye' tò Sodoma wakpa suluè wörki, e'ma ie'pa tso'ia dö ikkè ta. ²⁴E' kueki ye' tò ichè tò aishkuö ta mik a' wöchakirketke a' nuì kī, etä a' wömerdattsa weinuk tajè shute Sodoma wakpa tsata.”

A' kos erbló Jesús mik

(Lucas 10.21-22)

²⁵⁻²⁶Etä Jesús tò iché: “A ye' Yé, be' dör íyi ulitane tso' ká jai a ena ká i' a e' Kèköl. Ttè buaë blè'wa be' tò pè' wa siwa' jcher iskiè ena erbikò tajè esepa yöki, erè ikkachébö s'èsepala a. Es be' kī ikiane, e' kueki be' tò iwé es. E' kueki be' kikékayö.”

²⁷Jesús tté iYé ta one ta ichéitö pè' tso' ee e'pa a: “Ye' Yé tò íyi ulitane méat ye' ulä a. Ye' dör Skèköl Alä, kè yi wa ijcher moki tò wes ye' dör, e' jcher ye' Yé è wa. Ñies kè yi wa ijcher moki tò wes ye' Yé dör, e' jcher ye' è wa. Ñies wépa a ye' éna ikkachak esepa wa ijchermi. ²⁸A' eriarke tajè, weirke siarè íyi ulitane dikia wes dalì ekkeè dikia s'shtrirwa es. A' shkó ye' ska', etä a' enuraè ye' batamik. ²⁹⁻³⁰Ye' ser bèrè, ye' er buaë, e' kueki a' e' tiúwa ye' ttè dikia. Ttè wa ye' tò a' wöbla'weke, e' kè dör darèrèè, e' kè tò a' we'ikepa wes. E' kueki a' e' wöbla'ú ye' wa ta a' enuraè buaë.”

Jesús ttökatapa tò trigo wöikléè eno diwö a

(Marcos 2.23-28; Lucas 6.1-5)

12 ¹E' kéwö ska' ta, eno diwö a, Jesús dami trigo shua ta ittökatapa dué bli wa. E' kueki ie'pa tò trigo wöiklérami ta ikatéramirakitö.

²Mik fariseowakpa tò isué, etä ie'pa tò iché Jesús a:

—Isaú, be' ttökatapa tso' ì kè kéwö ta' wè eno diwö a, ese uk.

³Ie' tò ie'pa iuté:

—Ì o' David tò ká iaiäe ze' kè aritsule a' wa Skèköl yèkkuö kī? Etökicha ta ie' ena iklépa dué bli wa. ⁴E' kueki ie' dewa Skèköl wé a ta pan meule Skèköl a e' klö'wéitö ta inéitö. Pan e' kè kéwö ta' nè ie' ena iklépa a, sacerdotepa è a ikéwö ta' nè. Erè a' éna iane tò e' kè dör suluè Skèköl wöa. ⁵Ñies za' kè wa iaritsule ttè dalöièno kit Moisés tò e' kī tò eré sacerdotepa kanèblöke Skèköl wé a eno diwö a, erè e' kè wa ie'pa tò idalöseweku'wa? ⁶Ye' tò ichè a' a tò íerö se' dur eköl, e' dör Skèköl wé tsata. ⁷Skèköl tò iyè' iyèkkuö kī: 'Iyiwak

jchëule mè ye' a, e' kè kiane ye' kɪ. Ye' kɪ ikiane tō a' n̄i saù er siarë wa."Ttè e' wà anúpa a' éna mokië, e'ma kè s'kɪ ì nuí ta' ese kè katepa a' tō. ⁸Ye' dör S'ditsò Alà, e' wà kawō ta' ichök tō ì dör buaë ö ì dör suluë wè eno diwō a.

Jesús tō wëm eköl ulà siulewà e' bua'wéne

(Marcos 3.1-6; Lucas 6.6-11)

⁹E' ukuökɪ ta' Jesús dewa ie'pa n̄i dapa'wo wé a. ¹⁰Età eë wëm tkër eköl ulà etk siulewà. Ie'pa éna Jesús kkatak ilè kɪ e' kuekɪ ie' a ichakérakitō:

—¿Ima be' tō ibikeitsè? ¿Kawō meule se' a Moisés ttè a s'buawōne eno diwō a ö au?

¹¹Ie' tō ie'pa iuté:

—A' obeja anemi etō kauk a eno diwō a, e' ta' a' miraë iyöksa. ¹²E' yita se' tueta' taië obeja tsata, e' kuekɪ kawō tso' se' a s'kimoie eno diwō a.

¹³Età ie' tō iché wëm ulà siulewà e' a:

—Be' ulà shulöö.

Ta' ie' ulà shulée ta' ibuanene buaë wes iulà iët es. ¹⁴Fariseowakpa e' yettsa ta' ileritsérakitō “¿wes sō Jesús ttèwami?”

Jesús dör Skëköl kanè méso bua'ie e'

¹⁵E' jchenewà Jesús wà, e' kuekɪ ie' mía bánet. Taië pè' dami ie' itökɪ e'pa shua ikirirkerak e'pa kos bua'wéne ie' tō. ¹⁶Ie' tō iché ie'pa a:

—Kè ye' ttè ppara. ¹⁷Ie' tō iché ie'pa a es as iwà tkò wes Skëköl tteköl kiè Isafas tō iyè' es, e' tō iyè' i' es:

¹⁸Skëköl tō ichè: “I' dör ye' kanè méso shukit ye' tō,

e' dalër taië ye' éna, ie' wër ye' wa buaë shute.

Ye' Wiköl meraëyö ie' a,

ta' ie' tō sene yësyësë wà pakeraë ká ulitane wakpa a.

¹⁹Ie' serdaë bèrè. Kè yi wöñaktkepa ie' tō.

Kè ì chepa ie' tō aneule. Kè yi tō ie' ttò ttsepa n̄laka kɪ.

²⁰S'weirke siarë, esepa kè kɪ we'ikepa ie' tō,

Se' kè diché ta'ia esepa kimeräe ie' tō

dò mik ie' e' alörakà ì sulu kos kɪ sene yësyësë wa età.

²¹Ká ulitane wakpa tō ie' è paneraë e' tsatkoie.”^x

Fariseowakpa tō Jesús kkaté

(Marcos 3.20-30; Lucas 11.14-23; 12.10)

²²Età ie'pa wà wëm eköl a aknama tso' ese debitu Jesús ska', e' kè wöbla wawër, kè tto. Jesús tō ibua'wéne ta' iwöbla wawënëne n̄ies ittékane. ²³Ie'pa kos tkirulune iweblök ta' iñi chakérak: “¿A' ichè wɪ dör s'blú bak David, e' aleri?”

^w 12.7 Oseas 6.6 ^x 12.18-21 Isafas 42.1-4

²⁴Mik ì ché ie'pa tö, e' ttsé fariseowakpa tö, etä ie'pa tö iché: “Beelzebú dör bé, e' diché wa ie' tö ie'pa trè'wekeyal.”

²⁵Erè ì bikeitseke ie'pa tö e' suéwàitò, e' kuèkì ie' tö iché ie'pa a:

“S'serke ká etkè kì e' ñi blabatsélor ñippök ñita, kè wöklör, e' tã ie'pa wákpa è ñi eürawa. Ñies ñi yamipa e' kéka ñippök ñita, kè wöklör, e' tã ie'pa mir wa'k ème. ²⁶Es ñies Satanás mú tö iklépa trè'wèyal, e' tã ie' tso' ñippök iwakpa è tã. ¿Wes ì blúie ie' tso' e' sermiia? ²⁷Ye' tö aknamapa trè'úpayaal Beelzebú diché wa, e' tã ¿yi diché wa a' klépa tö itrè'wèmiyal? Ie'pa kè a itrènukeyal Beelzebú diché wa, e' kuèkì ¿wes a' tö ye' kkatèmi tö ye' tö itrè'wekeyal Beelzebú diché wa? A' wák klépa tö iwà kkacheraè tö a' ttè kè dör mokì. ²⁸Ye' tö aknamapa trè'wéyal Skèköl Wiköl diché wa, e' tã e' wà kiane ché tö ì blúie Skèköl tso', e' kéwö detke a' a.

²⁹“¿Wes yi mi'miwa wëm diché tajè'v ese u a ie' íyi ekiblök kam ie' tö iwák maùwa e' yökì? Es ème ífyi ekiblèrmi.

³⁰“Yi kè a ye' dör bua', ese dör ye' bolök. Yi kè tö ye' kìmè imalepa tsukbitu Skèköl ska', ese tö ie'pa po'wekemi.

³¹“E' kuèkì ye' tö ichè tö ì sulu qos wambleke a' tö ñies Skèköl ché sulu qos e' nuí olo'yèmiitò a' kì. Erè yi tö Wiköl Batse'r ché suluè, e' nuí kè olorpa ikì. ³²Ñies yi tö ye' dör S'ditsö Alà, e' ché suluè, e' nuí olo'yèmi Skèköl tö ikì. Erè yi tö Wiköl Batse'r ché suluè e' nuí kè olorpa ikì i'ñe tã ñies aishkuò tã.

Kal buaë ena kal suluë

(Lucas 6.43-45)

³³“Kal wèrkewà iwò kì. Kal buaë, ese wò dör buaë; kal sulu, ese wò dör sulu. ³⁴¡A' dör suluè wes tkabè chók es! A' er dör suluè, ¿wes a' ttòmi buaë? Ì bikeitsekesö, e' è chekesö. ³⁵Wëm dör buaë ese serke buaë, ttò yèsyèsè ie' er dör buaë e' kuèkì. Wëm dör suluè, ese serke suluè, ttò suluè ie' er dör suluè e' kuèkì. ³⁶Ye' tö a' a ichè tö aishkuò tã mik a' wöchakirketke a' nuí kì e' kéwö de, etã ttè sulu ché a' ulitane tö shabatshabat e' kì a' wöchakirdaë. ³⁷A' wakpa ttè wa a' shulirdaë. A' tö ttè buaë cheke, e' tã Skèköl tö icheraè tö kè a' kì ì nuí tã! Erè a' tö ttè sulu cheke, e' tã ie' tö icheraè tö a' kì nuí tso'.”

Fariseowakpa tö ì kè or yi a ese kié sué

(Marcos 8.12; Lucas 11.29-32)

³⁸Etã fariseowakpa ena s'wöbla'uk ttè dalöièno wa wakpa welepa tö iché Jesús a:

—Ì kè or yi a ese ú sa' a iwà kkachoe tö mokì be' patkè'bitu Skèköl tö.

³⁹Ie' tö ie'pa iuté:

✓ 12.29 Wëm diché tajè': E' wà kiane ché Satanás. Jesús dör wé dör ie' íyi ekibleke e'.

—A' dör pè' suluë e' kè tò Skèköl dalöiè wës trër wakpa kè tò imaso dalöiè es. A' tò ye' a ikié tò ì kè or yi a ese uyò iwà kkachöie tò mokì Skèköl tò ye' patkè'bitu. Erë ye' tò ilè weraè etökicha ème iwà kkachöie e' dör wës ibak Jonás dör Skèköl tteköl e' tã es. ⁴⁰Ie' sene' nima bërie e' shuà dökà ká mañat ñiè nañeë, es ñies ye' dör S'ditsö Alà, e' serdaë iyök shuà ká mañat ñiè nañeë. ⁴¹Mik Jonás tò Nínive wakpa paut, etã ie'pa er maneò' Skèköl a. Erë i'ñe tã ye' dur íe e' dör ie' tsatã, erë a' kè er mane'ù Skèköl a. E' kueki aishkuò tã mik a' wöchakirketke a' nuì kì, etã Nínive wakpa e' kòrakã ie' wòrkì a' kkatök. ⁴²Aishkuò tã mik a' wöchakirketke a' nuì kì, etã alaköl datse ká bánet diwö tskirke e' o'mik, bak iká blúie, e' e' kòrakã ie' wòrkì a' kkatök tò a' dör pè' suluë. Ká iaiãè alaköl e' dè'bitu datse kamië se' blú bak Salomón wã íyi jcher taië e' ttò kittsök. Erë i'ñe tã ye' dur a' shuà e' dör Salomón tsatã, erë a' kè tò ye' ttò iütè. E' kueki alaköl e' tò a' kkataraë.

Wimblu sulusi dene wëm a

(Lucas 11.24-26)

⁴³“Mik wimblu sulusi trëneshkar yile a, etã imía ká sir poë wé kè yi ku' ese ska'. Ie' tso' ká yulök senoie erë kè ie' wã iküne. E' kueki ie' ibikeitsè: ⁴⁴‘Ye' míãne wé ye' trëneshkar ee senuk.’ Mik ie' demine wëm e' a, etã ie' tò isuë tò wëm dör wës u shuiriule buaë maneneë kè a yi ku' es. ⁴⁵Etã ie' míã iyamipa kì yulök dökã kul suluë shute ie' tsatã tã ie'pa kos de senuk wëm e' a. Wëm e' míãne suluë shute kenet tsatã. Es iwamblërdaë a' dör pè' sulusipa e'pa tã.”

Jesús mì ena iëlpa debitu ie' weblök

(Marcos 3.31-35; Lucas 8.19-21)

⁴⁶Jesús ttökeiã pè' tã e' shuà ie' mì ena iëlpa ena ikutapa e'pa iëter u'rkì. Ie'pa ttak ie' tã. ⁴⁷Yile tò ibiyó ché ie' a:

—Be' mì ena be' èlpa ena be' kutapa e'pa shkò be' weblök.

⁴⁸Erë Jesús iiüté:

—¿Yi dör ye' mì ena ye' èlpa ena ye' kutapa?

⁴⁹Etã Jesús tò ie' a ittökatapa kkaché ulà wa tã ichéitò:

—Isaú, ie'pa dör wës ye' mì ena ye' èlpa ena ye' kutapa es. ⁵⁰Yi serke wës ye' Yé tso' ká jai a e' kì ikiane es, esepa dör wës ye' èl ena ye' kutà ena ye' mì es.

Tè kuatkökwak tté

(Marcos 4.1-9; Lucas 8.4-8)

13 ¹E' è diwö wa Jesús e' yétsã u a míã batsöri kkömik tã ee ie' e' tkésér. ²Pè' debitu taië ie' ska', e' kueki ie' e' iéka kanò a tã ee ie' e' tkésér ie'pa wöbla'uk. Ie'pa ulitane atë ká sí kì batsöri kkömik. ³Ie'

tö ttè tsakjē kleé ie'pa a. E' et dör i' es: “Wēm eköl mīā tē kuatkōk ppé ululu ème^z 4 Mik ie' tso' iwō ppök, etā ditsōwō wele anewa ñalā ska' tã dù debitu tö ikatéwa. 5 Ditsōwō wele anewa áklo a wé íyök kè tã' taijē ese ska'. Íyök kè tã' taijē, e' kuēkī bet tã itskinekā. 6 Erē kè iwí kicha tã' taijē, e' kuēkī mik dība anekā ikī etā isinewa. 7 Ditsōwō wele anewa dika'chka shuā. Dika'chka ena ditsōwō talane ñita, erē dika'chka e' alékā ikī. 8 Erē ditsōwō wele anewa íyök bua'buakī, e' tskine talane wōne buaē. Wele wōne dōkā cien eyök (100) elka elka, wele dabom teryök (60), wele dabom mañayök (30). 9 iA' éna ye' ttò ttsak, e'ma ikukuebló bua'ie!”

Ì kuēkī Jesús tö s'wōbla'weke kleaule
(*Marcos 4.10-12; Lucas 8.9-10*)

10 Etā Jesús ttōkatapa debitu ie' ska' tã ichakérakitō ia: “¿Ì kuēkī be' tö ie'pa wōbla'weke kleaule?” 11 E' tö ie'pa iüté: “Ì blúie Skéköl tso' e' tté blēulewā e' kēwō meneat a' a wà jchenoie, erē pē' malepa a kè imeneat es. 12 Yi wā ttè e' jcher ese a imerdaē as ie' wā ikī jcher bua'ie. Erē yi kè éna iñak, ese wā ì jcher bērebērē e' yerattsane iyōkī. 13 Ì weke ye' tö e' suēke ie'pa tö, erē ie'pa kè éna iwà ane. Ì cheke ye' tö e' ttseke ie'pa tö, erē ie'pa kè tö ittseku' er mokī wa, ie'pa kè éna iwà iütak. E' kuēkī ye' kapakōke ie'pa tã es. 14-15 Es iwà tkōke ie'pa tã wes Skéköl tteköl kiē Isaías tö iyē' es, e' tö iyē' i' es:

‘Ká i' wakpa er mīā darērē, kè ì dē'wajā.

Ie'pa kukuōña wōtéwā darērē as kè iwattsēr,

ie'pa tö iwōbla tsimiwéwā as kè iwawēr.

Ie'pa tö iwé es as ie'pa kè éna iwà ar, as ie'pa kè er mane'ù ye' ska' tã ye' tö ie'pa bua'wē.

E' kuēkī ie'pa tö ittseraē je', erē kè ie'pa éna iwà arpa,

ie'pa tö isueraē je', erē kè ie'pa tö iklō'wepa.^a

Es Isaías tö iyē'.

16 “Erē a' wōbla wawēr buaē, a' kukuōña watsēr buaē, e' kuēkī ayēcha buaē a'. 17 Mokī ye' tö a' a ichè tö Skéköl ttekōlpa taijē ena ká iaiaē s'bak ser yēsyesē e'pa tö ì sué a' tö ena ì ttsé a' tö e' kkeyē' siarē suē ena ttsé, erē ie'pa kè wā isune ittšēne.

Tē kuatkōkwak tté e' wà paké Jesús tö
(*Marcos 4.13-20; Lucas 8.11-15*)

18 “Ittsó, ì kleéyō tē kuatkōkwak tté wa, e' wà pakekeyō a' a. 19 Pē' welepa tã itkōmi wes ditsōwō arwa ñalā ska' es. Esepa tö ì blúie Skéköl tso' e' tté ttsé, erē ie'pa kè éna iwà ane. Bé de tã tté buaē yétsa ie'pa er

^z 13.3 tē kuatkōk ppé ululu: E' kēwō ska' tã pē' wōblar tē kuatkōk wō ppélur tē kōs e' kī.

^a 13.14-15 Isaías 6.9-10

a. ²⁰Welepa skà tã itkòmi wës ditsöwö arwa áklo a es. Esepa tö Skèköl ttè ttsé tã iklö'wérakitö ttsè'ne buaë wa. ²¹Erè ie'pa kè wì kicha tã' tajë, e' kuèkì ie'pa tö iklö'wé ekuölö è. Mik ie'pa weinemitke Skèköl ttè kuèkì, etã ie'pa anemine bet. ²²Welepa skà tã itkòmi wës ditsöwö arwa dika'chka shuã es. Esepa tö Skèköl ttè ttsé, erè ie'pa tö íyi tso' ká i' kì ese bikeitseke kibiie. Ie'pa er me'rie inuköl kì ena ì tso' ká i' kì tö s'ttsè'weke buaë ese kì. E' kos tö Skèköl ttè kui'wéwa ie'pa er a tã kè idè'ttsã buaë wës ikiane es. ²³Erè welepa skà tã itkòmi wës ditsöwö arwa íyök bua'buã kì es. Esepa je' tö Skèköl ttè ttsé tã iwà ane buaë ie'pa éna tã iwà dettsã buaë wës ikiane es. Ie'pa dör wës íyi kuá wör buaë es wele wöne dökã cien eyök (100), wele dabom teryök (60), wele dabom mañayök (30).”

Kakö kuã'kì tkène trigo shuã e' tté

²⁴Jesús tö ttè skà kleéne ie'pa a i' es: “Ì blúie Skèköl tso' e' tã itkòke wës itka wëm eköl tö trigowö kuatké iká a e' tã itka es. ²⁵Nañewe ie'pa kapolur e' dalewa ibolök debitu eköl kakö dör trigo suë ese wö kuatké trigo shuã tã iwák míã. ²⁶Mik trigo wöne, etã iwènewã tö ñies kakö kuã'kì tso'. ²⁷Ikanè mèsopa míã tã iché kanè wák a: ‘A kèkèpa, be' tö trigowö bua'buã kuatké be' ká a tã ówes e' a kakö kuã'kì tso?’ ²⁸Ie' tö ie'pa iüté: ‘Ye' bolök wele tö iwamblé ye' kì.’ Ie'pa tö ie' a ichaké: ‘¿Be' kì ikiane tö sa' mi' kakö ñe' yökulur?’ ²⁹Erè ie' tö ie'pa iüté: ‘Au, imúat es. A' tö kakö yéttsã e' tã trigo yérttsami itã ñies. ³⁰Imúat as alatar ñitã dò mik itèrketke etã. E' wa ye' tö itókwakpa patkeke kakö tók kewe muè eyök eyök ña'wèwa bö' a. E' ukuökì tã ye' tö trigowö tók patkeke blè wé ye' iyiwö blöke e' wé a.’”

Mostaza wö tté

(Marcos 4.30-32; Lucas 13.18-19)

³¹Ttè skà kleéne Jesús tö ie'pa a i' es: “Ì blúie Skèköl tso' e' dör wës mostaza wö kuatkèsö ká a es. ³²E' wö dör tsirlala iyiwö ulitane dikia. Erè mik italane tã e' dör íyi kuá tsitsir ulitane tsatã. E' míã kalie tã dù datse u yuök iulã tsakã.”

Pan wölöwokã tté

(Lucas 13.20-21)

³³Jesús tö ie'pa a ttè skà kleéne i' es: “Ì blúie Skèköl tso' e' dör wës pan wölöwokã wötué tayé tö harinachka mañayök a es. E' tö harinachka e' kos wölöwékã tajë.”

Jesús tö s'wöbla'weke kleaule

(Marcos 4.33-34)

³⁴Ttè e' kos kleé Jesús tö ie'pa a. Mokì ie' kè wã ì pakane ie'pa a kè kleaule. ³⁵Ie' tö s'wöbla'wé es, e' wa ì yè'bak Skèköl tteköl eköl tö e' wã tka, e' dör i' es:

“Ye' tō s'wöbla'weraë kleaule.
Ttè tso' blëule kâ iaiaë kâ i' yöne e'tami,
ese kkacherayö ie'pa a.”^b

Es Skëköl tteköl tō iyè'.

Kakö kuä'ki tté e' wà paké Jesús tō

³⁶Etä Jesús e' chéat pè' a tã imía u a. Ittökåtapa de ie' ska' tã iché ie' a: “Kakö kuä'ki wakleébö, e' wà pakó sa' a.” ³⁷Ie' tō ie'pa a iché: “Yi tō trigowö kuatké, e' dör ye' dör S'ditsö Alà e'. ³⁸Tè wé kî ikuatkëne e' dör kâ i'. Trigowö e' dör wépa blúie Skëköl tso' esepa. Kakö kuä'ki e' dör wépa dör bé icha esepa. ³⁹Ibolök tō kakö kuä'ki kuatké e' dör bé è. Ilir kèwö e' dör kâ i' erkewatke e' kèwö. Itökwakpa e'pa dör Skëköl biyöchökwakpa. ⁴⁰Wes ie'pa tō kakö kuä'ki yéttsa uyéwa bö' a, es itköraë kâ i' erkewatke etã. ⁴¹E' kèwö ska' tã ye' dör S'ditsö Alà e' döraë íyi ulitane blúie da'iaie. Ye' tō ye' biyöchökwakpa patkeraë wépa tō o'ka keke ì sulu wamblök ena wépa e' wamblò sulu esepa kos shtökka. ⁴²Ie'pa uyerawarakitö bö' taië a, eë iurarak ñies ikà yilitdawarak iweir kuëki. ⁴³Erë s'ser yësyësë, esepa dalöburdaë wes diwö es wé S'yé tso' ie'pa blúie eë. iA' éna ye' ttò ttsak, e'ma ikukuebló bua'ie!

Íyi tuë darërëë blëulewã e' tté

⁴⁴“Í blúie Skëköl tso' e' dör wes íyi tuë darërëë ese blëulewã yile kâ a es. E' kué wëm eköl tō tã e' tō ie' ttsé'wé buaë. E' kuëki ie' tō ibléwane tã imía tã ì kos tso' iwã, e' watuéttsaitö. E' ské wa ie' tō kâ e' tué. Es íyi tuë darërëë e' de ie' ulà a.

Ákwöla bua'buã tuë darërëë e' tté

⁴⁵“Ñies ì blúie Skëköl tso' e' dör wes ákwöla bua'buã yuleke íyi wataukwak eköl tō tuë es. ⁴⁶E' tō ákwöla bua'buã ichók tuë darërëë shütë ese kuéwã tã imía tã ì kos tso' iwã e' watuéttsaitö. E' ské wa ie' tō ákwöla bua'buã e' tuéttsa.

Kla' tté

⁴⁷“Ñies ì blúie Skëköl tso' e' dör wes kla' uyé wépa welepa tō dayë a es. E' tō nima klö'wé taië tsakië buaë ena suluë. ⁴⁸Mik ie'pa tō kla' yéttsa kâ sí kî tã ie'pa e' tulésër nima shushtök; ibua'buã iéka kkó a tã isulusi uyémi bánet. ⁴⁹Es itköraë mik kâ i' erkewatke etã. Skëköl biyöchökwakpa bituraë s'shushtök; s'sulusipa michoë bánet, s'ser yësyësë michoë bánet. ⁵⁰S'sulusipa kos uyerawã Skëköl biyöchökwakpa tō bö' taië e' a, eë ie'pa iuraë siarë, kà yilitdawã iweir kuëki.”

^b 13.35 Salmo 78.2

Íyi pa'alí ena íyi kéchke e' tté

⁵¹Jesús tó ittókatapa a ichaké:

—¿Ttè ekkè kōs wà ane a' éna?

⁵²Ie'pa iiuté:

—Tó.

Ie' tó ie'pa a iché:

—E' kuękí mik s'wōbla'uk tté dalōiēno wa wakpa ese ekōl e' yué buaē ì blúie Skékōl tso' e' tté wa, etā ie' tó s'wōbla'wēmi buaē tté kéchke wa ñies tté pa'alí wa. Ie' dōr wēs u wák wā íyi tso' blēule iblo a es. Ese wā ijcher mik tā ikéchke ö ipa'alí kiane yēttsā s'malepa kimoie.

Nazaret wakpa tó Jesús watéttsa

⁵³Mik Jesús tté kleé one, etā imía ⁵⁴demi Nazaret, e' dōr ie' wák ká. Eē ie' tó s'wōbla'wēmítke judiowak ñi dapa'wō wé tso' eē e' a. Wēs ie' tó ie'pa wōbla'wēke e' tó ie'pa tkiwēwā. Ie'pa tó iché ñi a:

—¿Wé ie' e' yué tté taiē ekkè wa? ¿Wēs ì kè or yi a ese wé ie' tó buaē?

⁵⁵¿Ie' wí yé kè dōr se' íyi yuók kaltak wa e'? ¿Ie' mì kè dōr María? ¿Ie' ēlpa kè dōr Santiago, José, Simón ena Judas? ⁵⁶¿Ñies ie' kutapa kè serku' se' shuā? Etā ì kōs wēke ie' tó ¿wé e' bite ie' wā?

⁵⁷Ie'pa kè éna ie' tté klō'wak. Erē ie' iché ie'pa a:

—Ká wa'ñe Skékōl ttekōl dalōiērtā', erē iwák ká kí ena iwák u a eē kè idalōiērtā'.

⁵⁸Ie'pa kè erblēne ie' mik, e' kuękí ì kè or yi a ese kè one ie' wā taiē eē.

Juan S'wōskuōkwak kōtewa

(*Marcos 6.14-29; Lucas 9.7-9*)

14 ¹E' kēwō ska' tā Herodes dōr Galilea blú, e' tó Jesús tté ttsé, ²e' kuękí ie' tó iché ikanè mēsopa a: “Wēm ñe' dōr Juan S'wōskuōkwak shkenekane e'. E' kuękí ie' wā diché tso' ì kè or yi a ese wōie.”

³Herodes tó Juan klō'ukwā patkē' wōtē'waitō s'wōto wé a, e' kuękí ie' tó Jesús ché es. Ie' sene' Herodías tā, e' dōr ie' ēl kiē Felipe e' alakōl.

⁴E' yé' Juan tó ie' a: “Kè be' kawō tā' senuk be' ēl alakōl tā.” E' kuękí Herodes tó Juan wōtōkwā patkē'.

⁵Herodes éna Juan ttakwā erē ie' suane pē' yōkí, ie'pa tó iklō'wé tó Juan dōr Skékōl ttekōl e' kuękí. ⁶Erē mik Herodes tó iduéswō kēwō tkō'wēke, etā Herodías alà busi e' klōté s'kiule tso' taiē e'pa wōrkí. E' wēr buaē Herodes wa. ⁷E' kuękí ie' tó iché ie' a yēsýsē Skékōl wōrkí: “Mokí ye' tó ichè, ì kiē be' tó ye' a, e' meraēyō be' a.” ⁸Etā ie' tó iché Herodes a wēs imì tó ie' a iyē' es:

—Juan S'wōskuōkwak ttōkwā patkó tā iwōkir mú ye' a kulē' a iwā kkachōie tó mokí ittēwarakitō.

⁹Etā blu' Herodes ɛrianekā tajē, erē ie' tō ittè métke s'kiule tso' e'pa kukua, e' kuēkī ie' tō ikēwō mé. ¹⁰Ie' tō Juan kuli' tōkōk patké s'wōto wé a. ¹¹E' ukuōkī tā ie'pa wā iwōkir debitu kulē' a mé busi a tā ie' tō imé imi a.

¹²Juan ttōkatapa de tā inú tsémirakitō wōtēwā. E' ukuōkī tā ie'pa mía tā ibiyó ché Jesús a.

Pè' dōkā mil skeyök e' tié Jesús tō

(Marcos 6.30-44; Lucas 9.10-17; Juan 6.1-14)

¹³Mik Jesús tō biyō e' tse, etā ie' mía kanò kī ekōrla bánet wé kè yi serku' ese ska'. Mik pè' wā ijchenewā tō ie' mía, etā ie'pa míyal itōkī batsōri kkōmik klò wa. ¹⁴Mik Jesús e' yéttsā kanò a, etā pè' tso' tajē ipanuk e' suéitō. Ie'pa suéitō ɛr siarē wa. S'kirirke kos demi ie'pa wā e' bua'wéitō. ¹⁵Ká tuirketke, e' kuēkī ittōkatapa de ie' ska' tā ichérakitō ie' a:

—Ká de tsáli, kè yi serku' íe. Ie'pa yuómi as ie'pa mi' pè' serke tsinet ee ilè tauk nē.

¹⁶Ie' tō ie'pa iüté:

—Ie'pa kè kawōtā mi'kyal; ie'pa tió a' tō.

¹⁷Ie'pa tō iiüté:

—Pan skel ena nima bötō e' è tso' sa' wā.

¹⁸Ie' tō iché:

—Itsúbitu ña.

¹⁹Etā ie' tō pè' ké e' tulökser iski ta'tsi kī. E' ukuōkī tā ie' pan skel ena nima bötō e' klō'wé tā iká sué ká jai a tā wéstela chéitō Skéköl a. Tā pan blatéitō mé ittōkatapa a as ie'pa tō iwatiō pè' a. ²⁰Ie'pa ulitane chké de wé'. Ibata ate e' shtérakitō iène dōkā kkóla dabom eyök kī bök. ²¹Ie'pa chké e'pa dōkā mil skeyök (5.000) wēpa è, alakōlpa ena ala'rla kè shtane.

Jesús shké di' kī

(Marcos 6.45-52; Juan 6.16-21)

²²E' ukuōkī tā Jesús tō iché ittōkatapa a: “A' e' ióka kanò a, a' yúshkatke ye' yōkī kewe batsōri wishet.” Ie' tō iché pè' malepa a: “A' yúne a' u a.” ²³E' ukuōkī tā ie' mía ekōrla kabata a ttök S'yé tā. Mik ká tuine, etā ie' tso'ia kabata a. ²⁴E' dalewa ittōkatapa mirwā batsōri kī demitke elkeē. Siwā' bitsirke tajē ie'pa kke wōiá, e' tō di' uyeke tajē tērke kanò mik. ²⁵Ká ñirketke etā Jesús mía ie'pa ska' shkörami di' kī. ²⁶Erē mik ie'pa tō isué tō ie' shkòdatse di' kī, etā e' tō ie'pa tkiwēwā suawé tajē tā ianekarak:

—iWimblu datse se' kker!

²⁷Erē ie' iché ie'pa a:

—iA' ɛr kuú! Kè a' suanuk, ye' idir.

²⁸ Età Pedro tò iché ie' a:

—A Skèkèpa, mokì be' idir, e' ta kawö mú ye' a shkòk di' kí dò be' ska!

²⁹ Età Jesús tò iüté:

—Be' shkó ye' ska!

Età Pedro e' yéttsa kanò a shkémi di' kí dò Jesús ska! ³⁰ Erè mik ie' isuè tò siwa' bitsirke darèrèè, età ie' suanéka taiè ta iwötunewami di' a ta ianeka taiè:

—iA Skèkèpa, ye' tsatkó!

³¹ E' bet ta Jesús tò iklö'wé iulà a ta iché ia:

—iWësua be' erblöke ye' mik bërèbèrè! ù Ì kuèkì be' ibikeitséka bötböt?

³² Mik ie'pa böl e' iéka kanò a, età siwa' wöklöne. ³³ Ie'pa kos tso' kanò a, e'pa e' tulésér kuchè kì Jesús wörkì idalöioie ta ichérakitò:

—iMokì be' dör Skèköl Alà je'!

Jesús tò s'kirirkepa bua'wé Genesaret

(Marcos 6.53-56)

³⁴ Itkattsarak batsöri wìshet demirak Genesaret. ³⁵ Mik ká e' wakpa tò isuè tò Jesús idir, età ie'pa tò ittè ppéka ká e' kos a. Ie'pa wa s'kirirke mi'ke ie' ska' as ibua'ütö. ³⁶ S'kirirke esepa kköchöke ie' a tò ie'pa a ie' datsi' bata è mú kèwà. Wépa kos tò iké e'pa buanene.

Ì tò se' ia'wèmi ñáie

(Marcos 7.1-23)

15 ¹ Fariseowakpa ena s'wöbla'uk ttè dalöièno wa wakpa serke Jerusalén, e'pa welepa debitu Jesús ska! Ie'pa tò ie' a ichaké:

² —ù kuèkì be' ttòkatapa kè tò se' yépa bak e'pa ser e' dalöiè? Ie'pa chkò ulà kè paköule.

³ Ie' tò ie'pa iüté:

—ù kuèkì Skèköl ttè dalöièno e' dalösewèkewà a' tò a' wakpa ser dalöioie? ⁴ Skèköl iyè'at: 'A' yé ena a' mì e'pa dalöió,^c ñies ie' tò iyè'at: 'Yi tò iyé ö imì ché suluè ese wák wömerdattsa ttèwà.^d ⁵ Erè a' icheke tò se' a iyèrmi s'yé a ö s'mì a' i' es: 'Ì kos tso' ye' wà a' kimoie, e' meuletke Skèköl a^e, e' kuèkì kè ye' a' a' kimenük ì wa'. ⁶ A' tò icheke tò yi isie e' ché, ese wák kè kawötaia iyé ö imì kìmuk. Es Skèköl ttè dalöièno ñe' dalösewèkewà a' tò a' wakpa ser iütè wa. ⁷ iA' e' ò suluè! Buaè Isaiás tò a' yè' mik ie' iyè':

⁸ Skèköl tò ichè: 'Pè' ikkèpa tò ye' dalöieke kkò è wa, erè ie'pa er tso' kamiè ye' yöki.

^c 15.4 Éxodo 20.12; Deuteronomio 5.16 ^d 15.4 Éxodo 21.17; Levítico 20.9 ^e 15.5 meuletke Skèköl a: Ie'pa tò iché es erè ie'pa ulà a itso'ia, e' wakanewèmi ie'pa tò wës ie'pa kì ikiane es.

9 É ichökke ie'pa mi'ke ye' wé a ye' dalöiök.

Ttè wa ie'pa s'wöbla'weke e' dör s'ditsö ttè dalöiëno è.^f

Es Isaías tö iyè'at.

10 E' ukuöki tã ie' tö pè' tso' ee' e'pa kié tã ie' iché iarak:

—A' tö ye' ttò tssó, iwà anú a' éna. 11 Ì ñeke a' tö ese kè tö a' ia'wepa ñáie Skéköl wöa. Erè ì sulu wambleke a' tö tskirke a' er a ese je' tö a' ia'weraë ñáie.

12 Etã ittökata de ie' ska' tã ie' a' ichaké:

—¿Be' wa ijcher tö ì chekebö e' tö fariseowakpa uluwé?

13 Ie' tö ie'pa iüté:

—Fariseowakpa esepa dör wes íyi kuá kè tkënewa ye' Yé tso' ká jaì a e' wa es, e' kuëki ie'pa yërdattsã wiè. 14 Ie'pa múat es. Ie'pa dör wes s'wöbla kè wawër ese tö o'ka wöbla kè wawër e' ulaiè es, e'pa bøl tköaraë kãuk a.

15 Etã Pedro tö iché ie' a:

—Ttè waklébö ñe' wà pakó sa' a.

16 Ie' tö iüté:

—¿Ñies a' kè éna iwà ane? 17 ¿A' kè éna iane tö ì ñekesö ese mi'ke s'ñawi a e' ukuöki tã iwekettsasó? 18 Erè ì sulu tskirke a' er a ese tö a' ia'wëmi ñáie. 19 Ì sulu bikeitseke a' tö, s'ttëwa, senewabak dalösewëwa, trè, akblè, s'kkatè kachè wa ñies ñi chè sulu ese kos tskirke a' er a. 20 Íyi ese tö a' ia'weraë ñáie. Erè a' chkò kè ulà paköule e' kè tö a' ia'wepa ñáie.

Tayè eköl kè dör judiowak e' erblé Jesús mik

(Marcos 7.24-30)

21 Etã Jesús ena ittökata míyal ká kiè Tiro ena Sidón ee. 22 Etã tayè eköl serke ee' dör cananwak, e' ardatse taië Jesús itöki:

—A kékëpa be' dör David aleri, ye' saú er siarè wa. Ye' alà busi kirirke taië a aknama tso'.

23 Erè Jesús kè wa ie' iütëne yës. Etã ittökata kköché ie' a:

—Tayè ardatse taië se' itöki, ì kiane ie' ki e' mú ie' a as imi'a.

24 Ie' tö ie'pa iüté:

—Skéköl tö ye' patké' Israel aleripa è kímuk. E'pa dör wes obeja chöwa siarè es.

25 Etã tayè dewa e' tkéwa kuchè ki Jesús wörki tã ichéitö ia:

—iA kékëpa, ye' kímú!

26 Jesús iüté:

—Kè idör buaë ala'rla chkè yéttsã mè chichi a.

27 Tayè tö iché:

—A kékëpa, e' yëne; erè chkè mulé darke iski e' ñeke chichi tö.

28 Etã Jesús iché ie' a:

^f 15.8-9 Isaías 29.13

—A tayë, be' erblé mokì ye' mik, e' kuëkì ì kiane be' kì e' de be' ulà a. E' wöshà tã ilà busi buanene.

S'kirirke ese bua'wéne Jesús tó

²⁹Etã Jesús ena ittökåtapa biteyalne batsöri kiè Galilea e' kkömik. Etã ie' tkakã kabata tukir kì tã ee ie' e' tkéser. ³⁰Tã pè' de tajë ie' ska', e'pa wã iduepa de Jesús wörki. Iduempa kè shko, kè wöbla wawër, kè tto, ulà ò klò suluulewã ñies s'kirirke duè ulitane wã ese kos bua'wéitö. ³¹Pè' ulitane tso' ee isaük e'pa wökrarulune. Ie'pa tó isuë tó kè s'tto esepa ttékane, s'ulà ena s'klò suluulewã esepa buanene, kè s'shko esepa shkéne, ñies kè s'wöbla wawër, esepa wöbla wawëne. E' kuëkì ie'pa tso' Israel aleripa Këkök kíkòkka tajë.

Wëpa dökã mil tkëyök e' tié Jesús tó

(Marcos 8.1-10)

³²Etã Jesús tó ittökåtapa kié tã ichéitö ie'pa a:

—Siarë ye' wa pè' ikkëpa wër. Ie'pa tso' ye' tã e' kì kã de mañatk tã kè ie'pa wã ì ku' ñè. Kè ye' éna ie'pa patkak u a kè chkaule dö' isiwa'arwarak ñalã kì.

³³Etã ittökåtapa tó iché iã:

—Erë kã i' a kè yi serku'. ¿Wes sa' tó pan kuëmi tajë pè' ekkëpa tioie?

³⁴Ie' tó ie'pa a ichaké:

—¿Kos a' wã pan tso'?

Ie'pa iüté:

—Sa' wã pan tso' kul (7), ñies nima tso' elkela.

³⁵Etã ie' tó pè' ké e' tulökser iski ³⁶tã pan kul ena nima e' klò'wéitö tã wéstela chéitö Skëköl a tã iblatéitö mé ittökåtapa a tã ie'pa tó iwatié pè' a. ³⁷Pè' ulitane chké de wë' tã ibata atë e' iëne dökã kkó kul. ³⁸Ichkérak e'pa dökã mil tkëyök (4.000) wëpa è, alakölpa ena ala'rla kè shtane.

³⁹Jesús tó pè' yuémine tã ie' e' iéka kanò a tã imiã kã kiè Magdala ee.

Fariseowakpa tó ì kè or yi a ese uk ké suë

(Marcos 8.11-13; Lucas 12.54-56)

16 ¹Fariseowakpa ena saduceowakpa wëlepa de Jesús ska'. Ie'pa éna ie' tsaiak, e' kuëkì ie'pa tó ikié ie' a tó ì kè or yi a ese úitö iwã kkachöie tó mokì ie' patké'bitü Skëköl tó.

²Erë ie' tó ie'pa iüté: “Tsáli tã a' tó icheke, ‘Kã tanewã mat bule diba ardaë buaë’; ³bla'mi tã a' icheke, ‘Kã tanewã mat kalì moneka ttsettsee tã kalì yërdaë.’ A' éna iane buaë mik tã diba armi mik tã kalì yërmi, etã ¿wes ì tköke i'ñe tã e' kè wà ar a' éna? ⁴A' dör pè' suluë e' kè tó Skëköl dalöië wes trër wakpa kè tó imaso dalöië es. A' ye' a ikié tó ì kè or yi a ese uyö iwã kkachöie tó mokì Skëköl tó ye' patké'bitü. Erë ilè wëraëyö etökicha ème iwã kkachöie, e' dör wes Jonás tã ibak es.”

Età ie' tò ie'pa méat tą imía bánet.

Fariseowakpa pan wölöwoka e' pakè

(Marcos 8.14-21)

⁵Jesús ena ittökatapa demi batsöri wishet, erë ittökatapa éna ilè chowa tsèmi nè. ⁶Ie' iché ie'pa a:

—Ye' ttò ttsó. A' e' kkò'nú fariseowakpa ena saduceowakpa pan wölöwoka e' yöki.

⁷Ittökatapa iché ñi a:

—iKè se' wà ì dè' nè!

⁸Ì chök ie'pa tso' e' suéwaitö tą ichéitö ie'pa a:

—Ì kueki a' tso' ichök ñi a tò kè se' wà ì dè' nè? iKam a' erblö ye' mik mokjè! ⁹¿Kam a' éna iwà ar? Pan skel wadè'yö wèpa dökà mil skèyök (5.000) ekkè a, ¿e' chowa a' éna? Età ¿kkó bik ibata kit a' tò? ¹⁰Ñies pan kul wadè'yö wèpa dökà mil tkèyök (4.000) ekkè a, ¿e' chowa a' éna? E' ukuöki tą ¿kkó bik ibata kit a' tò? ¹¹¿Wes a' kè éna iane tò ye' kè ku' ì ñekesö ese chök? A' e' kkò'nú fariseowakpa ena saduceowakpa pan wölöwoka ese yöki.

¹²Età ie'pa éna iane tò Jesús kè ku' pan wölöwoka tso' se' wà ese chök. Ie'pa éna iane tò ttè wa fariseowakpa ena saduceowakpa tò s'wöbla'weke e' chök ie' tso'.

Pedro tò iché tò Jesús dör wé pairine'bitü idi' wa s'blúie e'

(Marcos 8.27-30; Lucas 9.18-21)

¹³Mik ie'pa de ká kiè Cesarea Filipino, età Jesús tò ittökatapa a ichaké:

—Ye' dör S'ditsö Alà, ¿ima e' cheke pè' tò ye' dör yi?

¹⁴Ie'pa iüté:

—Welepa tò icheke tò be' dör Juan S'wöskuökwak. Welepa skà tò icheke tò be' dör Skèköl tteköl bak kiè Elías shkènekane e'. Welepa skà tò icheke tò be' dör Skèköl tteköl bak kiè Jeremías ö Skèköl ttekölpa skà bak e' wele.

¹⁵Ie' tò ie'pa a ichaké:

—Erè ¿ima a' ichè, ye' dör yi?

¹⁶Simón Pedro tò iüté:

—Be' dör wé pairine'bitü idi' wa sa' blúie e'. Be' dör Skèköl chók Alà e'.

¹⁷Jesús iché ie' a:

—A Simón, Jonás alà, ayècha buaè be' dör. Ì ché be' tò e' kè mène s'ditsö wà be' a, e' mé ye' Yé tso' ká jaì a e' tò be' a. ¹⁸E' kueki ye' be' a ichè tò be' dör Pedro (kiè e' wà kiane ché ák). Be' dör wes ák dör u katabloie es, e' wa ye' ichapa kí döraè tajè. Ì kos tso' dò duèwà diché, e' kè e' alòpakà ie'pa ki. ¹⁹Ì blúie Skèköl tso' e' wékkö kköppóo kéwö meke ye' tò be' a. Ye' tò kawö meke be' a ye' tté buaè pakök as Skèköl dò s'tso'

tajë e' blúie. E' dör wës blu' eköl kanè méso tö blu' wékkö kköppèe as s'döwajä es. Ì kè kèwö mène be' wä ká i' a, ese kè kèwö mène Skèköl wä. Ñies ì kèwö mé be' tö ká i' a, ese kèwö me'bak Skèköl tö.

²⁰E' ukuökj tã Jesús kè wä ittökatapa kàne yi a ichök tö ie' dör wé pairine'bitu idi' wa s'blúie e'.

Jesús e' biyó ché tö ie' tterawä
(*Marcos 8.31-9.1; Lucas 9.22-27*)

²¹E' ukuökj tã Jesús tö itsá ché ittökatapa a:

—Ye' kawõtã shkökmi Jerusalén, eë judiowak kueblupa ena sacerdotepa wökirpa ena s'wöbla'uk ttè dalöieno wa wakpa tö ye' we'ikeraë tajë. Ye' tterawä erë e' kï ká de mañat etã ye' shkerdakane.

²²Pedro tö ie' kiémi bánet tã iuñémitö:

—iA Skèkëpa, kè e' char! iE' mú kè dör es! iKè e' wamblënuK be' tã!

²³Erë ie' e' wötrée Pedro kke tã iché:

—iA Satanás, be' yúshka bánet ye' yöki! Be' tso' ye' wöklö'uk. Be' kè tö íyi suë wës Skèköl tö isueke es; be' tö isueke wës s'ditsö tö isueke es.

²⁴⁻²⁵Ie' tö iché ittökatapa a:

—Yi e' tsatkak ittëwä yöki, ese kè ulä a sene michoë döpa. Erë yi e' mettsã ttëwä ye' dalërmik, ese ulä a idöraë. E' kueki yi e' yuak ye' ttökataie, ese kè kàne tkinukia e' kï. E' skéie ikawõtã e' chök dò ittëwä wötëulewä krus mik ekkë. Es ie' kawõtã shkök ye' itöki. ²⁶⁻²⁷Ye' dör S'ditsö Alà, e' döraë Skèköl olo tã' tajë e' a, ñies Skèköl biyöchökwakpa tã. Ye' tö sulitane patuëraë eköl eköl wës iser es. E' kueki íyi ulitane tso' ká i' a e' de a' ulä a, erë sene michoë kè dë' a' ulä a, e' tã e' dör çie bua' a' a? Sene michoë kè patorpa ì wa. ²⁸Mokj ye' tö a' a ichè tö a' tso' íe, e'pa welepa tö ye' dör S'ditsö Alà, e' datse blu'ie e' suëraë kam iblërlurur e' yöki.

Jesús tö ilo tajë e' kkaché ittökatapa a
(*Marcos 9.2-13; Lucas 9.28-30*)

17 ¹E' kï ká de teröl, etã Jesús wä Pedro ena Santiago ena Juan dör Santiago ël, e'pa mítser e' tã ká bata kãkkeë ese kï. ²Eë ie'pa wö shaë ie' manenettsã míã kuã'ki, iwö olobune wës diwö es, ñies idatsi' manenettsã míã saruruë wöñarke dalölöë. ³E' bet tã ie'pa tö Skèköl ttekölpa bak ká iajäë kiè Moisés ena Elías e'pa suë kapakök ie' tã. ⁴Etã Pedro tö iché ie' a:

—A Skèkëpa, buaë se' tso' íe. Be' kï ikiane, e'ma ye' tö úla yuëka mañatkuela; etkue be' a, etkue Moisés a, etkue Elías a.

⁵Ie' ttökeia e' wöshã tã mochka wöñarke dalölöë ese tö ie'pa kitëwä. Mochka shuã ie'pa tö ttò ttsé tö ichè: “Së dör ye' alà dalër tajë ye' éna, e' wër buaë shutë ye' wa. Ie' ttò iutó.”

⁶Mik e' ttsé ittökātapa tō tā ie'pa suanéka taië, e' kuëki ie'pa e' t'elur wöwakköt. ⁷Jesús dewa ie'pa o'mik tā ie' tō ie'pa kéwa tā ichéitō ie'pa a:

—A' e' kōka; kè a' suanuk.

⁸Mik ie'pa tō ká sué, etā ie'pa isué tō kè yi ku'ia, Jesús è dur.

⁹Ie'pa bitetkene wa'k, etā Jesús tō ie'pa a iché:

—Ì sué a' tō e' kè pakar yi a dò mik ye' dör S'ditsö Alà, e' ttéwa shkenekane e' ukuöki.

¹⁰Ie'pa tō ie' a ichakè:

—Ìl kuëki s'wöbla'uk ttè dalöieno wa wakpa tō icheke tō Elías kawöta dökne kewe wé pairine'bitu idi' wa s'blúie e' yöki?

¹¹Ie' tō ie'pa iüté:

—E' yène tō Elías datsekene kewe. Ie' tō ì kos kaneweketke kewe wé pairine'bitu idi' wa s'blúie e' yöki. ¹²Erè ye' tō a' a ichè tō ie' dë'bak, erè ie'pa kè éna iane tō ie' idir. Ie'pa tō iwe'ik siarè wes ie'pa ki ikiane es. Es nies ie'pa tō ye' dör S'ditsö Alà e' we'ikeraè.

¹³Ie'pa éna iane tō ie' tso' Juan S'wöskuökwak e' chök.

Duladula eköl tteke aknama tō e' bua'wéne Jesús tō

(*Marcos 9.14-29; Lucas 9.37-43*)

¹⁴Mik Jesús ena ittökātapa demine wé pè' daparke taië ie' panuk ee, etā wëm de eköl ie' ska' tā ie' e' tkéwa kuchè ki Jesús wörki tā ichéitō ia:

¹⁵—A kékëpa, ye' alà saü er siarè wa. Ie' kirirke siarè, wekkè alè tā ilineka, mikle tā ie' anerö bö' a, mikle tā di' a. ¹⁶Kam be' dò etā ye' wa idebitu be' ttökātapa a erè ie'pa kè a ibuarne.

¹⁷Jesús tō iché:

—A pè' kè erblöta' Skököl mik, a' kè éna ká ane. ¿Mik ye' sermirö a' ta? ¿Kos ye' tō a' dalé'ttsemirö? Kabëla ñe' tsúbitu ña.

¹⁸Etā ie' tō aknama uñe tā itré'wëshkar duladula a. E' wösha tā duladula buanene buaè.

¹⁹E' ukuöki tā ittökātapa tté ie' tā bānet. Ie'pa ie' a ichaké:

—Ìl kuëki sa' kè a aknama e' trëshkar?

²⁰Ie' iché ie'pa a:

—A' kè erblöku' Skököl mik mokjè e' kuëki. Mokj ye' tō a' a ichè tō a' erblöpa Skököl mik tsir mostaza wö dör tsirla ekkè, e' tā a' tō ichèmi kabata wj a: 'Be' e' skóttsa yúshka bānet', tā imiraa bānet. A' erblöke mokj Skököl mik, e'ma kè ì dör darèrè a' a wè. ²¹ §

§ 17.21 Yëkkuö këchke wele tō versículo 21 kí kuötkéka. E' tō iché i' es: *Erè aknama ese yërmittsa ikiè S'yé a ena batsè e' è wa.*

Jesús skà e' biyó ché tö itterawa
(*Marcos 9.30-32; Lucas 9.43-45*)

²²Mik Jesús ena ittökatapa ñi dapa'wé Galilea, etá ie' tö ie'pa a ichè:
—Ye' dör S'ditsö Alà, e' wömerdattsä pè' ulà a, ²³tá ye' tterawarakitö,
erè e' kī ká de mañat tá ye' shkerdakane.
Ttè e' tö ie' ttökatapa eriwé taië.

Inuköl shteke Skéköl wé kanéwoie ese patuë Jesús tö

²⁴Mik Jesús ena ittökatapa de Cafarnaúm, etá pè' tö inuköl shteke
Skéköl wé kanéwoie e'pa de Pedro ska' tá ie' a ichaké:

—¿Be' wöbla'ukwak tö inuköl patuëkesö Skéköl wé kanéwoie e'
patueta'?

²⁵Pedro tö ie' iüté:

—Tó, ipatueta'.

E' ukuökī tá mik Pedro de weshke, etá Jesús tté ie' tá kewe tá ichéitö
ie' a:

—A Simón, ¿ima be' ibikeitsè? ¿Yi ña'weke ká wökirpa tö, iká wakpa
ekka ö pè' kuak'kī?

²⁶Pedro tö iüté:

—Pè' kuak'kī.

Jesús tö iché:

—E' yène, e' kuekī ila'r kè kawötá ipatauk. ²⁷Erè ipataüsö as ie'pa kè
ulurka se' kī. E' kuekī be' yú batsöri kkömik etá biklò uyómi di' a. Etá
nima tsá klí'wé be' tö e' kkò shuppóö, ee be' tö inuköl kueraè et. E' tsúmi
ie'pa patuöie, e' dör wè' se' böl nuì patuöie.

Yi dör ibua'ie Skéköl wöa
(*Marcos 9.33-37; Lucas 9.46-48*)

18 ¹E' kéwö ska' tá Jesús ttökatapa de ie' ska' tá ie' a ichakérakitö:
—Ì blúie Skéköl tso' e' shüa ¿yi dör ibua'ie imalepa tsata?

²Jesús tö alala kié eköl duéser ie'pa shushä ³tá ichéitö ie'pa a:

—Mokī ye' tö a' a ichè tö a' kè er mane'ü as a' dò wes alala i' es, e' tá
a' kè döpa_w à blúie Skéköl tso' e' a. ⁴Yi er mane'wé tá ie' e' wöéwa wes
alala i' es, ese döraë ibua'ie à blúie Skéköl tso' e' a. ⁵Yi tö alala i'se kiéwa
ye' ttò wa, ese tö ye' wák kiéwa.

A' tso' wösh wa à tö s'ké à sulu wamblök ese yökī
(*Marcos 9.42-48; Lucas 17.1-2*)

⁶“Yi tö ikképala erblöke ye' mik, esepa eköl ké à sulu wamblök, esepa
weirdäe taië shutë tkòka ák wawoie muéwa ikuli' a batrèemi dayë a e'
tsata. ⁷Yi tso' taië s'erkiöwoie à sulu wamblök, e' kuekī wéstela ina ká

i' wakpa tə. Kəkraë ì sulu tso' s'erkioük, erë yi tò s'ké ì sulu wamblök, wëstela ìna esepa tə.

⁸“A' ulà ö a' klò tò a' ké ì sulu wamblök e' tə itöö uyómi bánet. A' dowa sene micho a ulà etkè ö klò etkè, e' dör buaë. E' skéie a' uyèwə bö' ñar michoë e' a ulà bötkè ena klò bötkè e' dör suluë. ⁹Ñies s'wöbla tò s'ké ì sulu wamblök, e' tə iyótsa uyómi bánet. A' dowa sene micho a wöbla ek è wa, e' dör buaë. E' skéie a' uyèwə bö' ñar michoë e' a wöbla böké, e' dör suluë.

Obeja chowa e' pakè

(Lucas 15.3-7)

¹⁰⁻¹¹“A' e' kk'ónú, ikkèpala kè watarttsa. Ye' tò a' a ichè tò Skèköl biyöchökwakpa tso' ie'pa kk'ónuk e'pa tso' kəkraë ye' Yé tso' ká jaì a e' wörki ie'pa tté chök.

¹²“¿Ima a' tò ibikeitsè? Wëm eköl wə obeja tso' doka cien tə e' etö chowa, e' tə ì wèmi ie' tò? Obeja doka dabom suliyök ki sulitu (99) e' meraat ie' tò kañika tə imía obeja chowa e' yulök. ¹³Moki ye' tò a' a ichè tò mik ie' tò ikué, etə ie' ttsé'nene buaë tkòka imalepa kè ché'wa e' tò ie' ttsé'wè e' tsata. ¹⁴Es Skèköl dör a' Yé tso' ká jaì a, e' kè ki ikiane tò ikkèpala chöwa ekla wè'ia.

Wes se' ké er buanukne ñi ki

(Lucas 17.3)

¹⁵“A' yami wele tò ì sulu wamblé a' ki, e' tə a' yú ie' ska' tə ì sulu wambléitö e' chó ie' a, e' shuló a' böl è tò. Ie' tò a' ttò iüté, e' tə a' er buanene ñi ki. ¹⁶Erë ie' kè wə a' ttò iütène, e' tə a' yamipa tsúmi eköl ö böl, tté ki a' tò ie' kkatè e' ttekölie as ior wes itso' kitule es. E' tò ichè, “Ttè kos shulekesö etə ittekölpa kiane böl ö mañal ichoie tò moki idir ö au.” ¹⁷Erë kè ie' wə e'pa ttò ttsène, e' tə ichó ye' icha erule e' kukua. Ñies kè iwə ie'pa ttò iütène, e' tə isaú wes pè' kè tò Skèköl dalöie es ö wes inuköl shtökwakpa Roma wökirpa a e'pa suè es.

¹⁸“Moki ye' tò a' a ichè tò ì cheke a' tò tò e' dör suluë ká i' a, ese cheraë Skèköl tò tò e' dör suluë. Ñies ì cheke a' tò tò e' dör buaë ká i' a, ese cheraë Skèköl tò tò e' dör buaë.

¹⁹⁻²⁰“Ye' tò ì skà chekene a' a: Wé a' böl ö mañal ñi dapa'wé ye' ttò wa, eé ye' tso' a' tə. E' kuéki a' böl er méwə ñikkèe ká i' a ilè kiök ye' Yé tso' ká jaì a e' a, e' tə imeraëitö a' a.”

²¹Etə Pedro dewə Jesús ska' tə ichakéitö:

—A Skèképa, ¿bitökicha ye' yami tò ì sulu wamblé ye' ki, e' olo'yèmiyö iki? ¿Moki dò kul ekkè?

²²Ie' iüté:

—Kè ye' tō be' a ichè kul è. Ye' ichè tō be' kawōtā inuì olo'yök iki kekraë bitökicha ekkè^h

Blu' er buaë ché ikanè méso eköl a

²³ “Ì chéyō a' a e' wà pakekeyō ttè i' wa. Ì blúie Skèköl tso' e' dör wēs blu' eköl éna nuì shulak ikanè mésopa tã es. ²⁴ Ie' tō ie'pa nuì shulémitke etã ikanè méso eköl debitu ie'pa wã ie' wörki, e' wã nuì tso' taië shute' ²⁵ Ie' kè a nuì ekkè patorpa, e' kuëki blu' tō ie' ena ilaköl ena ila'r ena ì kōs tso' iwã e' watauktsã ké inuì ekkè patuoie. ²⁶ Ikanè méso e' tkéwa kuchè kì blu' wörki tã ikköché taië ie' a: 'Be' we'ikèyō, ye' panú béré tsir, e' wa ye' tō be' patuëttsã sërãa.' ²⁷ Blu' ie' sué er siarè wa, e' kuëki inärke kōs e' olo'yéitō iki sërãa tã iémine bèrè.

²⁸ “Erè mik kanè méso e' mĩa, etã ie' tō kanè méso ièköl kué ña'weke ie' tō elkela è' Tã iklō'wéwaitō ikuli' a tuéwa darèrèè tã ichéitō iã: 'iBe' inärke ye' ulã a, e' pataúttã ña!' ²⁹ Tã ièköl e' tkéwa kuchè kì ie' wörki tã ikköché taië: 'Be' we'ikèyō, ye' panú béré tsir, e' wa yō be' patuëttsã sërãa.' ³⁰ Erè ie' kè wã ièköl kköchöke e' iütène. Ie' tō iwötökwa patké s'wōtō wé a dò mik inuì patuëttsaitō sërãa etã. ³¹ Mik kanè mésopa malepa tō ittse, etã e' tō ie'pa eriawé taië. E' kuëki ie'pa mĩa blu' ska' tã ichéka sërãa. ³² Etã blu' tō kanè méso e' kiök patké tã ichéitō iã: 'iBe' dör pè' sulué! Ye' tō be' kì be' nuì taië e' olo'ya' sërãa be' kköyè' ye' a e' kuëki. ³³ Ì kuëki be' kè wã be' yami sune er siarè wa wēs ye' be' su' es?' ³⁴ Etã blu' ulunekã taië, e' tō ikanè méso wötökwa patké as iwe'ikò ie'pa tō siarè dò mik inuì patonettsã sërãa etã. ³⁵ Es ñies a' yami tō ì sulu wamblé a' kì e' nuì kè olo'yè a' tō iki er mokì wa, e' tã ye' Yé tso' ká jaì a e' tō a' we'ikeraè siarè.”

Se' ñi òwa ese ché Jesús tō

(Mateo 5.31-32; Marcos 10.1-12; Lucas 16.18)

19 ¹ Mik Jesús tō ttè ekkè ché one, etã ie' e' yéttsã Galilea mĩa Judea tã itkattsã Jordán a wishet. ² Taië pè' dami ie' itökì e'pa shuã wépa kirirke esepa kōs bua'wéitō.

³ Etã fariseowakpa wélepa de ie' ska' tã ie'pa tō ie' a ichaké itsaioie: —¿Wépa a kawō tã' itayè owa íyi ulitane kuëki?

⁴ Ie' tō ie'pa iuté:

—Ì tso' kitule Skèköl yèkkuö kì, ¿e' kè sune a' wã? E' tō ichè tō tsawe tã Skèköl tō se' yō' wém ena alaköl. ⁵ Ie' tō iyè: 'E' kuëki wépa kè serpaia

^h 18.22 kekraë bitökicha ekkè: Griegoie e' dör dabom kuryök dōka kuktökicha (70×7).

ⁱ 18.24 nuì taië shute: Ttè i' dör inuköl kiè talento e' mil dōka dabop. I'ñe tã' e' ské dör dólara dōka millón dōka dabom skeyök (50,000,000) 18.28 elkela è: Ttè i' dör inuköl kièdenario ese dōka cien.

iyé ena imì e'pa dapömik, tã iserdawã alaköl tã. Ie'pa bøl serdaë ñita tã ie'pa mía wes wák eköl è es.^k Es ikiteat ⁶e' kuëki ie'pa kè ià bøl, ie'pa yöne wes wák eköl è es. E' kuëki wépa batséwã Skéköl tò esepa kè batsökök yi tò.

⁷Eta ie'pa tò ie' a ichaké:

—E' dör es, e' tã ùi kuëki Moisés tò iyè'at tò wëm tò itayè éwa, ese wák kawõtã ñi owa yëkkuö muk ia?

⁸Ie' iuté:

—A' er darèrè, e' kuëki Moisés tò kawö me' a' a' a' tayè ökwa, erè tsawe tã kè idör es. ⁹Ye' tò a' a' ichè tò yi tò itayè éwa, kè dör itayè trèr kuëki, ese tò alaköl skà tséwane, e' tã e' wa isenewabak kewe e' dalösewéwaitö.

¹⁰Jesús ttókatapa tò iché ie' a:

—E' dör es e' tã bua' idir sa' a' tò kè sa' alaköl tsüwã.

¹¹Ie' tò ie'pa iuté:

—Ì ché a' tò e' kè dör sulitane a, e' dör wépa a imène esepa è a.

¹²Wépa welepa dör kachir ie'pa wák dè'ka es e' kuëki. Welepa skà yueke s'kapeyökwakpa tò kachirie. Iskà tso' esepa serke kachirie ì blúie Skéköl tso' e' kané kuëki. Wépa sermi es, esepa senü es.

Jesús tò ikié S'yé a ala'rla ki
(*Marcos 10.13-16; Lucas 18.15-17*)

¹³Pè' wã ala'rla debitu Jesús ska' as ie' ulà mùka iki ena ikiö S'yé a iki. Erè ittókatapa tò pè' unélor. ¹⁴Erè ie' tò iché:

—As ala'rla bitu ye' ska'. Wépa dör wes ie'pa es, esepa blúie Skéköl tso', e' kuëki kè iwöklö'waria.

¹⁵Eta ie' ulà méka ie'pa ki, e' ukuöki tã imía bánet.

Inuköl blú eköl tò Jesús a ichaké
(*Marcos 10.17-31; Lucas 18.18-30*)

¹⁶Wëm eköl debitu Jesús ska' tã ie' a ichaké:

—A S'wöbla'ukwak, ùi buaè wëmi ye' tò as sene michoë dò ye' ulà a?

¹⁷Ie' tò iuté:

—Ì kuëki be' tò ye' chaké ì dör buaè ese ki? Skéköl eköl è dör buaè. Be' ki sene michoë kiane, e' tã ttè me'atbak ie' tò dalöiëno e' dalöió.

¹⁸Ie' tò Jesús a ichaké:

—¿Ttè wéne?

Ie' iuté:

—Kè a' kawö tã! s'ttökwa, kè a' kawö tã! s'senewabak e' dalöseukwa, kè a' kawö tã! akblök, kè a' kawö tã! s'kkatök kachè wa, ¹⁹a' yé ena a' mì dalöió, ñies a' malepa dalëritsó wes a' wákpa e' dalër es.^l

^k 19.5 Génesis 2.24 saú. ^l 19.19 Éxodo 20.12-16; Deuteronomio 5.16-20; Levítico 19.18

²⁰Duladula tō ie' a iché:

—Ttè e' kōs dalöië'bitu ye' tō iaiaë. Etā ù skà kianeia?

²¹Ie' iüté:

—Be' éna ì buaë kōs wāk seraa, e' tã be' yú tã ì tso' be' wã, e' wataüttsã seraa tã iské múttsa s'siarëpa a. E' ukuökí tã be' shkó ye' tã ye' ttökataie. Es tã íyi buaë taië döraë be' ulà a ká jaì a.

²²Duladula dör inuköl blú taië, e' kueki mik ie' tō e' ttsé etã ie' erianekã taië tã imíatke.

²³Etã Jesús tō iché ittökåtapa a:

—Moki ye' tō a' a iché tō inuköl blúpa a darërëë idir dökwa ì blúie Skëköl tso' e' a. ²⁴Iskà chëneyö a' a tō inuköl blúpa a dökwa ì blúie Skëköl tso' e' a e' dör darërëë tkòkã kameio tkòmi datsi' yuo diké ese wökla a e' tsatã.

²⁵Mik e' ttsé ie'pa tō, etã ie'pa tkinewã taië tã ichéitörak:

—E' dör es e'ma çyi tsatkërmi?

²⁶Ie'pa webléitō tã ichéitō:

—E' kè onuk s'ditsō a wës, erë Skëköl a íyi ulitane ormi.

²⁷Etã Pedro tō iché ia:

—Sa' tō íyi ulitane me'at tã sa' bitë be' tã. Çì dōmi sa' ulà a e' skéie?

²⁸Ie' tō ie'pa iüté:

—Moki ye' tō a' a iché tō mik ká i' manerketkene buaë aishkuö tã, etã ye' dör S'ditsō Alà e' döraë ká ulitane blúie olo tã' taië. Nies a' dör ye' ttökåtapa, e'pa e' tulörasër blu' kulé dökã dabom eyök kí böt e' ki, Israel ditséwöpa dökã dabom eyök kí bøl e'pa wëttsuk. ²⁹Wépa kōs tō iu ö iëlpa ö ikutapa ö iyé ö imì ö ila'r ö iká ese méat ye' tté kueki, e' tã e'pa ulà a iské dörane taië shütëë, nies aishkuö tã sene michoë döraë ie'pa ulà a. ³⁰Erë i'ñie tã se' taië tso' kewe esepa döraë bataie ena se' tso' bataie i'ñie tã esepa döraë keweie.

Kanè mésopa patuè e' tté

20 ¹“Ì blúie Skëköl tso' e' tã itkòke wës itka wëm eköl tã es. E' mía bla'mi kanè mésopa yulök ie' uva tso' tkëule e' kanéuk. ²Ie' tō iché ie'pa a: ‘Ye' tō a' patuëke kōs s'patörke ká etk ekkë, e' dör denario etk.’ E' dör buaë ie'pa a tã ie' tō ie'pa patké kanëblök. ³Diwö de sulitu (9) etã kanè wák míane kanè mésopa skà yulök etã eë ie' tō isué tō wëpa tulur ñalã ska' kè ku' kanëblök. ⁴Ie' tō ie'pa a iché: ‘A' yú kanëblök ye' kanè a tã ye' tō a' patuëke kōs s'patörke mokí ekkë.’ Etã ie'pa mía kanëblök. ⁵Diwö de bata a tã ie' mía kanè mésopa skà yulök etã ie' tō ie'pa patké kanëblök. Nies tsáli diwö de mañat etã ie' mía kanè mésopa skà yulök tã ie'pa patkéitō nies kanëblök. ⁶Diwö dökëtke skël etã ie' mía kanè mésopa skà yulök, eë ie' tō wëpa kué iëter kè ku' kanëblök. Ie' tō ie'pa a ichaké: ‘Ílök a' iëter ñie íë kè ku' kanëblök?’ ⁷Ie'pa tō iüté: ‘Kè yi wã sa' a kanè mène.’ Etã ie' tō ie'pa a iché: ‘A' yú kanëblök ye' a.’

⁸“Mik ká tuine, etá kanè wák tò ichè ikanè mésopa pataukwak a: ‘Kanè mésopa kió etá ie'pa pataú. Wépa debitu батаie, e'pa pataúmi kewe, tá wépa debitu kewe, e'pa pataú батаie.’ ⁹Etá kanè mésopa debitu kaneblok tsáli diwó skel, e'pa patone kewe. Ie'pa kos patone denario et et. ¹⁰Mik kanè mésopa debitu kaneblok kewe, e'pa patorketke etá ie'pa tò ibikeitsé: ‘Sa' patorke aishet sa' malepa tsata.’ ¹¹Erè ie'pa kos patone denario et et è. ¹²E' tò ie'pa kabewéka tá iché kanè wák a: ‘Wépa ikképa debitu батаie kaneblé bərbérle è, e' skéie sa' kaneblé ñiè, ña'wé diba tò, ñies shtrine taiè. Etá çwes be' tò ie'pa patué kos be' tò sa' patué ekkè?’ ¹³Erè kanè wák tò ikanè méso eköl iüté: ‘A yami, ye' kè ku' ì sulu wamblök be' tá. Se' ttè mé ñi a tò ye' be' patuèke denario etk. ¹⁴E' kueki be' inuköl klö'ú tá be' yúshka. Wém debitu kaneblok ibataie ese a ye' éna inuköl mak kos ye' tò be' a imé ekkè etá çwes ide? ¹⁵Ye' a kawö tá' ì wak ye' éna ye' inuköl wa, ese woie. Ye' tò ilè kakmeke yile a, çe' tò be' ukyèwèke ye' ki?’

¹⁶“Es s'tso' батаie esepa dóraè keweie ena s'tso' keweie esepa dóraè батаie.”

Jesús e' biyó chéne tò ie' tterawá pè' tò

(*Marcos 10.32-34; Lucas 18.31-34*)

¹⁷Jesús ena ittökátapa dabom eyök kí bøl (12), e'pa mirká Jerusalén tá ie' tò ie'pa kié bánet tá ichéitö ia:

¹⁸—Se' mirká Jerusalén i', etá ee ye' dör S'ditsö Alà, e' merdattsa sacerdotepa wókirpa ena s'wöbla'uk ttè dalöièno wa wakpa ulà a. Ie'pa tò ye' kichateraè. ¹⁹Ye' merattsarakitö pè' kè dör judiowak esepa ulà a. E'pa tò ye' wayueraè pperaè siarè tá ye' tterawarakitö wötèule krus mik. Erè e' ki ká de mañat, etá ye' shkerdakane.

Santiago ena Juan e'pa mì tò kawö kié Jesús a

(*Marcos 10.35-45*)

²⁰Santiago ena Juan dör Zebedeo ala'r e'pa mì de ie'pa tá Jesús ska' tá ie' tkéwá kuché ki iwörki ilè kioie ie' a. ²¹Jesús tò ie' a ichaké:

—Ì kiane be' ki?

Ie' tò iiüté:

—Ye' tò be' a kawö kieke tò mik be' tkèneká s'blúie, etá ye' alà eköl tkówá be' ulà bua'kka, eköl be' ulà bakli'kka s'wëttsuk be' tá.

²²Ie' iiüté:

—Ì kieke a' tò e' kè wà jcher a' wá. ¿Ye' tka' wayarmi a' a? ¿A' e' ché weinuk wes ye' weirdaè es?

Ie'pa tò iiüté:

—Tó, sa' dirmi.

²³Ie' iché:

—Moki ye' tka' wayeraè a' tò, a' weirdaè wes ye' es. Erè e' tkökser ye' ulà bua'kka ö ye' ulà bakli'kka, e' kè kéwö menuk ye' a. E' tso'tke ye' Yé wá klöule yi a imekeitö esepa a.

²⁴Mik ttè e' ttséwā ittōkatapa malepa dōkā dabom eyök (10) e'pa tō, etā ie'pa ulunekā ie'pa bōl ñe' kī. ²⁵Erè ie' tō ie'pa ulitane kié tã iché iā:
—A' wā ijcher tō pè' kè tō Skèkōl dalöiè, esepa wōkirpa kōs e' alōkeka ie'pa kī kekraë, ñies iblúpa tō ie'pa patkeke kèsik wa. ²⁶Erè a' kè kàne e' wamblök es. E' skéie, a' isie e' yuak a' wōkirie, ese kawōtā e' wōökwa imalepa dikīā diōshet ikanè mésoie. ²⁷Ñies a' isie e' yuak ibua'ie a' malepa tsatā, ese kawōtā e' muktsā imalepa a' kanè mésoie. ²⁸Ye' dōr S'ditsō Alà, e' kè dè'bitu' as yī tō ye' kīmū. Ye' dè'bitu' ie'pa kīmuk ena e' muktsā ttèwā pè' tso' taiè e' nuì skéie. E' kuèkī a' kawōtā e' wōökwa a' malepa kanè mésoie.

Wèpa bōl wōbla kè wawër e'pa bua'wé Jesús tō
(*Marcos 10.46-52; Lucas 18.35-43*)

²⁹Jesús ena ittōkatapa e' yéttsā Jericó, e'pa itōkī pè' mirwā taiè. ³⁰Etā wèpa bōl wōbla kè wawër, e'pa tulur ñalā ska'. Mik ie'pa tō ittés tō Jesús dami, etā ie'pa tō iché aneule:

—iA kèkèpa, s'blú David bak e' aleri, sa' saú er siarè wa!

³¹Pè' tō wèpa e' uñeke as ie'pa siwā'blōwā, erè ie'pa kī anekā taiè:

—A kèkèpa, David aleri, sa' saú er siarè wa

³²Jesús e' duèser tã wèpa wōbla kè wawër e'pa kiéitō tã ie'pa a' ichakéitō:

—¿I kiane a' kī?

³³Ie'pa iüté:

—A kèkèpa, sa' wōbla bua'ú.

³⁴Ie' tō ie'pa sué er siarè wa tã ie'pa wōbla kéitō. E' wō shà tã ie'pa wōbla buanene tã imíyal ie' tã.

Jesús demi Jerusalén
(*Marcos 11.1-11; Lucas 19.28-40; Juan 12.12-19*)

21 ¹Mik Jesús ena ittōkatapa demi tsinet Jerusalén, ká kiè Betfagé tso' Olivo kébata a' eé, etā ie' tō ittōkatapa kié bōl 2 tã ichéitō iarak:

—A' yú wì u wène eruleè eé. Mik a' demi eé, etā bet tã a' tō burro alaki kueraë etō moulewā ena ilala dur iō'mik. E' wōtsóó tã itsúbitu' ña.

³Yile tō a' a' ichaké, e' tã iütó: 'Skèkèpa kī ikiane, e' wa ie' tō imène.'

⁴Itka es as ì yè'atbak Skèkōl ttekōl tō e' wà tkò es. Ie' tō iyè':

⁵“Ichó Jerusalén wakpa a:

'Ye' ttò ttsó, a' blú datse a' ska' e' tkèulekā burro kī.

Ie' dōr pè' bèrè kè e' ttsötā'kā.

Ie' datse burro alala kī, e' dōr iyiwak tso' dalì oie ese.' ”^m

^m 21.5 Zacarías 9.9

Es Skëköl tteköl tö iyë'at.

⁶Ittökatapa míyal tã iwérakitö wës Jesús tö iché ie'pa a es. ⁷Ie'pa wa burro alaki ena ilala bitetser Jesús a. Ie'pa tö ipaio kikkë méka burro alala ki tã Jesús e' tkéka iki. ⁸Pë' tso' taië e'pa tö ipaio kikkë shuélor ñala ki, ñies welepa tö kal kò télor shuélor ñala ki Jesús ñalé tsoie. ⁹Pë' mirwa keweié Jesús yöki ñies itöki, e'pa ulitane arke taië:

—Ie' i' dör se' blú bak David e' aleri, e' kikkökasö! Ayëcha buaë ie' datse Skëköl ttò wa. iSkëköl tso' ká jai a e' kikkökasö!ⁿ

¹⁰Mik ie' dewa Jerusalén, etã e' wakpa aláneka taië tã ichaké:

—¿Yi dör ie'?

¹¹Pë' datse taië ie' tã, e'pa tö iuté:

—E' dör Jesús. Ie' dör Skëköl tteköl datse Nazaret atë Galilea e'.

Jesús tö Skëköl wé batse'wé

(*Marcos 11.15-19; Lucas 19.45-48; Juan 2.13-22*)

¹²Etã Jesús dewa Skëköl wé a. Etã wépa tso' ee iyi tauk ena iyi watauk e'pa kos trë'wéyal ie' tö. Inuköl mane'uk^o wakpa mesa trélurkaitö. Ñies nuböl wataukwakpa kula' trélurkaitö. ¹³Ie' iché ie'pa a:

—Skëköl tö iyë'at iyëkkuö ki: 'Ye' u kirdaë tto ye' tã wé,^p erë a' tö iia'wéka akblo wéie.

¹⁴Etã s'wöbla kè wawër ena kè s'shko bua' esepa debitu Jesús ska' Skëköl wé a tã ie' tö ie'pa bua'wé. ¹⁵Ala'rla tso' ee e'pa tö iché aneule: 'iS'blú bak David, e' aleri kikkökasö!' Mik sacerdotepa wökirpa ena s'wöbla'uk ttè dalöiëno wa wakpa tö ì wé Jesús tö e' sué, ena ima ala'rla tö ie' ché e' ttsé, etã ie'pa uluneka taië ¹⁶tã ichéitörak Jesús a:

—¿chök ala'rla tso', ¿e' ttsé be' tö?

Ie' tö ie'pa iuté:

—Tó, e' ttséyö. Erë ima e' chë Skëköl yëkkuö tö, wësua e' kè suule a' wa. E' tö iché:

'A Skëköl, ala'rla ena bëbëpala tsu'yökeia, esepa kébö e' kikkökka.'^q

¹⁷Etã ie' tö ie'pa méat tã imía ká kië Betania ee. Eë ie' kapére.

Higo klò siwéwa Jesús tö

(*Marcos 11.12-14, 20-26*)

¹⁸Bule es bla'mi tã Jesús michone Jerusalén tã ie' mirwa ñala wa tã ie' dué bli wa. ¹⁹Ie' tö higuera klò ter elka sué tã imía iwö yulök katè. Erë kè iwö tã, ikò è arwa taië. E' kuëki ie' tö iché kal e' a:

—iKè be' wörpaia yës!

ⁿ21.9 Salmo 118.26 ^o21.12 inuköl mane'uk: Judiowak a inuköl tso' wakanewë Skëköl wé è a, e' tuëkene ie'pa tö inuköl èse wa. ^p21.13 Isaías 56.7 ^q21.16 Salmo 8.3

E' wöshā t̄a higuera klò sinewāmi. ²⁰Mik e' sué ittökātapa t̄o, et̄a e' t̄o ie'pa tkiwéwā taiē, e' kuek̄i ie'pa t̄o ie' a ichaké:

—¿Wes higuera klò sinewā bet?

²¹Ie' t̄o ie'pa iüté:

—Mok̄i ye' t̄o a' a ichè t̄o a' erblé Skèköl mik mok̄i, kè ibikeitsule bötöt, e' t̄a ì wé ye' t̄o, e' ormi a' a ñies. E' kíie t̄a a' t̄o ichèmi kabata wì a: 'Be' e' skótt̄sa íe anúwa dayè a', e' t̄a es iwà tköraè. ²²A' erblé Skèköl mik mok̄i, e' t̄a ì kōs kié a' t̄o ie' a e' wà dōraè a' ulà a.

¿Yi t̄o kawō mé Jesús a?
(*Marcos 11.27-33; Lucas 20.1-8*)

²³E' ukuök̄i t̄a Jesús dewā Skèköl wé a, ee ie' tso' s'wöbla'uk. Et̄a sacerdotepa wōkirpa ena judiowak kueblupa de ie' ska' t̄a ichaké ia:

—¿Yi ttò wa be' t̄o íyi ikkè weke? ¿Yi t̄o e' kēwō mé be' a?

²⁴Ie' iüté:

—Ñies ye' t̄o a' a ilè chakeke, e' iüté a' t̄o, e' t̄a ye' t̄o a' a ichèke t̄o yi t̄o ikéwō me' ye' a. ²⁵¿Yi t̄o Juan patkè' s'wōskuök? ¿Skèköl tso' ká jaì a e' ò s'ditsö?

Ie'pa ñi iütèmi t̄a ichérakitö: “Se' t̄o ichèmi t̄o Skèköl t̄o kawō mé Juan a, e' t̄a ie' t̄o se' iütèmi: 'Et̄a ìl kuek̄i a' kè wā ie' ttè klōone?’ ²⁶Pè' ulitane t̄o iklō'wé t̄o Juan dör Skèköl tteköl. Se' suane ie'pa yōk̄i, e' kuek̄i kè se' a iyènik t̄o Juan a kawō me' s'ditsö t̄o.” ²⁷E' kuek̄i ie'pa t̄o iüté:

—Kè sa' wā ijcher.

Ie' t̄o ie'pa a iché:

—Es ñies ye' kè t̄o a' a ichèpa t̄o yi t̄o ye' a kawō mé íyi ikkè woie.

Ala'r bōl e' ttè

²⁸Jesús t̄o ie'pa a iché:

—Ttè kleekeyö a' a e' ttsó a' t̄o. Wēm eköl alà dör bōl wēpa, e' debitu ilà eköl ska' kewe t̄a ichéitö ia: 'A alà, be' yú kanèblök i'ñe ye' uva tso' tkèule e' a.' ²⁹Ilà t̄o iüté: 'Kè ye' mìnè.' Erè e' ukuök̄i t̄a ie' t̄o ibikeitséne kuak̄i t̄a imía. ³⁰E' ukuök̄i t̄a iyé mía ilà ièköl ska' t̄a ichéitö ia: 'Be' yú kanèblök ye' uva tso' tkèule e' a.' Ilà iüté: 'Èkèkè ye' mi'ke.' Erè ie' kè mìnè.

Et̄a Jesús t̄o ie'pa a ichaké:

³¹⁻³²—¿Ima a' t̄o ibikeitsè? Ala'r bōl, ¿e' wéne t̄o iyé ttò iüté?

Ie'pa t̄o ie' iüté:

—Wéne a' ichéitö kewe e'.

Ie' iché ie'pa a:

—Juan S'wōskuök'wak dè'bitu sene yēsyesè ñalé kkachök a' a, erè a' kè wā ie' ttè klōone. Erè inuköl shtök'wakpa Roma wōkirpa a ena alakōlpa sulusipa, esepa t̄o ie' ttè klō'wé. E' sué a' t̄o erè kè a' er maneone ie' ttè

klö'woie. E' kuëkî moki ye' tö a' a ichè tö ie'pa esepa dörawa a' skéie ì blúie Skëköl tso' e' a.

Uva kanéukwakpa sulusipa e' tté
(*Marcos 12.1-12; Lucas 20.9-19*)

³³Iskà kleekeyö a' a, e' ttsó. Kanè wák eköl tö uva kuatké taië ta ikköiéwaitö buaë, kauk biéitö uva diò tuoie. Nies úla yuéitö kärkeë uva kkö'noie. E' ukuökî ta ie' tö ipeitéat wëpa welepa a as ie'pa tö ipataü ie' a iwörke e' kak wa. E' ukuökî ta ie' mia ká bánet. ³⁴Mik uvawö aline tso'tke wë'iäë shtë, eta ie' tö ikanè mésopa welepa patkëmi ie' icha tsuk. ³⁵Erè kanéukwakpa tö ikanè mésopa klö'wëwa, eköl ppéraitö siarë, eköl ttéwarakitö, eköl shka'wéraitö taië ák wa. ³⁶Eta kanè wák tö ikanè mésopa skà patkëmine tkòka kuaë ipatkë'itö e' tsata. Erè kanéukwakpa tö iwamblé ie'pa ta wes ie'pa tö iwamblé' wëpa dërö kuaë e'pa ta es.

³⁷“Bata ekkë ta ie' tö iwák alà patkëmi ta ie' ibikeitsé: ‘Ye' alà idir, e' kuëkî ie'pa tö idalöieraë.’ ³⁸Erè mik ie'pa tö ilà sué, eta ie'pa iché ñi a: ‘Ie' wî dör ká i' wak alà, ká i' atdaë ie' ulà a. Ittöwasö eta es se' ulà a ká i' atdaë.’ ³⁹E' kuëkî ie'pa tö iklö'wëwa yéttsa bánet ta ittéwarakitö.”

⁴⁰Eta Jesús tö iché:

—Ye' tö a' a ichakè: ¿Ima a' tö ibikeitsé? Mik kanè wák dene eta ì weraë ie' tö kanéukwakpa e'pa ta?

⁴¹Ie'pa tö iüté:

—Ie' tö pë' sulusipa e'pa tteralur er sulu wa ta uva kané meraneitö kanéukwakpa kuá'kîpa tö ipatueraë buaë mik ikéwö döke bit ekkë esepa a.

⁴²Eta ie' tö iché ie'pa a:

—Ye' tté tso' kitule Skëköl yëkkuö kî, ¿e' kè sune a' wa? E' tö iché:

‘Ák waté'ttsa u yuökwakpa tö

e' yönene ák bua'buai.

E' kaneq' Skëköl tö,

ta e' tö s'ttsé'wëke buaë, s'tkinewa iweblök.’^r

Es Skëköl yëkkuö tö iyé'at.

⁴³E' kuëkî yö iché a' a tö ì blúie Skëköl tso' e' kané mène a' a, erè e' yerattsaitö a' ulà a ta imeraëitö pë' kuá'kîpa tö iwakaneweraë buaë esepa a. ⁴⁴Es yi klastkëne ák e' mik ese parolordaë ena yi kî ák e' aneká ese yalitdawá idikîa. ⁴⁵Mik sacerdotepa wókirpa ena fariseowakpa tö ì kleé Jesús tö ñe' ttsé, eta ie'pa tö isuëwa tö ie' tso' ie'pa chök. ⁴⁶E' kuëkî ie'pa éna ie' klö'wakwa eë. Erè pë' tö iklö'wé tö ie' dör Skëköl tteköl, e' kuëkî ie'pa suane pë' yökî ta kè ie'pa wa iklönewa.

^r 21.42 Salmo 118.22-23

Blu' alà ulabatske e' tté

(Lucas 14.15-24)

22 ¹Etā Jesús tō tté skà kleé ie'pa a i' es: ²“Ī blúie Skéköl tso' e' tã itkōke wes itka blu' eköl tã es. E' tō ilà ulabatske e' kēwō tkō'weke. ³Ie' tō ikanè mēsopa patké wēpa kiule kōs e'pa a ichök: ‘Blu' alà ulabatske e' diwō de, a' shkó ikēwō tkō'uk.’ Erē ie'pa kē shkak. ⁴E' ukuökī tã blu' tō ikanè mēsopa kuā'kī skà patkēmi e'pa a ichéitō: ‘Ichó wēpa kiule kōs a tō ye' iyiwak bua'buāē e' duotke alinetke, katè è kianeia. E' kuēkī a' shkó ye' alà ulabatske e' kēwō tkō'uk.’ Etā ie'pa míyal e' chök wēpa kiule e'pa a. ⁵Erē wēpa kiule kōs e'pa kē wā blu' ttò iūtēne. Ie'pa eköl míā ikanè kī, eköl míā íyi watauk ⁶tã imalepa tō blu' kanè mēsopa klō'wēwā tã iwe'ikérakitō siarē, ñies wēlepa ttēwarakitō. ⁷Etā blu' ulunekā taijē ie'pa kī tã ie' tō iché iñippökwakpa a: ‘A' yú ie'pa kōs ttökulur, ñies ie'pa u kōs ñā'úwa.’ ⁸E' ukuökī tã ie' tō iché ikanè mēsopa a: ‘Íyi ulitane tso'tke ye' alà ulabatske e' kēwō tkō'woie, erē wēpa kiule e'pa dör pē' suluē, e' kuēkī ye' kē tō kawō mepa ie'pa a ye' alà ulabatske e' kēwō tkō'uk. ⁹E' kuēkī a' yú bet ñāla kibi kōs ese kī tã pē' kōs sué a' tō e'pa a ishkeñú kawō tkō'uk ye' tã.’ ¹⁰Etā ikanè mēsopa míyal ñāla kōs kī tã pē' kōs kué ie'pa tō, pē' buāē ena pē' suluē, esepa dapa'wēkā wé ie'pa tso' ikēwō tkō'uk e' wé a. Es iwé wā iēne taijē.

¹¹“Erē mik blu' de wēpa dapanē e'pa sauk, etā wēm eköl suéitō kē e' paiēule wes ikawōtā e' paiök ulabatsē kēwō tkō'wo es. ¹²E' kuēkī blu' tō ie' a iché: ‘A yami, ¿wes be' dewā? Be' kē e' paiēule ulabatsē kēwō tkō'wo ese datsi' wa.’ Erē wēm e' kē wā blu' iūtēne yēs. ¹³Etā blu' tō iché ichkō watiök'wakpa a: ‘Wēm i' ulà ena iklö moúwā a' tō tã iuyóttsa bānet stui ké a, eē ie' iuraē siarē, ikà blardaē iweir taijē e' kuēkī.’ ¹⁴Ttè e' pakéyō a' a e' wā dör i' es. S'tso' taijē kiule as Skéköl klō'urakitō iblúie, erē wēpa shukitbakitō esepa kē dör taijē.”

S'wōkirpa patauk, e' tté

(Marcos 12.13-17; Lucas 20.20-26)

¹⁵E' ukuökī tã fariseowakpa míyal tã ittérak ñitā: “ilè chakòsō Jesús a as ie' tō ilè sulu chò ikkatoie.” ¹⁶E' kuēkī ie'pa tō iklépa wēlepa ena Herodes klépa wēlepa patkēmi ie' a ichakök. Ie'pa tō ie' a iché:

—A s'wōblā'ukwak, sa' wā ijchēr tō kēkraē be' ttò mokīē. Be' tō sulitane suēke ñikkēē. Ima pē' tō be' cheke e' kē kī be' tkine. E' kuēkī be' tō s'wōblā'weke yēsyesē Skéköl ñalé tté wa. ¹⁷E' kuēkī ichó sa' a, ¿ima be' tō ibikeitsē? Roma wōkir kibi patuēsō ¿e' dör buāē ö kē idör buāē?

¹⁸Ie' tō isuwā tō ie'pa tso' ie' chakök er sulu wa, e' kuēkī ie' iūtē i' es:

—A' e' ò suluē, ¿Ī kuēkī a' tso' ye' ma'uk tsaiē? ¹⁹Inuköl tso' a' wā Roma wōkir patuoie, e' kkachó ye' a et.

Ta ie'pa wa inuköl wöshki ese debituiä et. ²⁰Etä ie' tö ie'pa a ichaké:
—¿Yi diököl ena yi kiè me'rka iki?

²¹Ie'pa iüté:

—Roma wökir kibi.

Etä ie' tö ie'pa a iché:

—E'ma kos Roma wökir kibi icha, ese mú ie' a, ta kos Skéköl icha ese mú ie' a.

²²Mik ie'pa tö e' ttsé, etä ie'pa tkinewa. Ie'pa tö iméat ta imíyal.

¿S'duolur e' shkermikane ö au?

(Marcos 12.18-27; Lucas 20.27-40)

²³E' è diwö wa, saduceowakpa welepa de Jesús ska'. E' wakpa tö iklö'wé tö s'duowa e'pa kè shkenukkane. Ie'pa tö ie' a ichaké:

²⁴—A s'wöbla'ukwak, Moisés tö se' a iyè'at tö wëm blënewa kè alà atë, e' ta ie' èl kawötä ischó tsukwa as ilà kòka iël blënewa, e' a. ²⁵Etökicha sa' shua wëpa bak dökä kul nî èlpa. Ikibi alaköl tséwa, erë iblënewa kè alà atë. E' ukuökj ta ie' itökj iël tö ischó tséwa, ²⁶erë nies e' blënewa kè alà atë. Es itka iël skä ta nies imalepa kos e'pa ta. Ie'pa kul blërulune kè alà atë yës. ²⁷Bata ekkë ta nies ilaköl blënewa. ²⁸Wëpa kul e'pa bak alaköl eköl è ta. Mik s'duowa e'pa shkenekane, etä wëne dõmi ie' wëm chókíe?

²⁹Ie' tö ie'pa iüté:

—A' kè wa Skéköl yëkkuö suule, nies ie' diché kè jcher a' wa, e' kuekj a' wöa ká chowa. ³⁰Mik s'duolur e'pa shkenekane, etä wëpa ena alakölpa kè serpawaiä nita. E'pa míyal wes Skéköl biyöchökwakpa tso' ká jai a kè sërta'wa nita es. ³¹¿A' kî kiane jcheno tö mokj s'duowa e'pa shkerdakane? Í ye' Skéköl tö a' a iyëkkuö kî ¿e' kè aritsule a' wa? Ie' tö iyè' Moisés a: ³²'Ye' dör Abraham, Isaac ena Jacob, e'pa Kéköl.'^s Ie' kè dör s'duowa e'pa Kéköl. ile' dör s'ttsé'ka e'pa Kéköl! E' kuekj se' wa ijcher tö s'duowa e'pa shkerdakane.

³³Mik pé' tö ttè wa Jesús tö s'wöbla'weke nê' ttsé, etä ie'pa tkirulune.

¿Skéköl ttè dalöiëno e' isie dör ikibiie?

(Marcos 12.28-34)

³⁴Mik fariseowakpa wa ijchenewa tö Jesús tö saduceowakpa siwa'blöwëwa ttè mokj wa, ³⁵etä ie'pa eköl dör s'wöbla'ukwak ttè dalöiëno wa, e' tö ie' a ilè chaké itsaioie:

³⁶—A S'wöbla'ukwak, Skéköl ttè dalöiëno ¿e' wëne dör ibua'ie imalepa tsata?

^s 22.32 Ye' dör Abraham, Isaac ena Jacob, e'pa Kéköl: Mik ttè e' ché Skéköl tö Moisés a, etä Abraham, Isaac ena Jacob e'pa blërulunebak ká iaiä. Wes ie' tö iché, e' wä kiane ché tö ie'pa tso' ttsé'ka Skéköl ta. Éxodo 3.6 saú.

³⁷Ie' iitúte:

—‘Kèkè dör a' Kèköl, e' dalèritsó a' er kōs wa, a' wák kōs wa ena a' er bikè kōs wa.’ ³⁸Ttè e' dör ibua'ie ttè dalöiëno malepa kōs tsata. ³⁹Erè e' itōkì ttè skà tso', e' dör wēs iët ñe' es, e' tō ichè: ‘A' malepa dalèritsó wēs a' wákpa e' dalèr es.’ ⁴⁰Ttè dalöiëno kōs kitbak Moisés tō ena Skèköl ttekōlpa tō yèkkuō kì, e' wöiënəwà ttè böt ñe' è a.

¿Wé pairine'bitú idi' wa s'blúie e' dör yi aleri?

(*Marcos 12.35-37; Lucas 20.41-44*)

⁴¹Fariseowakpa daparkeia, ⁴²e' dalewa Jesús tō ie'pa a ichaké:

—¿Ima a' tō wé pairine'bitú idi' wa s'blúie e' chè, tō yi aleri idir?

Ie'pa ie' iuté:

—E' dör s'blú bak kiè David e' aleri.

⁴³Età ie' iché ie'pa a:

—E' dör es, e' tã çwēs David tō iki' ie' Kèköl? David tō iyè' Skèköl

Wiköl wa i' es:

⁴⁴‘Skèköl tō iché ye' Kèköl a:

Be' e' tkóser ye' ulà bua'kka dalöiëno taië,

dò mik ye' tō be' bolökpa mérö be' klò dikia etã.’^t

⁴⁵Ie' dör David aleri, e' tã çwēs e' kièmi David tō ie' Kèköl?

⁴⁶Kè yi a ie' iutëneia yēs. E' ukuökì tã kè yi kèsik dè'kajia ie' a ì skà chakök.

Fariseowakpa ena s'wöbla'uk ttè dalöiëno wa wakpa kkaté Jesús tō

(*Marcos 12.38-40; Lucas 11.37-54; 20.45-47*)

23 ¹E' ukuökì tã Jesús tō iché ittökatapa a ena s'tso' taië e' kukua:
²S'wöbla'uk ttè dalöiëno wa wakpa ena fariseowakpa a kawö mène ttè dalöiëno me'atbak Moisés tō e' wà pakök se' a. ³E' kuèkì ì kōs dalöiök a' ké ie'pa tō e' dalöiö. Erè ì dalöiök ie'pa tō a' ké ese kè dalöieta' ie'pa wákpa tō. E' kuèkì kè ie'pa wakōwar a' tō. ⁴Ie'pa tō ttè dalöiëno taië darèrèe ese meke s'malepa a wà dalöiè. E' dör wēs dalì ekkeè iè s'kì es, erè ie'pa kè tō iketa'wà iulatska è wa s'kimoie. ⁵Ì kōs wèke ie'pa tō e' dör s'ditsö è wö wa e' oie tō ie'pa dör pè' buaè. Skèköl ttè wèle kitule datsi'tak kì, ese muèke ie'pa tō iwötsa kì ena iulà kì e' kítkoie. Nies ie'pa wöbatsö idatsi' kítök datsi'tak batsibatsì chalala buaala ese wa. ⁶Wé ie'pa kawö tkö'uke nies ñi dapa'wö wé a ese ska' kula' tso' skèképa dalöiërta' taië esepa a, ese kì ie'pa wöbatsö e' tkóser. ⁷Nies ie'pa kì ikiar tō pè' tō ie'pa shké'wè wēs kèképa dalöiërta' taië ese shké'wè es wé pè' tso' taië e'pa wöwa. Ie'pa wöbatsö tō pè' tō ie'pa kiè 's'wöbla'ukwak'.

⁸“Erè a' ulitane dör nies è, e' kuèkì kè a' ñi kiök 's'wöbla'ukwak.' A' wöbla'ukwak e' dör eköl ème e' kuèkì kè a' ñi kiök es. ⁹Nies a' ulitane yé

^t 22.44 Salmo 110.1

dör eköl ème, e' dör Skèköl tso' ká jai a e'. E' kuekì kè yi kiar ká i' a 'S'yé.'
 10 Ñies a' wökir dör eköl ème, e' dör wé pairine'bitu idi' wa s'blúie e'. E'
 kuekì kè a' ñi kiök 's'wökir.' 11-12 Yi e' ttséka tajë, esepa wöardawa; erë
 yi e' wöewa diöshet, esepa kíkardaka. E' kuekì wé dör ibua'ie a' shua ese
 kawöta e' wöökwa kanè mésoie imalepa kímuk.

13-14 "IA s'wöbla'uk ttè dalöiëno wa wakpa, a fariseowakpa, wéstela ina
 a' ta! iA' e' ò suluè! Ì blúie Skèköl tso' e' wékkö wötekewa a' tò s'malepa
 yöki as kè ie'pa döwa. A' kè mi'wa, ñies wépa shkakwa esepa wöklö'weke
 a' tò.

15 "iA s'wöbla'uk ttè dalöiëno wa wakpa, a fariseowakpa, wéstela ina a'
 ta! iA' e' ò suluè! A' shköke ká kos ekkè kì s'yulök as ie' yuò a' ttökataie.
 Mik a' ikué, eta' iyué a' tò ì sulu wamblökwak tajë tkòka a' wákpa tsata.
 Es ie' weirdaé siarè bö' ké a wés a' es.

16 "iA' dör wés sulaiökwakpa wöbla kè wawër es! iWéstela ina a' ta! A'
 icheke: 'Yi tò ttè mé Skèköl wé wa, ese kè kawöta iütök kröröë. Erë yi tò
 ttè mé orochka tso' wötëule Skèköl wé mik e' wa, e' ta e' wà kawöta iütè.'
 17 iA' kè er ta!! iA' dör wés s'wöbla kè wawër es! Ì dör ibua'ie, orochka
 tso' Skèköl wé mik e' ö Skèköl wé tò orochka bats'e'wé e'? 18 Ñies a' tò
 icheke: 'Yi tò ttè mé ka' tso' íyi moká Skèköl a e' wa, e' ta ese kè kawöta
 iütök kröröë. Erë yi tò ttè mé íyi me'rka ka' ñe' kì e' wa, e' ta e' wà
 kawöta iütè.' 19 iA' dör wés s'wöbla kè wawër es! Ì dör ibua'ie, íyi me'rka
 ka' ñe' kì e' ö ka' tò ibatse'wé e'? 20 Yi tò ttè mé ka' ñe' wa, ese kè ku' ttè
 muk ka' ñe' è wa, ñies ie' tso' ttè muk kos ì tso' ikì e' wa. 21 Yi tò ttè mé
 Skèköl wé wa, ese kè ku' ttè muk Skèköl wé è wa. Ñies ie' tso' ttè muk
 Skèköl serke ee' e' wa. 22 Yi tò ttè mé ká jai wa ese tso' ñies ttè muk Skèköl
 kulé wa. Ñies itso' ttè muk Skèköl wák tkër ikulé kì e' wa.

23 "iA s'wöbla'uk ttè dalöiëno wa wakpa, a fariseowakpa, wéstela
 ina a' ta! iA' e' ò suluè! Káköla tso' iëno chkè a kiè menta ena anís ena
 comino ese kos tsá meke a' tò Skèköl a. E' dör buaë erë ttè dalöiëno e'
 bua'ie kè dalöie a' tò. E' dör sene yësyësé, ena ñi saü er siarè wa ena erblö
 Skèköl mik mokì kè ilo'yeta'. Ñies e' kos dalöiök a' kawöta. 24 iA' dör wés
 sulaiökwakpa wöbla kè wawër es! E' dör wés a' tò schö'wak wöppée tá a,
 erë kameio maléwa a' tò wa'ñe, kè ittse'ne a' wa.

25 "iA s'wöbla'uk ttè dalöiëno wa wakpa, a fariseowakpa, wéstela ina a'
 ta! iA' e' ò suluè! A' dör wés a' tká' kos pa skueke a' tò ikíkke è es. A' wër
 buaë erë a' er suluè. A' dör akblökwakpa. A' kì s'yamipa íyi kos kianettsa
 a' è a. 26 iA fariseowakpa, a' dör wés s'wöbla kè wawër es! Tká' tò skuóó
 kewe, es ñies ikíkke pa sune.

27 "iA s'wöbla'uk ttè dalöiëno wa wakpa, a fariseowakpa, wéstela ina a'
 ta! iA' e' ò suluè! A' dör wés pö pateule sarurué es. Ese wër buaë ikíkke,
 erë ishua s'nu diché tso' tajë, e' dör ná suluè. 28 A' dör wés pö ese es, a' e'
 ò tò a' dör pè' buaë yësyësé, erë a' er dör suluè. A' dör e' ökwakpa.

²⁹“iA s'wöbla'uk ttè dalöiëno wa wakpa, a fariseowakpa, wëstela ina a' ta! iA' e' ò suluë! A' tö Skëköl ttekölpa bak ká iaiäe e'pa pö yuekene pa'alí. Nies ì yué a' tö as s'ser yësyësë bak e'pa kè chöwa a' éna, ese kítkeke a' dör buaë. ³⁰E' dalewa a' icheke: ‘Sa' tkópa sa' yépa bak ká iaiäe e'pa kèwö ska' ta, e'ma kè sa' wá ie'pa sini'küne Skëköl ttekölpa ttökulur.’ ³¹Mik e' cheke a' tö, etá a' e' chökeka tö a' dör wépa tö Skëköl ttekölpa kótulur, e'pa aleripa. ³²Wes a' mir e' wa iwënewá tö ì sulu wamblë'mi a' yépa tö ese kí wambleraë a' tö dò ibataie.

³³“iA' dör suluë wes tkabè es, wes tkabè ichók es! ¿Wes a' tkömishkar kè wömerpattsa weinuk bö' kè a? ³⁴Ittsó, ye' tö Skëköl ttekölpa ena s'pattökwakpa ena s'wöbla'ukwakpa ye' ttè wa, esepa patkeraë a' a. Erë a' tö ie'pa welepa tterawá, welepa skà wöterawá a' tö krus mik ttèwá, welepa skà pperaë siarë a' tö ttsa'bata daloie wa a' ñi dapa'wo wé a. Ie'pa yuleraë a' tö iwe'ikeraë a' tö ká wa'ñe. ³⁵E' kuekí s'ser yësyësë kótulur a' yépa tö mik Abel kótwa Caín tö döká mik Zacarías dör Berequías alá e' kótwa a' yépa tö ká' tso' íyi moká Skëköl a e' ena ie' wé e' shushá, e' nuí kos kierane ie' tö a' a. ³⁶Mokí ye' tö a' a ichè tö s'ser yësyësë kos kótulur a' yépa tö, e' nuí kí a' ena wépa dör wes a' es esepa weirdäe siarë.

Jesús eriane Jerusalén wakpa dalërmik

(Lucas 13.34-35)

³⁷iA Jerusalén wakpa, Skëköl ttekölpa kos ttekewá a' tö kekraë! Nies ittè pakökwakpa patkeke ie' tö a' a, e'pa ttekewá a' tö ák wa. iWëkké ye' erkië tö ye' mú a' dapa'wè e' ska' wes dakro mitchke tö ila'rla dapa'wè ipik dikia es, erë kè a' kí ikiane yè! ³⁸Ye' ttò ttsó, Skëköl kè tö a' ká kkö'nepaiä. ³⁹Ye' tö a' a ichè tö it'ami a' kè tö ye' suepaiä dò mik ye' dene etá. E' kèwö ska' ta a' tö ye' cheraë: ‘iAyëcha buaë yi datse Skëköl ttò wa e!’

Jesús tö iché tö Skëköl wé olordawá

(Marcos 13.1-2; Lucas 21.5-6)

24 ¹Jesús e' yéttsa Skëköl wé a ta imía ta ittökátapa de ie' ska' ta Skëköl wé ena u bua'buá skà tso' ipamik, e' kkaché ie'pa tö ie' a. ²Erë ie' iché:

—Mokí ye' tö a' a ichè tö u kos tso' bua'buáe sué a' tö íe, e' olordawá seraa, iékwö è kè atpa ñi bata kí.

¿Ì wa sö isuëmi tö ká i' erkewatke?

(Marcos 13.3-23; Lucas 21.7-24; 17.22-24)

³E' ukuökí ta ie'pa míyal kabata kiè Olivo eë. Jesús e' tkésër ta ittökátapa de ie' ska' ta ie' è a ichaké:

—Ichó sa' a ¿mik íyi ekké wamblërmi? ¿Ì wa sö isuëmi tö be' dotkene, ñies tö ká i' erkewatke?

4-5 Ie' tō ie'pa iūtē:

—Tajē pē' datse e' chök tō ie'pa dör ye'. Icherarakitō: 'Ye' dör wé pairine'bitu idi' wa s'blúie e', tã pē' kīterarakitō tajē. E' kueki a' tso' wösh wa as kè yi tō a' kītō'ù. 6 Ká tajē wakpa ñippöke tajē wì a dià a e' biyó ttersaē a' tō. E' wake' tköraē erē ká i' erwami e' kianeia. E' kueki kè a' tkinuk e' wa. 7 Ká kua'ki kua'ki wakpa ñippöraē ñita. Ñies í tō ká wötì'weraē ká wa'ñe. Ñies kã tseē wakpa tteraē bli tō tajē. 8 Erē íyi ekkē kos dör erpa s'tsá weirketke kam ye' döne e' yöki ese. E' dör wes alakól alà kurketke tã ikirir es.

9 'A' merdattsã we'ikè. A' ttelurdaē pē' tō. Sulitane tō a' sueraē suluē ye' tté kueki. 10 E' kēwō ska' tã wépa erblé ye' mik, esepa tajē tō ye' waterattsã. Ie'pa ñi sauraē suluē, ñies welepa tō ieltēpa wömerattsã ibolöpka ulà a. 11 Kachökwakpa e' chò tō ie'pa dör Skéköl ttekölpa esepa döraē tajē. Ie'pa tō s'kitō'weraē tajē. 12 Ì sulu kí wamblërdaē tajē shütē, e' kueki s'kibiie kè tō imalepa dalëritsepaia. 13 Erē yi e' tkéwa darërëē dōka bata ekkē, esepa tsãkërdaē. 14 Ì blúie Skéköl tso' e' tté buaē pakardaē ká wa'ñe as ká ulitane wakpa wã ijcher, e' ukuökì tã ká i' erdawa.

15 "Skéköl tteköl bak kiè Daniel, e' tō ikit iyëkkuö kì tō ì sulusi tō ì dör batse'r e' ia'wè náie, e' dörawa Skéköl wé a' iia'ukka náie, (yi tso' yëkkuö i' sauk, e' éna iwà anú). Mik e' sué a' tō, 16 etã wépa serke Judea e'pa tkóyalmi kabata a; 17 yi tso' u bata kì" esepa tkóshkar kè dökwane weshke íyi tsukmi. 18 Ñies yi tso' kaneblök kañikã esepa kè dökwane weshke idatsi' yöktsã. 19 E' kēwō ska' tã alakölpa alà kurketke ena alakölpa tsu' muke ilà a iwéstela ina esepa tã! 20-21 S'ditsö weirdaē tajē shütē. Mik ká i' yöne dō ikkē tã kè s'we'ikule ekkē, ñies kè s'weirpa aishkuö tã ekkē. E' kueki ikió Skéköl a as kè iwamblër a' tã yuëdiö këska' ö eno diwö a. 22 E' kēwō kè wóopawa Skéköl tō, e'ma kè yi isie atukia ttsē'ka. Erē e' kēwō wöerawaitö, wépa shukitbakitö esepa dalërmik.

23-24 "Kachökwakpa e' kōraka e' chök tō ie'pa dör wé pairine'bitu idi' wa s'blúie e' ö Skéköl tteköl wele. E'pa tō ì kè or yi a ese weraē s'kitō'woie tō ie'pa ttè dör mokië. Dò wépa shukit Skéköl tō, esepa mú kītërmi, e'ma ikītërdaē. E' kueki yile tō a' a icheke: 'Isaú, wé pairine'bitu idi' wa s'blúie e' dur íe', ö 'Isaú, ie' dur wìe', e' tã kè a' tō iklö'war. 25 Ittsó, íyi ekkē biyó chétkeyö a' a keweie. 26 E' kueki mik ie'pa tō icheke a' a: 'Isaú, wé pairine'bitu idi' wa s'blúie e' tso' ká wé kè yi serku' ee', etã a' kè minuk isauk. Mik ie'pa tō icheke a' a: 'Isaú, ie' tso' íe blëulewã', etã kè a' tō iklö'war. 27 Ye' dör S'ditsö Alà, mik e' dene, etã sulitane tō isueraē wes alá wõnar tō ká olo ppèe ká wa'ñe e' suësö es. 28 Sulitane wã ijcher tō wé öló daparke tajē, ee ilè nu tēr. Es ñies mik ye' dene, etã sulitane wã ijcherdaē.

" 24.17 u bata kì: E' kēwō ska' tã ie'pa u tsãbata dör kkuëie, e' kì ie'pa shköke.

Jesús dörane olo ta' taië

(Marcos 13.24-37; Lucas 17.26-30, 34-36; 21.25-33)

²⁹“S'weine e' kèwö tka, e' bet diwö wötuirdawā, ñies si'wö kè wõnarpaia. Bèkwö darolordäe ena ì kos tso' ká jai a e' wõtirdäe. ³⁰Etā sulitane tō íyi sueraë ká jai a iwā kkachoie tō ye' dör S'ditsö Alà, e' datsene bet. Ká ulitane wakpa suardaë taië e' yöki, ie'pa iuraë taië tã bet ie'pa tō isueraë tō ye' datse kashuk a mò a diché tã' taië olo ta' taië. ³¹Duk blardaë taië tã ye' biyöchökwakpa patkeramiyö wépa shukitbakyo, esepa dapa'ukka ek tsini ème. Ie'pa tō iyuleraë ká wa'ñe dò wé ká i' bata erkerö ee ena wé ká jai bata erkerö ee.

³²“A' e' wöbla'ú ttè ikkè wa iwā saú higo klò wa: Mik iulatska tso' ulölöla ena erpa iköyök tskirdoka, etã a' wã ijcher tō duas dewatke tsinet. ³³Es ñies mik a' tō isuë tō íyi ekkè wamblërke, etã a' wã ijchenú tō ye' datskene, e' diwö dewatke tsinet. ³⁴Mokí ye' tō a' a' ichè tō íyi ekkè wamblërdaë wépa dör wes a' es esepa kam erwa e' yöki. ³⁵Kashuk ena ká i' erdawa, erè ye' ttè michoë e' kè erpawa yës.

³⁶“Erè e' kèwö e' diwö kè jcher yi wã. Skèköl biyöchökwakpa tso' ká jai a, e'pa kè wã ijcher, ñies ye' dör Skèköl Alà e' kè wã ijcher. S'yé è wã ijcher.

³⁷“Ye' dör S'ditsö Alà, mik e' dene etã e' kèwö dör wes Noé këska' es. ³⁸E' këska' tã kam di' taië tkò e' yöki, ie'pa tso' chkök, di'yök, senukwã wes kekraë es dò mik Noé dewã ikanò bérie e' a etã. ³⁹Erè ie'pa kè ku' ipanuk yës etã di' dettsã taië ie'pa ki, e' tō ie'pa ulitane ttélur. Es itköraë mik ye' dör S'ditsö Alà e' dene etã. ⁴⁰E' kèwö ska' tã wëm böl tso' kanèblök ese eköl mira iwã tã ièköl atdaë. ⁴¹Alakölpã böl tulur ák wawök, ese eköl mira iwã tã ièköl atdaë.

⁴²“E' kueki a' tso' erki. A' kè wã ijcher tō diwö wekkè a' Kèköl dörane. ⁴³A' wã ijcher buaë tō u wák mú wã ijcher tō wekkè akblökwak datse, e'ma kè ikapöpawã iyöki, kè itò kawö mepa yi a dökwa íyi ekiblök. ⁴⁴Es ñies ye' dör S'ditsö Alà, e' datskene mik a' kè ku' ye' panuk etã, wes akblökwak es. E' kueki a' tso' erki.

Kanè méso buaë ena kanè méso suluë e' tté

(Lucas 12.41-48)

⁴⁵“Kanè méso yësyësë kabikeitsò buaë, ese merakã iwökir tō imalepa kuebluie ie'pa tiök kekraë mik kè iku' e' dalewa. ⁴⁶Iwökir dene tã ikuëitò iwakanéuk wes iyëneia es, e' tã ayëcha e' dör buaë ie' a. ⁴⁷Mokí ye' tō a' a' ichè tō kanè méso ese merakaitò ie' wã íyi tso' kos e' kuebluie. ⁴⁸Erè kanè méso ñe' dör suluë tō ibikeitsé tō kè iwökir döpane bet. ⁴⁹E' kueki ie' tō imalepa ppémi. Ñies ie' chkémi, blo' yémi bloblopa tã. ⁵⁰Erè idiwö ena ikéwö kè wa ie' ku' ipanuk, etã iwökir dörane ⁵¹tã iwe'ikeraitò siarè

wömerattsä weinuk e' ökwakpa tā. Ie'pa iurarak siarë, ikà blardaë iweir kueki.

Busipala dökā dabop e' tté

25 ¹“Ì blúie Skéköl tso' e' tā itkōraë wēs itka ulabatsè a es. Busipala dökā dabop e' e' yélur ibö'wōla wa wēm ulabatsōke, e' ñaletsuk. ²Busipa skel e'pa dör kabikeitsōtä' buaë esepa, erë imalepa skel kè dör es. ³Wépa kè kabikeitsōtä' buaë e'pa wā ibö'wōla è mí, kè wā bö'wō diò kí mīne. ⁴Erë wépa kabikeitsōtä', e'pa wā ibö'wōla mí, ñies idiò kí mīrak iwā. ⁵Erë wēm ulabatsōke, e' kè dē' bet, iwötkēneka e' kueki. E' dalewa busipa shtrine tā ikapolur. ⁶Kā shabōts tā ie'pa tō ittse tō iarkerak: 'iWēm ulabatsōke, e' datse! iA' yú ñaletsuk!' ⁷Etā busipa kos e' kēka tā ibö'wōla wötskémirakitō. ⁸Etā busipa kè kabikeitsōtä' e'pa tō iché imalepa a: 'A' bö'wō diò kakmú sa' a as sa' bö'wōla kè wōitwā.' ⁹Erë ie'pa iüté: 'Au, sa' tō imé a' a, e' tā kè idōpakā se' ulitane ki. E' kueki a' yú a' icha taük wé iwaterke ee.' ¹⁰Etā ie'pa mīyal bö'wō diò taük. E' dalewa wēm ulabatsōke e' de, etā wépa wā bö'wō diò kí mí e'pa dewā wēm ulabatsōke e' tā iulabatso wé a tā iwékkō wötēnewā. ¹¹E' ukuōki tā busipa malepa debitu tā ichakeke urki: 'iA kēkēpa, a kēkēpa, ukkō kkōppōō sa' a!' ¹²Erë wēm ulabatsōke e' tō ie'pa iüté: 'Moki ye' tō a' a ichè tō kè ye' wā a' suule.' ¹³“Ye' tō a' a ichè tō a' kè wā ijcher ì kēwō, ì diwō ye' dōmine e' kueki a' tso' erki.

Inuköl mēne wakanewè e' tté

(Lucas 19.11-27)

¹⁴“Ñies ì blúie Skéköl tso' e' tā itkōraë wēs itka wēm eköl mi'keā kamië ká kuā'ki a ese tā es. Ie' tō ikanè mēsopa kié tā iché ie'pa a: 'Ye' inuköl wakanewé ye' a buaë as ikí klör.' ¹⁵Ikanè méso eköl a ie' tō inuköl kiè talento' ese mé mil skel (5.000). Iéköl a ie' imé mil böt (2.000). Etā iskā a ie' tō imé mil et è (1.000). Ie' tō ie'pa a imé kos ie'pa a iwakanewē ekkē. E' ukuōki tā ie' mīa. ¹⁶Wéne a imène mil skel, e' tō iwakanewé buaë. Ie' tō ikí klō'wé mil dökā skel. ¹⁷Es ñies wéne a imène mil böt, e' tō ikí klō'wé mil dökā böt. ¹⁸Erë wéne a imène mil et, e' mīa tā íyök biéitō e' a itō iwökir inuköl wötéwā.

¹⁹“Kā de tajë etā ie'pa wökir dene e' tō ie'pa kié isuoie tō kos ie'pa tō inuköl kí klō'wé. ²⁰Wéne a imène mil skel, e' de kewe iwökir ska'. Ie' wā inuköl kí debitu mil dökā skel. Ie' iché iwökir a: 'A kēkēpa, be' tō ye' a inuköl me' mil skel, e' kí klō'wéyō mil dökā skel.' ²¹Iwökir tō iché ie' a: 'E' dör buaë, be' dör kanè méso buaë yēsyesë. Inuköl elkela me'yō be'

^v 25.15 *talento*: E' dör ie'pa inuköl kiè denario e' mil teröl (6.000). Denario et e' dör s'kanablò ká et e' ské ekkē.

a e' wakanewé be' tō yēsýēsē. E' kuēkī ye' tō íyi skà meraë be' a taijē wakanewē. Be' shkówa ttsé'nú buaë ye' ta.' ²²E' ukuökī tā wēne a imène mil böt e' de tā ichéitō: 'A kēkēpa, be' tō ye' a inuköl me' mil böt, e' kī klö'wéyō mil dōka böt.' ²³Iwökir tō ie' a iché: 'E' dör buaë, be' dör kanè méso buaë yēsýēsē. Inuköl elkela me'yō be' a e' wakanewé be' tō yēsýēsē. E' kuēkī ye' tō íyi skà meraë be' a taijē wakanewē. Be' shkówa ttsé'nú buaë ye' ta.'

²⁴“Erē kanè méso a imène mil et, mik e' de, etā ie' tō iché iwökir a: 'A kēkēpa, ye' wā ijcher tō be' dör wēm er darērēē ese. Be' tō íyi wöshteke wé kē be' wā ikuatkēne ee. Nies ì kē dör be' icha ese klö'wēkewā be' dör. ²⁵E' kuēkī ye' suane be' yökī dō' ye' tō be' inuköl chōwēwa. E' kuēkī be' inuköl blé ye' tō iyök a. I' be' inuköl dene ye' wā be' a.' ²⁶Etā iwökir tō iüté: 'Be' dör kanè méso suluë, bikēr taijē ese. Be' iché tō ye' tō íyi wöshteke wé kē ye' wā ikuatkēne ee ena ì kē dör ye' icha ese klö'wēkewayō, ²⁷e' tā be' tō ye' inuköl blōpa inuköl bló wé a as ee ikī klör. Be' ikaneúpa es, e'ma ye' dene etā ye' inuköl ena ikī klōne, e' de ye' ulā a.' ²⁸⁻²⁹Etā ie' tō iché: 'Wé wā íyi tso' e' a ikī merdaë. Erē wé kē wā ì ku', ì tso' e' wā elkela e' yerattsa iyökī. E' kuēkī inuköl me'yō ie' a, e' yóttsa ie' ulā a tā imú wé wā itso' dōka 10.000 e' a. ³⁰Etā kanè méso suluë i' e' uyóttsa stui ké a, ee pé' suluë iurarak siarē ikà blardaë iweir kuēkī.'

Jesús tō ká ulitane wakpa shūleraë

³¹“Ye' dör S'ditsō Alà, e' dōrane s'blúie olo tā' taijē ye' biyöchökwakpa kos tā. Mik ye' dene, etā ye' e' tkōrakā blu' kulé kī ká ulitane wakpa shūlök. ³²Ie'pa dapardaë ye' wörkī tā ye' tō ie'pa blabatseraë wes iyiwak kkö'nukwak tō obeja ena chibo blabatsè es. ³³S'ser yēsýēsē esepa dör wes obeja es, ie'pa merawā ye' tō ye' ulā bua'kka. S'ser suluë esepa dör wes chibo es, ie'pa merawā ye' tō ye' ulā bakli'kka. ³⁴⁻³⁶Etā ye' tō icheraë wépa tso' ye' ulā bua'kka e'pa a: 'Ye' dör a' blú. Ye' yé er bua' ché a' a. Mik ye' du' bli wā, etā a' tō ye' dē'; mik ye' bak ersinuk, etā a' tō ye' a di' me'; a' kē wā ye' suule, erē a' tō ye' kiéwā buaë a' u a. Ye' bak datsi' kē tā', etā a' tō ye' a datsi' kakme'; ye' bak duök siarē, etā a' dē' ye' kimuk; ye' bak wötēulewā s'wōto wé a, etā a' dē' ye' sauk. E' kuēkī a' shkówa ì blúie ye' tso' e' a, e' kos yöulebak a' a kam ká i' yör e' yökī.' ³⁷Erē s'ser yēsýēsē e'pa tō ye' a ichakeraë: 'A Skēkēpa, sa' kē wā ijcher. ¿Mik sa' tō be' su' tō be' tteke bli tō, e' dē' sa' tō? ¿Mik sa' tō be' su' tō be' tteke ersi tō, e' a di' me' sa' tō? ³⁸¿Mik be' dē'bitu' sa' u a, kē suule sa' wā, e' ki'wā buaë sa' tō? ¿Mik sa' tō be' su' datsi' kē tā', e' a datsi' kakme' sa' tō? ³⁹¿Mik sa' tō be' su' tō be' duöke ö be' wötēulewā s'wōto wé a, e' sauk sa' dē'?' ⁴⁰Etā ye' tō ie'pa iüteraë: 'Mokī ye' tō a' a iché tō mik a' tō íyi ekkē buaë o' ye' yamipa siarē ikkēpa a, etā e' dör wes a' tō ye' wák a iwē es.'

41-43 “E' ukuöki tã ye' tö icheraë wépa tso' ye' ulà bakli'kka e'pa a: ‘Ye' du' bli wã, erë a' kè wã ye' dëne; ye' bak ersinuk, erë a' kè wã ye' a di' mène. Ye' dë' a' ska', kè suule a' wã, erë a' kè wã ye' kinewã a' u a; ye' bak datsi' kè ta', erë a' kè wã datsi' mène ye' a; ye' bak duök ena wötëulewã s'wöto wé a, erë a' kè dë' ye' sauk. E' kueki a' wömeuletsabak weinuk siarë. A' e' skóttsa ye' yöki. A' yúshka bö' ñar michoë yöule bé ena iklépa we'ikoie e' a.’ 44 Erë ie'pa tö ye' a ichakeraë: ‘A Skëképa, e' kè jcher sa' wã. ¿Mik sa' tö be' su' tö be' duöke bli wã? ¿Mik sa' tö be' su' tö be' ersine? ¿Mik be' dë' sa' u a? ¿Mik sa' tö be' su' datsi' kè ta'? ¿Mik sa' tö be' su' duöke ö wötëulewã s'wöto wé a? ¿Mik sa' kè wã be' kimene?’ 45 Etã ye' tö ie'pa iuteraë: ‘Moki ye' tö a' a' ichè tö mik a' kè wã íyi ekké one s'siarëpa ikképa a, etã e' dör wes kè a' wã ye' wák a' ione es.’ 46 S'ser suluë esepa michoë weinuk, erë s'ser yösyësë esepa ser michoë buaë ye' ta.”

Judiowak wökirpa tö Jesús aleritsé klö'wëwã
(*Marcos 14.1-2; Lucas 22.1-2; Juan 11.45-53*)

26 ¹Mik Jesús tö s'wöbla'wé kos e' one, etã ie' tö iché ittökatapa a: ²—A' wã ijcher tö böiki se' tö Se' Yépa Yërulune Egipto e' kèwö tkö'wëke. E' kèwö ska' tã, ye' dör S'ditsö Alà, e' wömerdattsa ttëwã wötëulewã krus mik.

³E' kèwö ska' tã sacerdotepa wökirpa ena judiowak kueblupa ñi dapa'wé sacerdote kibi kiè Caifás, e' u a. ⁴Eë ie'pa tö Jesús aleritsé kitö'wë iklö'wowa ttëwã. ⁵Erë ie'pa iché ñi a:

—Kè sö iwamblè Se' Yépa Yërulune Egipto e' kèwö tkö'wëkesö e' a as pë' kè shutirka tajë.

Kiö masmas tékã alaköl eköl tö Jesús ki
(*Marcos 14.3-9; Juan 12.1-8*)

⁶Jesús tso' Betania, Simón kiri'uk lepra bak, e' u a. ⁷Ie' tkëriã mesa ki chkök. Etã alaköl eköl de ie' ska', e' wã kiö masmas tuë darërëë ese debitu, e' mí ie' wã iukkuö yöule ák bua'buwa wa ese a. Etã kiö e' tékãitö Jesús wökir ki. ⁸Erë mik e' sué ittökatapa tö, etã ie'pa uluneka ta iché:

—¿Iók kiö se we'ikéwa ie' tö éanas? ⁹Iwatormittsa inuköl tajë skéie s'siarëpa kimoie.

¹⁰E' ttsé Jesús tö tã ie' tö iché ie'pa a:

—¿Iók a' tso' alaköl i' tsiriuk? Íyi buaë wéitö ye' a. ¹¹S'siarëpa tso' këkraë a' shua, erë ye' kè ku' këkraë a' tã. ¹²Kiö tékãitö ye' ki ye' kanéwoie kam ye' nu wötërwa e' yöki. ¹³Moki ye' a' a' iché tö kã wa'ñe wé Skëköl ttë buaë pakarke, eë ipakardaë ñies tö ie' tö ì buaë o' ye' a. Es e' kè chöpawa yi éna.

Judas tō Jesús watké
(*Marcos 14. 10-11; Lucas 22.3-6*)

¹⁴Jesús ttókatapa dabom eyök k₁ bōl, e'pa ekōl dōr Judas Iscariote, e' m₁ā sacerdotepa wōkirpa ska' ¹⁵t₁ ie' tō iché ie'pa a:
—¿Kos a' tō ye' patuèmi Jesús wōmottsā a' a?
Et₁ ie'pa tō inukōlchka wōshki mé ie' a dōka dabom mañayök (30).
¹⁶E't₁ami ie' tō kawō yulémi bua'iewa Jesús wōmottsā.

Jesús tō Judiowak Yépa Yërulune Egipto e' kéwō bata tk'wé
(*Marcos 14.12-25; Lucas 22.7-23; Juan 13.21-30; 1 Corintios 11.23-26*)

¹⁷Kawō kiè Pan Kè Yöule Iwölöwoka Wa^w e' kéwō tsá diwō dewatke. Et₁ Jesús ttókatapa de ie' ska' t₁ ie' a ichaké:
—¿Wé be' k₁ ikiane tō sa' tō Se' Yépa Yërulune Egipto kéwō tk'wékesō e' chké kanewè?

¹⁸Ie' tō ie'pa iüté:

—A' yú Jerusalén, wëm yè' ye' tō a' a e' u a t₁ ichó ie' a: 'S'wōbla'ukwak be' a ichök ké: Ie' kéwō dökewatke. Ie' datse be' u a kawō tk'wékesō e' tk'ók sa' t₁.

¹⁹Ie'pa tō iwé wes ie' tō ie'pa a iché es t₁ ee' ie'pa tō ichké kanewé.

²⁰Mik katuinetke, et₁ ie' tkër mesa k₁ chkök ittókatapa dabom eyök k₁ bōl e'pa t₁. ²¹Ie'pa chköke, e' dalewa ie' tō iché ie'pa a:

—Mok₁ ye' tō a' a ichè tō a' ekōl tō ye' wōmerattsā.

²²Ie'pa erianek₁ taiè t₁ ichakémi ie' a ekōl ekōl:

—A Skékëpa, ¿ye' alè idir?

²³Ie' tō ie'pa iüté:

—A' tso' ye' t₁ pan nuuk tka' etkè a nè, e' ekōl ye' wōmerattsā. ²⁴Ye' dōr S'ditsö Alà, e' t₁ itkōraè wes itso' kitule Skéköl yëkkuò k₁ es. Erè wëstela ina yi ye' wōmekettsā, e' t₁. Buaè idir wëm e' a tō kè ikunúpa.

²⁵Et₁ Judas tō iwōmekettsā, e' tō ie' a ichaké:

—A S'wōbla'ukwak, ¿ye' alè idir?

Ie' iüté:

—Be' wák e' chéka.

²⁶Ie'pa tso'ia₁ chkök, e' shu₁ pan klö'wéitō t₁ e' k₁ wëstela chéitō Skéköl a t₁ iblatéitō t₁ iwà tié ie'pa a t₁ ichéitō:

—Pan se dōr ye' chkà, e' nú a' tō.

²⁷⁻²⁸E' uku₁ t₁ tka' a vino tso', e' klö'wéitō t₁ e' k₁ wëstela chéitō Skéköl a t₁ iméitō ie'pa a t₁ ichéitō:

—Vino se dōr ye' pé. Ye' tterawa e' pé tērdaè, e' wa ttè pa'al₁ me' Skéköl tō e' wà de. Ye' ttèwa, e' wa s'tso' taiè e'pa nu₁ olo'yarmi. E' ku₁ki

^w 26.17 Kawō kiè Pan Kè Yöule Iwölöwoka Wa: Kawō e' tk'wéke Israel aleripa dò ká kul, e' diwō tsá kièrakitōSe' Yépa Yërulune Egipto e' kéwō.

a' ulitane tö ikak yó. ²⁹Ye' tö a' a' ichè tö vino kè yepaiayö dò mik ì blúie ye' Yé tso' e' kèwö de da'aie, etä iska yeraneyö a' ta.

Pedro tö icheraë tö ie' kè wä Jesús suule
(*Marcos 14.26-31; Lucas 22.31-34; Juan 13.36-38*)

³⁰Etä ie'pa tö Skëköl tseittsé, e' ukuöki ta ie'pa míyal Olivo kébata a.
³¹Jesús tö iché ie'pa a:

—I' nañewe a' ulitane tköyaldaë. A' ye' meraat ekörla. E' dör wes itso' kitule Skëköl yëkkuö ki es, e' tö ichè: 'Obeja kk'ö'nukwak ttewaraëyö ta obeja pordami wì a dià a.'^x ³²Erè mik ye' ttëwä shkenekane, e' ukuöki ta ye' miraë Galilea a' yöki kewe.

³³Pedro tö ie' a' iché:

—Eré ie'pa ulitane be' memiat ekörla, erè ye' kè tö be' mepaät.

³⁴Ie' tö iüté:

—Moki ye' ichè be' a' tö i' nañewe, kam dakro ar, e' yöki be' icheraë mañatökicha tö be' kè wä ye' suule.

³⁵Pedro tö ie' a' iché:

—Eré ye' ttëmiwarakitö be' ta, erè kè ye' ichepa tö kè ye' wä be' suule. Etä ie'pa ulitane ttöke es ème.

Jesús tté S'yé ta Getsemani
(*Marcos 14.32-42; Lucas 22.39-46*)

³⁶E' ukuöki ta Jesús mía ittökatapa ta ká kiè Getsemani ee. Ie' tö iché ie'pa a:
—A' atë tulur íe, e' dalewa ye' mía wışkë ttök S'yé ta.

³⁷Etä ie' wä Pedro ena Zebedeo ala'r böl, e'pa mítser e' ta. Etä ie' erianemi chkenewami taië. ³⁸Ie' tö iché ie'pa a:

—Ye' eriane taië tseskua ye' ttëwamiitö ekké. A' e' tsúat íe ye' ta, kè a' kapökwa.

³⁹Ie' mía wışkë ta ie' e' kéutër wöwakköt iski ta ikiéitö Skëköl a i' es: "A yéwö, ì tköraë ye' ta e' dör wes íyi bacha'bachaë yèwasö es. E' mú ulà a ye' yërmittsa, e'ma ye' yóttsa iulà a. Erè kè iwar wes ye' ki ikiane es, iú wes be' ki ikiane es."

⁴⁰E' ukuöki ta ie' dene wé ittökatapa tulur ee ta ie'pa kuéitö kapötulur ta ichéitö Pedro a:

—¿A' kè wä kapëwä wöklöne dò hora ek è ye' ta? ⁴¹Kè a' kapökwa. A' ikió Skëköl a as ì sulu tö a' erkiöwëke ese kè e' alöka a' ki. Moki a' éna ì buaë wak, erè a' diché kè dë'ka iwà uk, e' kuëki a' a darërëë idir.

⁴²Etä ie' skà míane wışkë ttökne S'yé ta ta ichéitö: "A yéwö, ì tköraë ye' ta e' mú ulà a ye' yërmittsa, e'ma ye' yóttsa iulà a. Erè iú wes be' ki ikiane es."

^x 26.31 Zacarías 13.7

⁴³Mik ie' dene, etā ie'pa kuéneitō kapòtultur; ie'pa wöbla surirkewa kapè wā e' kuëki. ⁴⁴Ie' skà míane wìshkè ttök S'yé tã, i' tã idare mañatökicha. Etā ittène wës itté kuaë es. ⁴⁵E' ukuökì tã ie' dene wé ie' tò ittökatapa mañal méat eë tã ie' tò iché ie'pa a:

—¿A' kapòturlia enukeia? Ye' dör S'ditsö Alà, e' diwö dekatke mèttsa pè' sulusipa ulà a. ⁴⁶A' e' kóka, yi tò ye' wömekettsa, e' dotke i' ta. Mishka ie' panuk.

Jesús klö'wéwā ibolökpa tò

(*Marcos 14.43-50; Lucas 22.47-53; Juan 18.2-11*)

⁴⁷Jesús tso'ia ttök, e' dalewa ittökatapa dabom eyök kì bøl (12), e'pa eköl kiè Judas, e' debitù pè' tã taië. E' wakpa debitù tabè kì ena kal wölö kì. Ie'pa patkè'mi sacerdotepa wökirpa ena judiowak kuëblupa tò. ⁴⁸Judas dör iwöméttsa e' tò ie'pa a iyè'bak: “Wé shkè'wekeyö wöalattsè wa, e' dör ie', ikló'úwā a' tò.” ⁴⁹Etā ie' de Jesús ska' tã iché ia:

—IA S'wöbla'ukwak!

Tã iwöalattséwaitö. ⁵⁰Jesús tò iché ie' a:

—A yami, ì uk be' de, e' ú.

Etā pè' datse Judas tã e'pa de Jesús ska' tã ikló'wéwarakitö.

⁵¹Etā ie'pa iëter eë Jesús tã e'pa eköl tò itabè yéttsa tã e' wa sacerdotè kibi e' kanè méso kukuöña téttsa. ⁵²Jesús tò iché ie' a:

—Wépa ñippöke tabè wa, esepa dörakā tabè kkò a. E' kuëki be' tabè blówane ikkuölit a. ⁵³¿Be' kè wā ijcher tò ye' kì ikiane, e'ma ye' tò ikiëmi ye' Yé a tã ie' tò ibiyöchökwakpa taië döka 70.000 e' patkèmi ye' tsatök? ⁵⁴Erè ye' tò ikié es, e' tã iwës Skéköl yëkkuö kì itso' kitule e' wà tkömi? E' tò iché tò ì sulué tköke ye' tã e' kawöta tkök es.

⁵⁵Etā ie' tò ichaké pè' ekkèpa a:

—¿Ì kuëki a' bitè ye' klö'ukwā tabè kì kal wölö kì wës akblökwakpa klö'wéwā es? Këkraë ye' bak e' tkökser Skéköl wé a s'wöbla'uk, erè a' kè wā ye' klönewā. ⁵⁶Erè ì tköke i' e' dör as iwā tkò wës Skéköl ttekölpa tò ikitatbak Skéköl yëkkuö kì es.

E' wöshā tã ie' ttökatapa kos tkayalmi tò iméat ekörla.

Jesús demi ie'pa wā Caifás wörki

(*Marcos 14.53-65; Lucas 22.54-55,63-71; Juan 18.12-14,19-24*)

⁵⁷Etā pè' tò Jesús klö'wéwā e'pa tò ie' tsémi sacerdotè kibi kiè Caifás e' u a. Eë s'wöbla'uk ttè dalöiëno wa wakpa ena judiowak kuëblupa kos daparke. ⁵⁸Erè Pedro datse ie'pa itökì kamië döttsa sacerdotè kibi e' u pamik, eë ie' e' tséat tkër Skéköl wé shkékupa tã isauk tò ì tkömi.

⁵⁹Etā sacerdotepa wökirpa ena judiowak wökirpa malepa tò ttè yuleke Jesús kkatoie as ie'pa tò iwömüttsa ttèwā. ⁶⁰Taië pè' de ie' kkatök kachè wa, erè kè yi wā ie' kkatène wè' ie' wömottsā ttèwā. Bata ekké tã idebitù bøl ikkatök kachè wa, ⁶¹e'pa tò iché:

—Wëm sɛ̄ tō iyè' tō ie' a Skèköl wé olorwami, e' yuèkamineitō ká mañat shuá.

⁶²Sacerdote kibi e' kéka tã ichaké Jesús a:

—¿Kè be' ie'pa iuteku' yès? ¿Ñe' ie'pa be' kcateke, e' dör ì?

⁶³Erè Jesús siwa'bléwa ie'pa yöki. Etã sacerdote kibi tō ichaké ie' a:

—Ichó sa' a yësyesè Skèköl chók e' wörki tō ÷be' dör ie' Alà? ¿Be' dör wé pairine'bitu' idi' wa sa' blúie e'?

⁶⁴Ie' iüté:

—Wes be' iché es idir. Ye' tō ichè a' a tō ye' dör S'ditsö Alà, e' sueraè a' tō tkërka Skèköl diché tã taiè íyi ulitane tsata e' ulà bua'kka dalöierťa taiè. Nies ye' datskene kashuk a' mò a' e' sueraè a' tō.

⁶⁵Etã sacerdote kibi e' datsi' jchéé ikkachoie tō ilunekã tã ichéitō:

—Ì ché ie' tō, e' wa ie' tso' Skèköl chök suluè. ¿Íie se' kí ikkatökwakpa kí kiarmiia? Ttè suluè chéitō, e' ttsétkesö. ⁶⁶¿Íma a' tō ibikeitsè?

Ie'pa tō iüté:

—Ie' wák iane iwiie, e' kueki ikawöta ttèwa.

⁶⁷Etã ie'pa wirituöke Jesús wö kí tã itekerakitö taiè. Welepa tō ippé iwö kí ⁶⁸tã ichéraitō:

—Be' dör wé pairine'bitu' idi' wa s'blúie e', e'ma sa' a ichókã ýyi tō be' ppé?

Pedro tō iblé tō kè ie' wã Jesús sũule

(*Marcos 14.66-72; Lucas 22.56-62; Juan 18.15-18,25-27*)

⁶⁹Pedro tkëria sacerdote kibi e' u pamik tã alaköl kaneblöke u e' a, ese de eköl ie' ska' tã ichéitō ia:

—Be' ñies dör Jesús Galilea wak e' klé eköl.

⁷⁰Erè ie' tō iblé sulitane tso' e'pa kukua. Ie' tō iché:

—Ye' kè éna iane tō ì chök be' tso'.

⁷¹Ie' mía ukkö tkër kañika eë tã alaköl skà tō isué e' tō iché imalepa a:

—Ie' i' dör Jesús Nazaret wak e' klé eköl.

⁷²Etökichane Pedro tō iskà ché:

—iYe' iché Skèköl wörki tō ye' kè wã wëm e' sũule!

⁷³E' kuölö tã wépa tso' eë e'pa debitu' ie' ska' tã ichéitō:

—Mokí be' dör ie'pa éltè wak, be' ttö ie'pa ttö ttsèè.

⁷⁴Etã ie' iché:

—Skèköl wörki yö ichè tō iwëm e' kè sũule ye' wã! Kè idör es, e'ma as ye' kichatër.

E' wöshæ dakro ane, ⁷⁵tã ì yè' Jesús tō ie' a e' anewa' ie' éna, e' dör i': 'Kãm dakro ar, e' yöki be' tō icheraè mañatökicha tō be' kè wã ye' sũule.' Etã ie' e' yétsã mía kañika tã eë ie' íé taiè siarè.

Jesús mítser Pilato wörki

(Marcos 15.1; Lucas 23.1-2; Juan 18.28-32)

27 ¹Mik ká ñine, etá sacerdotepa wókirpa ena judiowak kuęblupa kos ñi dapa'wéka ileritsök tó “¿wes sô Jesús ttêwami?” ²Ie'pa wa imítser moulewá mé Pilato a. Pilato tkè'ka Roma wókir kibi tó Israel aleripa ké wókirie.

Judas e' ttéwa

³Judas tó Jesús wato'ttsabak, mik e' wa ijchenewá tó moki Jesús wömettsá ttéwa, etá e' tó ie' eriawéne taië. E' kuęki ie' mía sacerdotepa wókirpa ena judiowak kuęblupa ska' tá inuköl mène ie' a mañayök (30), e' méneitö ie'pa a. ⁴Ie' iché ie'pa a:

—Ï sulu wambléyö. Wém kè ki ì sulu nuí ta', ese wóméttsayö ttéwa.

Erë ie'pa tó ie' iüté:

—iE' kè ki sa' tkine! iE' wërke be' wóki!

⁵Etá ie' inuköl e' uyémine Skéköl wé shua tá imía e' kuli' skéka tá, es ie' e' ttéwa.

⁶Etá sacerdotepa wókirpa tó inuköl e' shtëka tá ichérakitö:

—Inuköl i' dör s'kötulewá ské, e' kuęki ná idir. Kè iiënuwá inuköl tso' Skéköl a iyi kanéwoie ese a.

⁷E' kuęki ie'pa ttè mé ñi a tó ká tauťtsasö iwa yuè pöie pè' datse ká bänet blënewá íe, esepa nu blóie. Etá ká kiè Skauchka Yuökwak Ké e' tué ie'pa tó. ⁸Ie'pa tó ká e' tué s'kötulewá ese ské wa, e' kuęki dö ikké tá ká e' kiè Ká Tone S'kötulewá Ské Wa. ⁹Iyi ekké kos tka wes Skéköl tteköl kiè Jeremías tó iyè'atbak es. Ie' tó iyè': “Israel aleripa tó iské méka inukölchka wöshki döká dabom mañayök (30), ekké kló'wé ie'pa tó, ¹⁰tá e' wa ie'pa tó ká kiè Skauchka Yuökwak Ké e' tué wes Skéköl tó ye' a iyè' es.”^y

Es Jeremías tó iyè'at.

Pilato tó Jesús a ichaké

(Marcos 15.2-5; Lucas 23.3-5; Juan 18.33-38)

¹¹Jesús mítser ie'pa wa Pilato dör ká e' wókir e' ska' tá e' tó ie' a ichaké:

—¿Be' dör judiowak blú?

Ie' iiüté:

—Tó, wes be' iché, e'ma es idir.

¹²Sacerdotepa wókirpa ena judiowak kuęblupa tó ie' kkteke Pilato a, erë Jesús kè wa ie'pa iütene yës. ¹³E' kuęki Pilato tó ie' a ichaké:

^y 27.9-10 Jeremías 19.1-13; 32.6-9

—Ie'pa tō be' kKateke tajë ÷e' kè ttsëne be' wà?
 14Erë ie' kè wà iiütëne yës, e' tō Pilato tkiwëwà darërëë.

Jesús méttšə ttëwə Pilato tō
(Marcos 15.6-20; Lucas 23.13-25; Juan 18.38-19.16)

15Juduiwak Yépa Yërulune Egipto, e' këwō wa Pilato wōblar s'wötëulewə s'wōto wé a ese yöktsə eköl émine wé kiane pë' kī e'.
 16E' këwō ska' tə wëm tso' wötëule eköl kiè Barrabás kkekaulekə tajë juduiwak šuə. 17E' kuekī mik ie'pa e' dapa'wé taië, e' Pilato tō ie'pa a ichaké:

—İs'wötëulewə wëne kiane a' kī tō ye' tō iyëttsane a' a: Barrabás ö Jesús kiekerakitō wé pairine'bitū idi' wa s'blúie e'?

18Ie' tō isuëwə tō ukyëne wa sacerdotepa wōkirpa tō Jesús me'ttsə ie' ulà a. E' kuekī ie' tō ie'pa a ichaké es.

19Ie' tkërkaia s'shulo kulé kī, e' ilaköl tō ichök patké ie' a: “Nañewe ye' tō Jesús kébisué, e' tō ye' tsiriwétkə tajë, e' kuekī be' kè e' tiük wëm ser yësyësë e' tə.”

20Erë sacerdotepa wōkirpa ena juduiwak kueblupa tō pë' ulitane dakinë tə ichërakitō: “Ikió Pilato a tō Barrabás ómine erë Jesús ttōwə.”

21Pilato tō ie'pa a iskà chakéne:

—İWëpa böl i', wé kiane a' kī tō ye' tō iëmine?

Ie'pa iiüté:

—İBarrabás ómine!

22Ie' tō ie'pa a ichaké:

—E' Etə çwes Jesús kiekerakitō wé pairine'bitū idi' wa s'blúie e' wëmiyö?

Ie'pa iiüté:

—İttōwə wötëulewə krus mik!

23Ie' tō ichaké ie'pa a:

—İİ kuekī? İİ sulu wamblëitō?

Erë ie'pa kī arke:

—İWötōwə krus mik!

24Ie' tō isuë tō ie' kè a Jesús tsatkënuwə wës, pë' kī arkeka tajë, e' kuekī ie' tō di' tsük patké tə iulà skué ie'pa ulitane wörki iwà kkachöie tō ie' kè iane iwiie. Ie' iché:

—Wëm i' patkeraëyö ttëwə erë e' nuí kè ku' ye' kī. E' nuí ardaë a' ulitane kī.

25Etə ie'pa ulitane iiüté:

—Sa' ena sa' ala'r kōs as e' kī inuí ar.

26Etə Barrabás émi ie' tō. E' ukuökī tə ie' tō Jesús ppök patké ttsa' bata daloie wa, tə iméttšaitō inippökwa'kpa ulà a wötëwə krus mik.

27Etə Pilato nippökwa'kpa wə Jesús mítser s'wōkirpa wé kiè Pretorio e' pamik tə eë ie'pa tō nippökwa'kpa malepa kōs kiéttšə dapa'wè ek tsiní

Jesús pamik. ²⁸Ie'pa tò Jesús datsi' yéttsa tã datsi' mat daloshdalosh ese wa ipaiéarakitò blu'ie. ²⁹Ñies dika'kicha yué wöshkiie, e' tkékarakitò iwökir kî blu'ie. Kuaköl wölö méarakitò ie' a iulà bua'kka wës blu' es. E' ukuökî tã ie'pa e' tkéwã kuchè kî ie' wörkî iwayuoie tã ichéarakitò:

—iBe' dör judiowak blú! iBe' kîkökka sa' tso'!

³⁰Ñies ie'pa wiritué ikî taië, tã kuaköl wölö a'tser iulà a, e' yéttsarakitò, e' wa ippéarakitò taië iwökir kî. ³¹Mik iwayué one, etã datsi' mat daloshdalosh, e' yéttsarakitò tã iwák datsi' iékanerakitò ikî tã imítserak iwã wötèwã krus mik.

Jesús wötène krus mik

(*Marcos 15.21-32; Lucas 23.26-43; Juan 19.17-27*)

³²Mik ñippökwapka wã Jesús dami e'pa e' yélur ee, etã wëm eköl kué ie'pa tò ñalã kî kiè Simón, e' dör Cirene wak. Ie' ké ie'pa tò Jesús krus tsukmi.

³³Mik ie'pa de kã kiè Gólgota ee (Gólgota wã kiane chè s'wökirdiche), ³⁴etã ie'pa tò vino shütuule kapöli bacha'bachaë wa, ese mé Jesús a yè. Erè mik ie' tò ipattsé, etã ie' kè wã iyanewa.

³⁵Mik ie'pa tò iwöté krus mik one, e' ukuökî tã ie'pa iné ñi ma'woie suè tò wës ie'pa tò ie' datsi' blatemi ñi a. ³⁶E' ukuökî tã ie'pa e' tuluéser ikkò'nuk as kè yi itsatkò. ³⁷Kaltak kî itso' kitule tò ichè: “I' dör Jesús dör judiowak blú e'”, e' batséwarakitò ie' wökir tsakã. E' kit ie'pa tò iwã kkachoe tò ñ nuí kî ie' wötènewã krus mik.

³⁸Etã ñies wëpa bøl akblökwapka wötéwarakitò krus mik, eköl iulà bua'kka, eköl iulà bakli'kka. ³⁹Pè' tköke ee e'pa tò icheke sulu, iwökir wötiukerak iwöã, es ichekerakitò:

40—iBe' sè tò Skéköl wé tkekettsã, tã kã mañatk è tã be' tò iyuékane! Mokî be' dör Skéköl Alà, e'ma be' e' tsatkó, be' e' ówa krus sè mik.

41 Es ñies sacerdotepa wökirpa ena s'wöbla'uk ttè dalöiëno wa wakpa ena judiowak kuëblupa, e'pa tò ie' wayueke. Ie'pa ñi a ichöke:

42—O'kapa tsatkéitò erè ie' wák kè a e' tsatkër. Mokî ie' dör Israel aleripa blú, e'ma as ie' e' ówa krus wí mik, e' iarma tã sa' erblömi ie' mik. ⁴³¿Ie' kè wã sa' a iyène tò ie' dör Skéköl Alà? iIe' erblöke Skéköl mik e' kî ikiane, e'ma as e' tò itsatkò!

44 Dò ñies akblökwapka bøl wötèulewã krus mik ie' o'mik, e'pa tò ie' cheke sulu.

Jesús duowã

(*Marcos 15.33-41; Lucas 23.44-49; Juan 19.28-30*)

45 Mik diwö de bata a, etã kã míã ttsetseë kã wa'ñe, dò tsáli diwö de mañat ekkè. ⁴⁶E' wöshã tã Jesús anekã taië tã ichè: “Elí, Elí, ¿lemá sabactani?” (e' wã kiane chè: A ye' Kéköl, a ye' Kéköl, ¿iók be' ye' we'ikéttsã?)

⁴⁷Mik welepa tso' ee, e'pa tö ttè e' ttsé tã ichéarakitö:

—Wëm wí tso' Skëköl tteköl bak kiè Elías, e' kiök.

⁴⁸Etã ie'pa eköl tünemi tö suiyök nuwëkã vino shköshkô wa, e' tkéka kuaköl bata kî tã itkéwã ie' kkò mik as ikuyöitö. ⁴⁹Erè imalepa tö iché ie' a:

—Imúat bër, ipanusö suè tö Elías datse itsatök.

⁵⁰Etã ie' skà anene taiè tã iwiköl émiitö. Es iduowã. ⁵¹E' wöshã tã Skëköl wé a ie'pa wã datsi' buririè ese shukuar u blatoie e' jchënane kãkke döttsã iski. Nies kã wötí'nekã tã ák blublu tskiolone. ⁵²Etã pö kköburoilone tã s'batse'rupã blërulone, esepa taiè shkenekane ⁵³e' yélur ipö a. Ie' du'wã shkenekane, e' ukuökí tã ie'pa de Jerusalén dör kã batse'r ee, tã taiè pè' tö ie'pa sué.

⁵⁴Roma ñippökwa eköl dör capitán ena imalepa tso' ie' tã Jesús kkö'nuk, mik e'pa tö kã wötí'ne ena ì kos tka ee e' sué, etã ie'pa tkirilune tã iché ñi a:

—Mokí wëm wí dör Skëköl Alà je'.

⁵⁵Nies alakölpa manetwã Galilea Jesús tã ikímuk, e'pa tso'ñak taiè ie' kî sauk kãmiè. ⁵⁶E'pa eköl dör María Magdala wak, iëköl dör María dör Santiago ena José e'pa mi, iëköl dör Zebedeo ala'r, e'pa mi.

Jesús nu wötëne pö a

(*Marcos 15.42-47; Lucas 23.50-56; Juan 19.38-42*)

⁵⁷Wëm eköl tso' kiè José Arimatea wak, e' dör inuköl blú, ñies ie' dör Jesús klé eköl. Mik kã tuirketke, ⁵⁸etã ie' míã Pilato ska' Jesús nu kiök. Pilato tö imuk ké ie' a. ⁵⁹Ie' wã imítser patrëwã datsi' ukuö bua'buasaruru maneneè ese wa. ⁶⁰E' ukuökí tã ie' tö ibléwã ákuk bine pa'alí iwák nu blóie e' a. Ie' tö ák bérie trémi dõ pö kkò mik, e' wa iwötëwã. E' ukuökí tã imíã. ⁶¹Erè María Magdala wak ena María skà, e'pa atë tultur pö kkò wöshã.

Jesús nu blëne e' kkö'né Shkëkípa tö

⁶²E' bule es e' dör eno diwö, etã sacerdotepa wökirpa ena fariseowakpa míyal ñitã ttök Pilato tã. ⁶³Ie'pa iché ia:

—A kékëpa, sa' éna ianewã tö mik kachökwa e' bak ttsé'ka, etã ie' tö iyè' tö ie' duowã e' kî kã de mañat etã ishkerdakane. ⁶⁴E' kuekí sa' tö be' a ikié tö pö kkö'nuk patkó dökã kã mañat dõ ittökatapa dõ inú ekiblökwa tã i' ukuökí tã ichënerakitö sulitane a tö ishkenekane. E' wërakitö es, e' tã e' dör kachè taiè shutë tkökã ikache kewe e' tsatã.

⁶⁵Pilato tö iché ie'pa a:

—Së a' wã ñippökwa tso', a' yú ikkö'nuk bua'iewã kos a' a ikkö'narmi ekkë.

⁶⁶Etã ie'pa míã pö a tã íyi batsëwarakitö pö kkò mik as kè yi mi'wajã ee. Ie'pa tö ñippökwa méat pö kkö'nuk, etã iwákpa míyal.

Jesús shkenekane

(Marcos 16.1-8; Lucas 24.1-12; Juan 20.1-10)

28 ¹Eno diwò tka, e' bule es e' dör domingo e' ñirketke tã María Magdala wak ena María skà, e'pa míyal Jesús pò sauk. ²E' wòshã tã Skèkòl biyòchòkwak ekòl tso' ká jai a e' de, etã í tka darèrèè. Ie' míã pò a tã ák bastkèr e' tréuitò bánet tã ie' e' tkésèr iki. ³Ie' wònarke dalölöè wès alá wònar es, idatsi' damiwa saruruè wès suiyòk es. ⁴Mik ñippòkwakpa tó e' sué, etã ie'pa tkirulune painékarak siwa' arulune suane è wã, atè wès s'duowa es. ⁵Etã Skèkòl biyòchòkwak tó iché alakòlpa a:

—Kè a' suanuk. Ye' wã ijcher tó a' tso' Jesús kòtewã krus mik, e' nu yulök. ⁶⁻⁷Erè ye' de a' a' ichök tó kè iku' íe, ishkenekane wès ie' tó iyè'atbak es. A' shkó wé ie'pa tó inú me'wã e' tó weblök. E' ukuökí tã a' yú bet ibiyó chök ittòkatapa a: 'Ie' shkenekane, e' mir a' yöki kewe Galilea, eè a' tó isueraè.'

Jesús e' kkaché alakòlpa a

⁸Etã alakòlpa míyal shkalalãè. Ie'pa suane erè ñies ie'pa ttsè'ne buaè. Ie'pa tunemirak ibiyó muk Jesús ttòkatapa a. ⁹E' wòshã tã Jesús de dur ie'pa wòrkí tã ie'pa shkè'wéitò. Ie'pa dewã ie' ska' tã ie'pa e' tuléwã kuchè kí tã ikló paklò'wéwarakitò tã idalöierakitò. ¹⁰Ie' tó iché ie'pa a:

—Kè a' suanuk. A' yú ichök ye' ttòkatapa a tó a' yú Galilea tã eè a' tó ye' sueraè.

Ñippòkwakpa patoule kachök

¹¹Alakòlpa míyal, e' dalewa ñippòkwakpa tso' pò kkò'nuk e'pa welepa míyal Jerusalén tã ì kos tka e' pakéraitò seraa sacerdotepa wòkirpa a. ¹²Sacerdotepa wòkirpa míyal ttök judiowak kueblupa tã. Ie'pa ttè mé ñi a: "Sú só ñippòkwakpa patuè inukòl taiè wa as ie'pa ichò wès se' kí ikiane es." ¹³Ie'pa tó iché ñippòkwakpa a:

—A' ichó tó nañewe a' kapolur e' dalewa Jesús ttòkatapa debitu e' wã inú mítser. ¹⁴A' wòkir kibi wã ijchenewa, e' tã sa' ttóraè ie' tã a' tsatkoie. Es kè ì tkòpa a' tã.

¹⁵Etã ñippòkwakpa tó inukòl e' klò'wé tã ichéraitò wès ie'pa ké ichök es. Dò ì'ñe tã kachè e' pakekeia judiowak tó.

Jesús tó ittòkatapa patké ie' ttè pakök ká ulitane wakpa a

(Marcos 16.14-18; Lucas 24.36-49; Juan 20.19-23)

¹⁶Etã Jesús ttòkatapa dabom eyök kí ekòl (11), e'pa míyal Galilea kabata a wé ie' tó ie'pa a iyè' eè. ¹⁷Mik ie'pa tó isué, etã ie'pa tó idalöie, erè ie'pa welepa tó ibikeitséka bötböt. ¹⁸Ie' de ie'pa ska' tã ichéitò:

—Skököl tö ye' tkë'kà íyi ulitane wökirie ká jai a ena ká i' a. ¹⁹E' kuéki a' yú ká ulitane a s'yuök ye' ttókatapaie. Ie'pa wöskuó S'yé ena ye' dör ilà ena Wikól Batse'r e' ttò wa. ²⁰Ñies ttè qos wà dalöiök a' ka' ye' tö, e' wa ie'pa wöbla'ú as ñies ie'pa tö iwà dalöiò. Ye' ser michoë a' ta kékraë. Eré ká i' enewatke, erë ye' kè tö a' mepaat a' wakpa è.